

วารสาร

นวัตศาสตร์สหวิทยาการ

Journal of Innovative Interdisciplinary Science

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1
มกราคม - เมษายน
2568

<https://ms.nsu.ac.th>

056-219100 ต่อ 2400

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ชมรม นวัตกรรมแห่งสหวิทยาการ

Innovate of Interdisciplinary Sciences Club

วารสาร นวัตกรรมสหวิทยาการ

Journal of Innovative Interdisciplinary Sciences

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์กับสถาบันการศึกษาอื่นหรือองค์กรอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์คล้ายกัน

ชื่อวารสาร

ภาษาไทย : นวัตกรรมสหวิทยาการ

ภาษาอังกฤษ : Journal of Innovative Interdisciplinary Sciences

Website : <https://ms.nsr.u.ac.th>

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ลักษมี งามมีศรี

กองบรรณาธิการภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์	สิงห์ทองชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐธีรนนท์	รอดชื่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อดุลเดช	ถาวรชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริกาญจน์	ทวีพิธานนท์
อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์	ดีเอม
อาจารย์เจนจิรา	เงินจันทร์
อาจารย์มัลลิกา	ภูมะธน

กองบรรณาธิการภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์	จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. ปาจารย์	ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา	สิงห์ทองชัย	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ดร.รุจิกาญจน์ สานนท์

ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี

ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์

ดร.ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์

เสียงใต้

Mrs.Xuan Ning

Mr.Xin Liu

Mr.Soulxay Inthasone

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

สมาคมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเกริก

โรงเรียนนานาชาติจีน (ประเทศไทย)

National University of Laos in Lao PDR

ฝ่ายประสานงานและดำเนินการ

นายหิรัญ ศรีพิณฑุสร

นายภานุวัตร แดงนวลจันทร์

นางกัลยา จูท่า

นางสาววาสนา อาจสาริกิจ

เจ้าของ

ชมรม นวัตกรรมแห่งสหวิทยาการ

(Innovative of Interdisciplinary Sciences Club)

ตัวย่อ น.ศ.ว. ย่อภาษาอังกฤษ I.N.Sc.

ตั้งอยู่ที่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เลขที่ ๓๘๙ หมู่ที่ ๙ ถนนสวรรค์วิถี

ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ๖๐๐๐๐

กำหนดออก

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

ประเภทบทความที่รับตีพิมพ์

1) บทความวิชาการ (Academic Article)

2) บทความวิจัย (Research Article)

3) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) และบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน จาก 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ภาษาที่รับตีพิมพ์

เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ข้อมูลลิขสิทธิ์ต่าง ๆ

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบมอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสารฯ พร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้น ได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะในวารสารนวัตศาสตร์สหวิทยาการ (Journal of Innovative Interdisciplinary Sciences) เพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางหรือเนื้อหาอื่นๆ ของผู้นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้ว ผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์ หากไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเบื้องต้น ทางวารสารจะถอดบทความของท่านออกโดยไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ทั้งสิ้น

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตศาสตร์สหวิทยาการ ยังคงดำรงเจตนารมณ์ในการเป็นพื้นที่วิชาการที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ผ่านมุมมองที่หลากหลายจากหลายสาขาวิชา โดยมุ่งเน้นงานวิจัยที่มีแนวคิดสร้างสรรค์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กร ชุมชน และสังคมอย่างเป็นรูปธรรม วารสารฉบับนี้นับเป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ได้นำเสนอผลงานวิจัยจำนวน 5 เรื่อง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานที่มีเนื้อหาทันสมัย ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในหลายมิติ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรรม การบริหารภาครัฐ ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

บทความแรกศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ซึ่งเป็นประเด็นร่วมสมัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองและระบบขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บทความถัดมาเป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่พัฒนาองค์ความรู้และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและยกระดับคุณภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ในด้านการบริหารภาครัฐ บทความที่ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 เสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารงาน ขณะเดียวกัน บทความว่าด้วยการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ ได้เสนอแนวทางปรับปรุงการบริหารจัดการภายในหน่วยงานการศึกษาให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สุดท้าย บทความการพัฒนากระบวนทัศน์การบริหารสินค้าคงคลังสำหรับ SME แสดงให้เห็นถึงการนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในภาคธุรกิจ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการนำระบบสารสนเทศมาบริหารจัดการคลังสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา SME ไทยในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้ง 5 บทความ ในฉบับนี้แม้จะมีความหลากหลายด้านเนื้อหาและบริบท แต่ต่างก็มีจุดร่วมที่สำคัญคือ การสร้างนวัตกรรมหรือแนวทางใหม่ที่มีพื้นฐานจากความรู้เชิงวิชาการเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่และระดับประเทศ วารสารนวัตศาสตร์สหวิทยาการจึงภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่เป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิชาการที่ทรงคุณค่าเหล่านี้

ในนามของกองบรรณาธิการ ใคร่ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่มอบความไว้วางใจในการส่งผลงานเข้าสู่การพิจารณา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยกลั่นกรองเนื้อหาอย่างรอบคอบ และผู้อ่านทุกท่านที่ให้การสนับสนุน วารสารฉบับนี้อย่างต่อเนื่อง ขอเชิญชวนให้ติดตามและร่วมเผยแพร่ผลงานวิจัยจากฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นอีกก้าวสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนานวัตกรรมเชิงสหวิทยาการในวงวิชาการไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขมี งามมีศรี

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าไปยัง

1

จุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร

ธาดาธิเบศร์ ภูทอง และคณะ

การจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษ

17

ของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

พิพรธน์ พิเชฐศิริประภา และ สิริวรรณ ขวลิตเมธา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

31

ของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

ไพโรจน์ บ่วงศรีวงษ์ และ คุณากร กรสิงห์

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อวัสดุ

46

ในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วรวิทย์ บุญสิน

การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจ

63

ขนาดกลางและขนาดย่อม

ชนะชัย สุรินทร์ และคณะ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าไปยัง

จุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร

Factors Influencing Passenger Acceptance of Electric Ferry Services for Last-mile Transportation

Received: April 11, 2025

Revised: April 24, 2025

Accepted: April 26, 2025

ธาดาทิเบศร์ ภูทอง¹ แทนตะวัน การสมพิศ² วิชญาดา สันติชาลิตสกุล³ สาทินี เจนวนงศ์ไพศาล⁴

เบญจมาภรณ์ วรรณพันธ์⁵ และ พัชรพล ชมชาติ⁶

Thadathibesra Phuthong¹ Tantawan Kransompit² Witchayada Santichawalitsakul³

Sathinee Janewongpaisan⁴ Benjamaporn Wannapan⁵ and Patcharapon Chomchart⁶

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร^{1,2,3,4,5,6}

Department of Logistics Management, Faculty of Management Science, Silpakorn University^{1,2,3,4,5,6}

E-mail: phuthong_t@su.ac.th¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีเป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร โดยมุ่งเน้นผู้โดยสารที่มีประสบการณ์ใช้บริการเรือโดยสารไฟฟ้า MINE Smart Ferry ของบริษัท ไทย สมายล์ บ๊อท กลุ่มตัวอย่างจำนวน 147 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 โดยใช้โปรแกรม G*Power ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรวัดลิเคิร์ต 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้วยดัชนีความสอดคล้อง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการยอมรับการใช้บริการ คือ ทศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.543$, $p < 0.001$) รองลงมาคือการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.289$, $p < 0.05$) และการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ($\beta = 0.246$, $p < 0.05$) ตามลำดับ โดยสามารถอธิบายความผันแปรในการยอมรับการใช้บริการได้ร้อยละ 21.2 ($R^2_{adj} = 0.212$) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ($\beta = 0.659$, $p < 0.001$) และความเพลิดเพลินในการเดินทาง ($\beta = 0.410$, $p < 0.001$; $\beta = 0.284$, $p < 0.001$) ยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ตามลำดับ การวิจัยนี้มีคุณค่าในการนำไปใช้กำหนดแนวทางพัฒนานโยบายและปรับปรุงบริการเพื่อส่งเสริมการใช้เรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าและสร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

คำสำคัญ: เรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า; ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี; ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม;

ความเพลิดเพลินในการเดินทาง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract

This research employs the Technology Acceptance Model (TAM) as its theoretical framework to examine the factors influencing passenger acceptance of electric ferry services for last-mile transportation. The study focuses on passengers with experience using the MINE Smart Ferry service operated by Thai Smile Boat. A sample of 147 respondents was obtained through simple random sampling via an online questionnaire administered in August 2024, with the sample size determined using G*Power software. The research instrument employed a 5-point Likert scale questionnaire validated through the Index of Item-Objective Congruence (IOC) and Cronbach's alpha reliability testing. Data analysis utilized descriptive statistics and multiple regression analysis.

Findings are as follows: The attitude toward service use had the most decisive influence on acceptance ($\beta = 0.543$, $p < 0.001$), followed by perceived usefulness ($\beta = 0.289$, $p < 0.05$) and perceived ease of use ($\beta = 0.246$, $p < 0.05$), respectively, collectively explaining 21.2% of the variance in service acceptance ($R^2_{adj} = 0.212$). Additionally, environmental concern ($\beta = 0.659$, $p < 0.001$) and travel enjoyment ($\beta = 0.410$, $p < 0.001$; $\beta = 0.284$, $p < 0.001$) positively influenced both perceived ease of use and perceived usefulness, respectively. This study provides valuable policy development and service enhancement insights to promote electric ferry adoption and long-term environmental sustainability.

Keywords: Electric Ferry; Technology Acceptance Model; Environmental Concern; Travel Enjoyment

Type of Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการขนส่งทางน้ำได้พัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะการพัฒนาเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพสูงและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ซึ่งมีข้อได้เปรียบสำคัญในการประหยัดต้นทุนการดำเนินงานในระยะยาวและลดค่าโดยสารสำหรับผู้ใช้บริการ การขนส่งทางน้ำมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในเมืองที่มีแม่น้ำและคลองเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญอย่างกรุงเทพมหานคร (อรุณลักษณ์ จิรธนภิญโญ, 2564) นอกจากจะช่วยบรรเทาปัญหาการจราจรบนท้องถนนแล้วยังช่วยลดระยะเวลาและต้นทุนการเดินทางเมื่อเทียบกับการเดินทางบนเส้นทางถนนที่มักประสบปัญหาการจราจรติดขัด การนำเทคโนโลยีเรือไฟฟ้ามาใช้จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับระบบขนส่งมวลชนของประเทศไทยที่สามารถยกระดับคุณภาพบริการและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการ (Business Plus, 2021) ในประเทศไทย บริษัท ไทย สมายล์ บोट (Thai Smile Boat) ได้ริเริ่มให้บริการเรือโดยสารพลังงาน

ไฟฟ้าภายใต้ชื่อ MINE Smart Ferry ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมสำคัญในวงการขนส่งทางน้ำของไทย (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2567) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวจะมีประโยชน์อย่างมากในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่การยอมรับและการใช้บริการจากผู้โดยสารยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีนี้มาใช้ในวงกว้าง

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ที่เสนอโดย Davis (1989) ได้อธิบายว่าการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญสองประการ ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ และความง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยีของผู้ใช้ Venkatesh and Bala (2008) ได้ขยายแนวคิดนี้โดยเพิ่มปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น อิทธิพลทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีใหม่ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังมีช่องว่างในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในบริบทของประเทศไทย โดย Doe and Roe (2021) ได้ระบุว่าผู้โดยสารยังคงมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในด้านการขนส่ง นอกจากนี้ Chen and Xu (2022) ยังชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ เช่น ระบบชาร์จแบตเตอรี่ที่ยังไม่ครอบคลุม อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยอมรับของผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่ดำเนินการในบริบทของประเทศที่พัฒนาแล้ว และยังขาดการศึกษาในบริบทของประเทศไทยที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งการวิจัยในด้านการยอมรับเทคโนโลยีการขนส่งในประเทศไทยยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในส่วนของเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า โดยลลิตา พลสุวรรณ และนิศากร สมสุข (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการเรือโดยสารในแม่น้ำเจ้าพระยา แต่ยังไม่ได้ครอบคลุมถึงมิติด้านพลังงานสะอาดและการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ และวรพรรณ นิตติการ (2564) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการเรือขนส่งผู้โดยสารคลองแสนแสบ แต่ก็ไม่ได้เน้นเฉพาะเจาะจงไปที่เรือพลังงานไฟฟ้า

ดังนั้น จึงยังคงมีช่องว่างในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในบริบทของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร โดยเฉพาะในกลุ่มผู้โดยสารที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้บริการ MINE Smart Ferry การศึกษานี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค ความคาดหวัง และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการเทคโนโลยีการขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทย

ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม ในระดับนโยบาย หน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนานโยบายและมาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดในภาคการขนส่งทางน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับผู้ประกอบการ ผลการวิจัยจะช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมและความต้องการของผู้โดยสาร ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงบริการให้ตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้ใช้บริการได้ดียิ่งขึ้น ในระดับวิชาการ การวิจัยนี้จะเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ในบริบทของประเทศไทยกำลังพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในอนาคต นอกจากนี้ ในระดับสังคม การส่งเสริมการใช้เรือโดยสาร

พลังงานไฟฟ้าอย่างแพร่หลายจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาวสำหรับประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

การวิจัยเรื่องการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้านี้ก่อให้เกิดประโยชน์หลากหลายมิติในระดับนโยบาย ผลการศึกษาช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนามาตรการส่งเสริมที่สอดคล้องกับปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกลุ่มเป้าหมาย สำหรับผู้ประกอบการ การเข้าใจพฤติกรรมผู้โดยสารนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดและการปรับปรุงบริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะในประเด็นความสะดวกสบาย ประโยชน์ที่ได้รับ และทัศนคติที่ดี ในเชิงวิชาการ งานวิจัยนี้เติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ในบริบทประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะด้านการขนส่งทางน้ำซึ่งยังมีการศึกษาจำกัด และสามารถเป็นฐานสำหรับการวิจัยต่อยอดในอนาคตในระดับสังคม ผลลัพธ์นี้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับในวงกว้าง นำไปสู่การพัฒนาระบบขนส่งทางน้ำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาวสำหรับประเทศไทย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับบริการเรือโดยสารไฟฟ้า โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีของ Davis (1989) ซึ่งอธิบายว่าการรับรู้ประโยชน์และความง่ายในการใช้งานส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการ แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาต่อโดย Venkatesh and Davis (2000) และ Venkatesh and Bala (2008) ด้วยการเพิ่มปัจจัยภายนอก เช่น บรรทัดฐานทางสังคมและการรับรู้ความสนุกสนาน การศึกษานี้จึงนำปัจจัยหลักจากทฤษฎีมาใช้วิเคราะห์การยอมรับบริการเรือโดยสารไฟฟ้าเพื่อการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางสุดท้าย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ถูกนำมาใช้ในการศึกษาเช่นกัน ซึ่ง Gifford and Nilsson (2014) ระบุว่า เป็นการให้ความสำคัญกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม งานวิจัยก่อนหน้าโดย Wu et al. (2019) และ Kim and Choi (2005) พบว่าความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกซื้อสินค้าที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ และ Müller (2019) พบว่ามีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้นาฬิกาพกไฟฟ้า

ความเพลิดเพลินในการเดินทาง ถูกศึกษาว่าเป็นความรู้สึกสนุกสนานหรือพึงพอใจที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง งานวิจัยของ Lee et al. (2019) และ Venkatesh et al. (2003) ชี้ให้เห็นว่าความเพลิดเพลินมีผลต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งานและความตั้งใจในการใช้บริการ นอกจากนี้ Chen and Chen

(2018) และ Hwang et al. (2018) ยืนยันว่าความเพลิดเพลินในการเดินทางส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจและการใช้บริการซ้ำของผู้โดยสาร

การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ ถูกนิยามว่าเป็นระดับที่ผู้โดยสารรู้สึกว่าการใช้บริการเรือโดยสารไฟฟ้ามีความง่าย สะดวก และไม่ยุ่งยาก งานวิจัยของ Venkatesh and Davis (2000) และ Gefen et al. (2003) พบว่าความสะดวกสบายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติและความตั้งใจในการใช้งานระบบต่าง ๆ

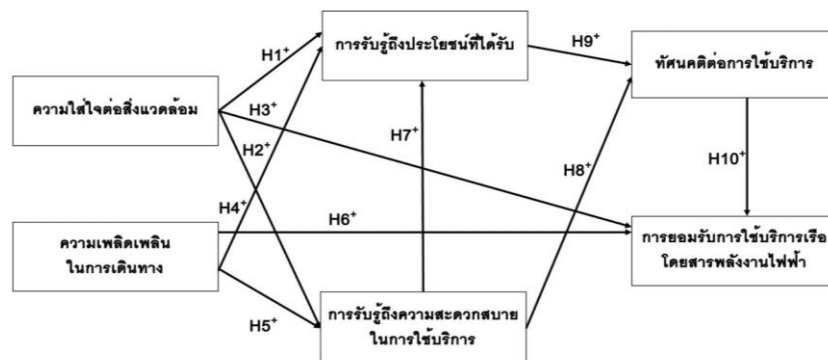
การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ งานวิจัยของ Michels et al. (2021) และการศึกษาในบริบทไทยโดย ศิกษก บรรลือฤทธิ์ และจิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ (2561) พบว่าการรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน เช่น ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และประสิทธิภาพในการเดินทาง ส่งผลโดยตรงต่อทัศนคติและความตั้งใจในการใช้บริการ

และทัศนคติต่อการใช้บริการ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้โดยสารที่มีต่อบริการ ซึ่งงานวิจัยของ Cai et al. (2021) และ ลลิตา พลสุวรรณ และนิศากร สมสุข (2559) พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความตั้งใจในการใช้บริการและส่งผลต่อการใช้บริการซ้ำในอนาคต

จากแนวคิดและงานวิจัยที่ได้ทบทวนข้างต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงถูกนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดและสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและการพัฒนาสมมติฐานการวิจัย สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปสมมติฐานการวิจัยทั้ง 10 ข้อ ได้ดังนี้
สมมติฐานที่ 1: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ

สมมติฐานที่ 2: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ

สมมติฐานที่ 3: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า

สมมติฐานที่ 4: ความเพลิดเพลินในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ

สมมติฐานที่ 5: ความเพลิดเพลินในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ

สมมติฐานที่ 6: ความเพลิดเพลินในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า

สมมติฐานที่ 7: การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ

สมมติฐานที่ 8: การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการให้บริการ

สมมติฐานที่ 9: การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการให้บริการ

สมมติฐานที่ 10: ทัศนคติต่อการให้บริการ ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการให้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า โดยกำหนดประชากรเป้าหมายเป็นผู้ใช้บริการเรือโดยสารไฟฟ้า MINE Smart Ferry ซึ่งเนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน คณะผู้วิจัยจึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power (Version 3.1.9.2) ตามแนวคิดของ Faul et al. (2009) กำหนดค่าพารามิเตอร์การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณที่มีอำนาจการทดสอบ 0.95 ระดับนัยสำคัญ 0.05 ขนาดอิทธิพลระดับปานกลาง ($f^2 = 0.15$) และมีตัวแปรทำนาย 6 ตัว ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 129 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกันการขาดหายของข้อมูลจึงเพิ่มขนาดอีก 10% รวมเป็น 142 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ เกี่ยวกับประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการใช้บริการ และส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการให้บริการ จำนวน 21 ข้อ ครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ความเพลิดเพลินในการเดินทาง การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ถึงความสะดวกสบาย ทัศนคติ และการยอมรับการให้บริการ โดยใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (1-5) แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 (Rovinelli and Hambleton, 1977) และผ่านการทดสอบความเที่ยงด้วยการทำ Pilot

Test กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคระหว่าง 0.712 - 0.915 (Cronbach, 1951)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลดำเนินการในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 ผ่านช่องทางออนไลน์ ประกอบด้วยกระบวนการที่เป็นระบบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดทำแบบสอบถามบนแพลตฟอร์ม Google Forms 2) การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม 3) การกระจายแบบสอบถามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 4) การติดตามและกระตุ้นการตอบกลับ และ 5) การรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับการตอบกลับจำนวน 195 ราย พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ในการวิเคราะห์ได้จริง 147 ราย (ร้อยละ 75.38) ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่คำนวณไว้ จึงมีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการด้วยโปรแกรม SPSS แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ศึกษา 2) การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอย ประกอบด้วย การแจกแจงแบบปกติ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (VIF และ Tolerance) และความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน และ 3) การทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบ Enter Multiple Regression Analysis ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Beta Coefficient) ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์และประสิทธิภาพของแบบจำลอง

ผลการวิจัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.0) อยู่ในช่วงอายุ 30 - 39 ปี (ร้อยละ 45.6) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 84.6) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 33.7) มีรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 45.0) นิยมใช้บริการเรือโดยสารไฟฟ้า MINE Smart Ferry ในช่วงเวลา 08.01 - 11.00 น. (ร้อยละ 35.5) มีความถี่ในการใช้บริการ 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 35.5) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเดินทางไปทำงาน (ร้อยละ 36.7)

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม	4.12	0.321	มาก	1
การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ	4.05	0.435	มาก	2
ความเพลิดเพลินในการเดินทาง	3.98	0.430	มาก	3
ทัศนคติต่อการใช้บริการ	3.94	0.440	มาก	4
การยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า	3.94	0.492	มาก	4
การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ	3.91	0.418	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	0.423	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.99, SD = 0.423) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 4.12, SD = 0.321) รองลงมาคือ การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ (ค่าเฉลี่ย = 4.05, SD = 0.435) และความเพลิดเพลินในการเดินทาง (ค่าเฉลี่ย = 3.98, SD = 0.430) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 3.91, SD = 0.418)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ก่อนการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุ (Multicollinearity) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ถดถอย ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษาแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1. ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม	1					
2. ความเพลิดเพลินในการเดินทาง	0.133*	1				
3. การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ	0.152*	0.586**	1			
4. การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ	0.182*	0.629**	0.562**	1		
5. ทัศนคติต่อการใช้บริการ	0.212**	0.484**	0.456**	0.620**	1	
6. การยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า	0.253**	0.383**	0.372**	0.570**	0.578**	1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรทั้ง 6 ตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.133 ถึง 0.629 ซึ่งไม่เกิน 0.80 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุ และเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยต่อไป

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยนี้ได้ทดสอบสมมติฐานทั้งหมด 10 ข้อ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression) ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์พบว่ามี 7 สมมติฐานที่ได้รับการสนับสนุนและ 3 สมมติฐานที่ไม่ได้รับการสนับสนุน โดยไม่พบปัญหาความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุระหว่างตัวแปร (Multicollinearity) ดังจะเห็นได้จากค่า Tolerance ที่เข้าใกล้ 1 (ระหว่าง 0.559 - 0.989) และค่า VIF ที่ไม่เกิน 5 (ระหว่าง 1.011 - 1.790) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.072$, $p = 0.499$) และไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ($\beta = 0.196$, $p = 0.085$) แต่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ ($\beta = 0.659$, $p < 0.001$) โดยสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 43.4 สำหรับความเพี้ยนในการเดินทางพบว่าไม่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.284$, $p < 0.001$) และต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ ($\beta = 0.410$, $p < 0.001$) แต่ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าโดยตรง ($\beta = -0.108$, $p = 0.254$) การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งานมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.340$, $p < 0.001$) และต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.246$, $p < 0.05$) ในขณะที่การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับก็มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.289$, $p < 0.05$) และท้ายที่สุด ทัศนคติต่อการใช้บริการมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ($\beta = 0.543$, $p < 0.001$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้วเท่ากับ 0.212 แสดงว่าทัศนคติต่อการใช้บริการสามารถอธิบายความผันแปรของการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 21.2 จากผลการวิเคราะห์ทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าคือทัศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.543$) ในขณะที่ตัวแปรอื่น ๆ มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย กล่าวคือ ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและความเพี้ยนในการเดินทางมีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรได้สูงถึงร้อยละ 43.4 ขณะที่ความเพี้ยนในการเดินทางและการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งานมีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรได้ร้อยละ 31.8 จากนั้นการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งานและการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับส่งผลต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ โดยสามารถอธิบายความผันแปรได้

ร้อยละ 19.3 และท้ายที่สุด ทักษะคิดต่อการใช้บริการซึ่งเป็นปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลโดยตรงจะส่งผลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า โดยเฉพาะการเน้นย้ำถึงความสะดวกสบายในการใช้งานและประโยชน์ที่ผู้โดยสารจะได้รับ ซึ่งแม้ว่าความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการเดินทางจะไม่ส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้บริการ แต่ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญในการสร้างการรับรู้เชิงบวกต่อความสะดวกสบายและประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการ ซึ่งจะนำไปสู่ทัศนคติที่ดีและการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	Beta	p-value	R ²	R ² adj	Tolerance	VIF	ผลการทดสอบ
H1: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ	0.072	0.499	0.332	0.318	0.697	1.434	ไม่สนับสนุน
H2: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน	0.659	0.000**	0.441	0.434	0.989	1.011	สนับสนุน
H3: ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า	0.196	0.085	0.228	0.212	0.988	1.012	ไม่สนับสนุน
H4: ความปลอดภัยในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ	0.284	0.000**	0.332	0.318	0.766	1.305	สนับสนุน
H5: ความปลอดภัยในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน	0.410	0.000**	0.441	0.434	0.989	1.011	สนับสนุน
H6: ความปลอดภัยในการเดินทาง ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า	-0.108	0.254	0.228	0.212	0.803	1.245	ไม่สนับสนุน
H7: การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ	0.340	0.000**	0.332	0.318	0.559	1.790	สนับสนุน
H8: การรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ	0.246	0.006*	0.204	0.193	0.733	1.364	สนับสนุน
H9: การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ	0.289	0.002*	0.204	0.193	0.733	1.364	สนับสนุน
H10: ทักษะคิดต่อการใช้บริการ ส่งผลเชิงบวกต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า	0.543	0.000**	0.228	0.212	0.808	1.238	สนับสนุน

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าไปยังจุดหมายปลายทางสุดท้ายของผู้โดยสาร" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีเป็นแนวทางในการศึกษา พบว่าผลการทดสอบสมมติฐานมี 7 สมมติฐานที่ได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลเชิงประจักษ์และมี 3 สมมติฐานที่ไม่ได้รับการสนับสนุน เริ่มจากความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม พบว่าส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.659, p < 0.001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim and Choi (2005) ที่พบว่าบุคคลที่ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมักมีทัศนคติเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สะท้อนให้เห็นว่าผู้โดยสารที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มที่จะมองว่าการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้ามีความสะดวกสบายและง่ายต่อการใช้งาน เนื่องจากมีทัศนคติเชิงบวกและความพร้อมที่จะปรับตัวกับเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับความเพลิดเพลินในการเดินทาง ผลการวิจัยพบว่าส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.284, p < 0.001$) และการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้บริการ ($\beta = 0.410, p < 0.001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee et al. (2019) และ Venkatesh et al. (2003) ที่พบว่าความรู้สึกเพลิดเพลินมีอิทธิพลต่อการรับรู้ประโยชน์และความสะดวกสบายในการใช้เทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์เชิงบวกและความรู้สึกเพลิดเพลินที่ผู้โดยสารได้รับระหว่างการเดินทางด้วยเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ช่วยเพิ่มการรับรู้ว่าการนี้มีประโยชน์และใช้งานได้ง่าย ในส่วนของการรับรู้ถึงความสะดวกสบายในการใช้งาน มีอิทธิพลเชิงบวกทั้งต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.340, p < 0.001$) และทัศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.246, p < 0.05$) สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีของ Davis (1989) ที่ระบุว่า การรับรู้ถึงความสะดวกสบายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อทัศนคติและการยอมรับเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้โดยสารรับรู้ว่าการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าเป็นเรื่องง่ายและสะดวก จะรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับและมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้บริการมากขึ้น

ขณะที่การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อการใช้บริการ ($\beta = 0.289, p < 0.05$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cai et al. (2021) และทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีที่ระบุว่า การรับรู้ประโยชน์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อทัศนคติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อผู้โดยสารเห็นประโยชน์ของการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ไม่ว่าจะเป็นการประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่าย หรือการมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้บริการ ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับและการใช้บริการในที่สุด โดยทัศนคติต่อการใช้บริการเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ($\beta = 0.543, p < 0.001$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Davis (1989) และเป็นไปตามแนวคิดของทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีที่ระบุว่าทัศนคติเป็นตัวกำหนดสำคัญของความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าเป็นกลยุทธ์สำคัญในการส่งเสริมการยอมรับและการใช้บริการ

อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาหลายประการ โดยพบว่าความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ได้ส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ($\beta = 0.072, p >$

0.05) และไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้บริการ ($\beta = 0.196, p > 0.05$) ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Wu et al. (2019) และ Venkatesh and Davis (2000) ตามลำดับ นอกจากนี้ ความเพิดเพลินในการเดินทาง ไม่ได้ส่งผลเชิงบวกโดยตรงต่อการยอมรับการใช้บริการ ($\beta = -0.108, p > 0.05$) ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Lee et al. (2019) ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานเหล่านี้ อาจสะท้อนให้เห็นว่าในบริบทของประเทศไทย ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและความเพิดเพลินในการเดินทางอาจไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับการใช้บริการ แต่อาจส่งผลผ่านตัวแปรอื่น ๆ เช่น การรับรู้ความสะดวกสบาย การรับรู้ประโยชน์ และทัศนคติต่อการใช้บริการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้โดยสารในประเทศไทยอาจตัดสินใจใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว หรือค่าโดยสาร มากกว่าเหตุผลด้านสิ่งแวดล้อมหรือความเพิดเพลินในการเดินทาง

นอกจากนี้ ผู้โดยสารอาจยังไม่เชื่อมโยงประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมกับประโยชน์ส่วนบุคคลในการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า หรืออาจยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมของเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของกระบวนการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ในบริบทที่แตกต่างกัน และชี้ให้เห็นว่าการศึกษากการยอมรับเทคโนโลยีควรคำนึงถึงบริบทและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศหรือภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดและข้อบกพร่องบางประการที่ควรคำนึงถึงในการพิจารณาผลการวิจัยและการวิจัยในอนาคต ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้มีจำนวน 147 คน แม้จะมากกว่าขนาดขั้นต่ำที่คำนวณได้จากโปรแกรม G*Power แต่ก็ยังถือว่าเป็นขนาดที่ค่อนข้างเล็ก ซึ่งอาจส่งผลต่อความแม่นยำของผลการวิเคราะห์และความสามารถในการนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงกับประชากรทั้งหมด การเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์อาจทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่กระจายตัวอย่างเพียงพอและอาจมีความเอนเอียงไปยังกลุ่มผู้ที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งอาจไม่เป็นตัวแทนที่ดีของผู้โดยสารทั้งหมด นอกจากนี้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) ซึ่งเก็บข้อมูลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว ทำให้ไม่สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าในระยะยาวได้ รวมถึงการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจมีข้อจำกัดในการเข้าใจความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงลึก ดังนั้น การวิจัยในอนาคตควรพิจารณาเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น พัฒนาการวิจัยแบบระยะยาวเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและการยอมรับการใช้บริการในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญในหลายด้าน โดยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดการขยายองค์ความรู้ทางวิชาการใน 3 ประการสำคัญ ประการแรก เป็นการเติมเต็มช่องว่างของการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีในบริบทการขนส่งทางน้ำและพลังงานสะอาดในประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยในอนาคต ประการที่สอง เป็นการทดสอบความเหมาะสมของทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยีในบริบทที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมจากประเทศตะวันตกที่ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาขึ้น โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของปัจจัยต่าง ๆ ในบริบทที่แตกต่างกัน ประการที่สาม เป็นการบูรณาการแนวคิดด้านความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมเข้ากับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี ซึ่งช่วยให้เข้าใจบทบาทของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการยอมรับเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการวิจัยนี้นำเสนอแนวทางเชิงประจักษ์สำหรับการพัฒนาบริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าให้สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับของผู้โดยสาร โดยมีข้อเสนอแนะหลายประการที่มีความเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ ประการแรก การพัฒนาความสะดวกสบายในการใช้บริการเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ประโยชน์และทัศนคติ ผู้ให้บริการควรปรับปรุงระบบการจองตั๋ว การชำระเงิน และการเข้าถึงท่าเรือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประการที่สอง ควรเน้นการสื่อสารประโยชน์ของบริการทั้งในระดับบุคคลและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ประโยชน์และทัศนคติที่ดี ประการที่สาม การสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากความเพลิดเพลินในการเดินทางส่งผลต่อการรับรู้ด้านบวกของผู้โดยสาร ผู้ให้บริการควรพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในเรือและบริการเสริมที่สร้างความพึงพอใจในระดับนโยบาย หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการควรบูรณาการความร่วมมือในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ที่เน้นประโยชน์ของบริการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนามาตรการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดในภาคการขนส่งทางน้ำที่คำนึงถึงปัจจัยการยอมรับของผู้ใช้บริการ ข้อเสนอแนะเหล่านี้มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

การศึกษารุ่นนี้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดบางประการที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหลายประการ ประการแรก การวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายและมีขนาดใหญ่ขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากผู้โดยสารในหลายเส้นทางและช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อเพิ่มความแม่นยำและความสามารถในการอ้างอิงผลการศึกษา ประการที่สอง ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ด้วยการเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่อธิบายเหตุผลเบื้องหลังพฤติกรรมและทัศนคติของผู้โดยสาร โดยเฉพาะในประเด็นที่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ประการที่สาม ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ใช้บริการเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าและกลุ่มผู้ใช้บริการเรือโดยสารแบบดั้งเดิม เพื่อเข้าใจความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ

ประการที่สี่ การศึกษาในอนาคตควรเป็นการวิจัยระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อติดตามพลวัตของการยอมรับเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละช่วงเวลา ประการที่ห้า ควรขยายกรอบแนวคิดการวิจัยให้ครอบคลุมตัวแปรในมิติอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และนโยบาย เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์อย่างรอบด้าน ประการสุดท้าย นักวิจัยควรพัฒนาแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่มีความเฉพาะเจาะจงสำหรับบริบทของประเทศไทย โดยคำนึงถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมและสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ อันจะนำไปสู่การพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- ศิกษก บันลือฤทธิ์ และ จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ. (2561). *เรื่องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษากลุ่มน้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). *MINE Smart Ferry และ Thai Smile Bus มิติใหม่แห่งการขนส่ง*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2567, จาก <https://motortrivia.com/2022/12/energy-absolute-news-2-12-2565/>
- อรุณลักษณ์ จิรณภิญโญ. (2564). *การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับบทบาทการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคผลิตไฟฟ้าของไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2567, จาก <https://ej.eric.chula.ac.th/article/view/65>
- ลลิตา พลสุวรรณ และ นิศากร สมสุข. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการเรือโดยสารไฟฟ้าของประชาชนในเส้นทางน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2567, จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2565_1681982623_6414830009.pdf
- วรพรรณ นิติการ. (2564). *คุณภาพการให้บริการที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการเรือขนส่งผู้โดยสารคลองแสนแสบ*. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2567, จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umtpoly/article/view/249053>
- Business Plus. (2021). *MINE Smart Ferry EA*. Retrieved August 3, 2024, from <https://www.thebusinessplus.com/mine-smart-ferry-ea/>
- Cai, L., Yuen, K. F., Xie, D., Fang, M., & Wang, X. (2021). Consumer's usage of logistics technologies: Integration of habit into the unified theory of acceptance and use of technology. *Technology in Society*, 67, 101789. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101789>
- Chen, C., & Chen, F. (2018). Experience quality, perceived value, satisfaction and behavioral intentions for heritage tourists. *Tourism Management*, 63, 354–364. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.06.003>

- Chen, C., & Xu, S. (2022). The role of government support in promoting electric vessel adoption: Insights from the shipping industry. *Journal of Transportation Research*, 45(3), 231-247.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.
- Doe, J., & Roe, R. (2021). Perceptions of efficiency and reliability in emerging transportation technologies. *Journal of Transportation Innovation*, 15(2), 101-115.
<https://doi.org/10.1234/jti.2021.01502>
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149-1160. <https://doi.org/10.3758/BRM.41.4.1149>
- Gefen, D., Karahanna, E., & Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in online shopping: An integrated model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51-90. <https://doi.org/10.2307/30036519>
- Gifford, R., & Nilsson, A. (2014). Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behavior: A review. *International Journal of Psychology*, 49(2), 141-157.
<https://doi.org/10.1002/ijop.12034>
- Hwang, J., Yoon, S., & Park, T. (2018). Structural relationships among involvement, experience quality, satisfaction, and behavioral intention in an ecotourism context. *Journal of Destination Marketing & Management*, 8, 234-243.
<https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2017.06.004>
- Kim, Y., & Choi, S. M. (2005). Antecedents of green purchase behavior: An examination of collectivism, environmental concern, and PCE. In Geeta Menon & Akshay R. Rao (Eds.), *NA - Advances in consumer research* (Vol. 32, pp. 592-599). Association for Consumer Research.
- Lee, J., Kim, J., & Choi, J. Y. (2019). The adoption of virtual reality devices: The technology acceptance model integrating enjoyment, social interaction, and strength of the social ties. *Telematics and Informatics*, 39, 37-48.
<https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.12.006>
- Michels, M., von Hobe, C. F., von Ahlefeld, P. W., & Musshoff, O. (2021). An extended technology acceptance model for the adoption of drones in German agriculture. In

Precision agriculture '21 (pp. 206-216). Wageningen Academic Publishers.

<https://doi.org/10.3920/978-90-8686-916-9>

Müller, J. M. (2019). Comparing technology acceptance for autonomous vehicles, battery electric vehicles, and car sharing—A study across Europe, China, and North America.

Sustainability, 11(16), 4333. <https://doi.org/10.3390/su11164333>

Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*, 2, 49-60.

Venkatesh, V., & Bala, H. (2008). Technology acceptance model 3 and a research agenda on interventions. *Decision Sciences*, 39(2), 273-315. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5915.2008.00192.x>

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (2000). A theoretical extension of the technology acceptance model: Four longitudinal field studies. *Management Science*, 46(2), 186-204.

<https://doi.org/10.1287/mnsc.46.2.186.11926>

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly*, 2(3), 425-478.

<https://doi.org/10.2307/30036540>

Wu, X., Xu, X., & Song, M. (2019). Environmental awareness and environmental Kuznets curve. *Ecological Economics*, 168, 106452.

การจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรใน
ชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
Knowledge Management, Production and Processing of Agricultural Products
from Organic Vegetables of Farmer Groups in Phanom Sarakham District,
Chachoengsao Province

พิพรรณ พิเชฐศิริประภา¹ และ สิริวรรณ ขวาลิตเมธา²
Pipat Pichetsirapapa¹ and Siriwan Chawalitmetha²

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์^{1,2}
Faculty of Management Science, Rajabhat Rajanagarindra University^{1,2}
E-mail: pichetsirapapa_nui@hotmail.com¹

Received: April 11, 2025

Revised: April 16, 2025

Accepted: April 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการจัดการความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร (2) ศึกษาด้านการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร (3) ศึกษาแบบการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ด้วยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 20 ราย เครื่องมือในการวิเคราะห์ได้แก่ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (2) การสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วมและ (3) การสนทนากลุ่มย่อย

ผลการวิจัย พบว่า (1) กลุ่มเกษตรกรจะเน้นการมีส่วนร่วมในแลกเปลี่ยนความรู้ในการปลูกผักให้มีความหลากหลาย และช่วยกันหาวิธีการผลิตแปรรูปผักปลอดสารพิษเป็นผักแผ่น ซึ่งมีกระบวนการผลิตแปรรูปที่สามารถทำได้ง่าย (2) กลุ่มเกษตรกรได้ดำเนินการวางแผนการแปรรูปจากการหาวัตถุดิบที่อยู่ในชุมชนนำมาแปรรูปเป็นผักแผ่นและช่วยกันปรับปรุงสูตรการผลิตให้มีรสชาติที่ดีขึ้นและมีสีสันทนรับประทานมากขึ้น และ (3) กลุ่มเกษตรกรได้รูปแบบ (3.1) การนำหลักภูมิปัญญาท้องถิ่นมาดัดแปลงให้ทันสมัยต่อกระบวนการผลิตแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน (2) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จากการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษนำมาแปรรูป และ (3) การควบคุมคุณภาพการผลิตให้มีมาตรฐานตั้งแต่การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การผลิตและแปรรูปจนถึงบรรจุภัณฑ์

คำสำคัญ: การจัดการความรู้; การผลิต; แปรรูปสินค้าเกษตร

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract

This research article aims to (1) study the knowledge management on the processing of organic vegetable products of farmer groups (2) study the production and processing of organic vegetable products of farmer groups and (3) study the model of knowledge management, production and processing of organic vegetable products of farmer groups in the community of Phanom Sarakham District, Chachoengsao Province. This research used qualitative participatory action research. The sample consisted of **20** farmers who were engaged in organic vegetable growing, housewife farmer groups, and community enterprises. The analysis tools were (1) in-depth interviews, (2) participatory interviews, and (3) focus group discussions.

Findings are as follows: (1) The farmer group emphasizes participation in exchanging knowledge on growing more variety of vegetables and helped each other find ways to process organic vegetables into vegetable sheets, which has an easy processing process. (2) The farmer group planned the processing by finding raw materials in the community to process into vegetable sheets and helped each other improve the production formula to make it taste better and more colorful. (3) The farmer group had the following models: (3.1) Applying local wisdom to modernize the processing process to add value to community products. (3.2) Using resources from organic vegetable cultivation to process them. (3.3) Controlling the quality of production to meet standards from preparing materials, equipment, tools, production and processing to packaging.

Keywords: Knowledge management; Production; Processing of agricultural products

Type of Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาคเกษตรเป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยที่มีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคและส่งออกไปยังต่างประเทศ มีหลายพื้นที่ทั่วประเทศที่ประกอบอาชีพเกษตรกรและสามารถพัฒนาให้มีผลผลิตที่ออกตามฤดูกาลและนอกฤดูกาลได้จึงออกมาในรูปแบบของการแปรรูปจากผลผลิตทางเกษตรที่สามารถผลิตและจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำเป็นต้องมีการเจาะตลาดและกระจายสินค้าทางการเกษตรให้มีความหลากหลาย สร้างความแข็งแกร่งทางการตลาดให้สอดคล้องกับกระบวนการผลิต และแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรให้สามารถนำมาแปรรูปหรือผลิตให้ทันตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้อย่างครอบคลุม ทั้งมีปัจจัยทางภาครัฐในการดำเนินนโยบายสนับสนุนและมาตรการของภาครัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการผลิต

และบริหารจัดการสินค้าเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิตเพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตร แนวโน้มเศรษฐกิจไทยปี 2567 ที่คาดว่าจะขยายตัว โดยเฉพาะการบริโภคภายในประเทศและการท่องเที่ยวคาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องจึงทำให้อุตสาหกรรมการเกษตรมีโอกาสขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากความต้องการของผู้บริโภค (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567)

จังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ในภาคตะวันออกที่มีการเพาะปลูกทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก ทั้งปลูกพืชสวนครัว ทำไร่ ทำสวน เช่น สวนมะม่วง สวนมะพร้าว และอื่น ๆ เป็นจำนวนมากสามารถผลิตสินค้าเกษตรส่งออกทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าเกษตรที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตทางการเกษตรของตัวเองได้ และหน่วยงานภาครัฐยังสนับสนุนให้เกษตรกรมีมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices: GAP) รองรับทุกกระบวนการผลิต เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรจะมุ่งเน้นส่งเสริมและรณรงค์ให้เกษตรกรใส่ใจการเพาะปลูกในรูปแบบปลอดภัยจากสารพิษ ไม่ใช้สารเคมีในการเพาะปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวตามระบบการจัดการคุณภาพ อย่างไรก็ตามผลผลิตทางการเกษตรย่อมมีปริมาณการผลิตจำนวนมาก จำหน่ายไม่ทันบ้างหรือความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรในการจำหน่าย ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรในชุมชน อำเภอพนมสารคาม ส่วนใหญ่จะมีการปลูกพืชผักไว้รับประทานกันและนำไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานภาครัฐจัดให้ และทำสรรพสินค้า แต่ยังมีสินค้าเกษตรที่เหลือบ้าง จึงทำให้ประสบปัญหาในการเก็บรักษาและมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ทำให้เกษตรกรได้รวมกลุ่มกันเพื่อสนใจแปรรูปสินค้าเกษตรให้หลากหลาย เช่น การหมักดอง การอบแห้ง แต่ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรหรือยังคงมีสินค้าเกษตรเหลืออยู่จึงทำให้กลุ่มเกษตรกรประสบปัญหาด้านการจัดการความรู้ เนื่องจากการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรในชุมชนจำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและส่งผลต่อเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ (พิพพรรณ พิเชฐศิริประภา และคณะ, 2565) ทั้งนี้ทำให้ทีมนักวิจัยเข้ามาช่วยแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และหาวิธีการต่าง ๆ เสนอเป็นแนวทางให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนเพื่อให้มีช่องทางการแปรรูปต่อและวางแผนด้านการผลิต เริ่มตั้งแต่การวางแผนการผลิตและแปรรูป การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และคุณภาพของสินค้าเกษตรที่นำมาผลิตและแปรรูป มีแนวทางการแปรรูปให้มีความเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และวิลาวัณย์ ตรีวิชา และสุภาภรณ์ พวงชมพู (2563) พบว่าการจัดการกลุ่มเกษตรกรในชุมชนแบ่งรูปแบบการจัดการเป็น 4 ส่วน คือ การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการการผลิตและการควบคุมคุณภาพ การตลาดและการกำหนดราคา และการจัดการด้านการเงิน เพื่อให้เกิดการกระบวนการทำงานของกลุ่มเกษตรกรในการวางแผนการผลิตที่ดีขึ้น และสิ่งสำคัญการผลิตจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการทำงานให้มีความสอดคล้องกับการวางแผนการผลิต ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยการผลิตเข้ามาสนับสนุนกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ (S. Anil Kumer, N. Suresh, 2008) ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการเข้าถึงข้อมูลการแปรรูปเพิ่มขึ้นจึงได้ผลสรุปออกมาเป็นผังแผนจากการทดลองทำกันก่อนแล้วทดสอบกับกลุ่มผู้บริโภคมีผลตอบรับได้เป็นอย่างดี จึงทำให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนมีการต่อยอดพัฒนาสูตรต่อไป

จากที่กล่าวข้างต้นทำให้ทีมวิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนจากเดิมให้มีการพัฒนาต่อยอด เพื่อให้สามารถมีรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในชุมชน สามารถสร้างเป็นอาชีพเสริมรวมทั้งทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับชุมชน รวมทั้งสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน อำเภอพนมสารคาม รวมทั้งมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในชุมชนที่ยั่งยืนต่อไปได้อีกทาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาด้านการผลิตการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดด้านการจัดการความรู้ในการแปรรูปสินค้าเกษตรต่อไป
2. เกษตรกรสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับการผลิตไปแปรรูปสินค้าเกษตรให้หลากหลายเพิ่มขึ้น
3. สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรในการต่อยอดพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ความสำคัญของการจัดการความรู้ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการทำงานให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ สามารถนำไปปรับปรุงกระบวนการทำงาน การแก้ไขปัญหาหรือการวิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้องค์การจำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองและส่งผลต่อเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ (พิพรธน์ พิเชฐศิริประภา และคณะ, 2565) เช่นกัน Nonaka and Takeuchi (1995) ได้จำแนกความรู้ที่มีอยู่โดยแบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท และให้คำจำกัดความไว้ในเบื้องต้นที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม ซึ่งนักจัดการความรู้ใหม่ ๆ จะต้องทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง เพราะจะเป็นพื้นฐานในการจัดการความรู้ที่ค่อนข้างสำคัญคือ

1. Explicit Knowledge เป็นความรู้ที่ปรากฏและมองเห็นได้ชัดเจน สามารถจัดทำออกมาในรูปแบบของเอกสาร คู่มือ หรือสิ่งต่าง ๆ และสามารถถ่ายทอดหรือรวบรวมง่าย ตัวอย่างของ Explicit Knowledge เช่น หนังสือสอนการเล่นกีตาร์ เอกสารวิธีการตรวจสอบสินค้า หนังสือขั้นตอนการขายหรือเจรจาต่อรอง เป็นต้น

2. Tacit Knowledge เป็นความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง ถูกฝังลึกและซ่อนเร้นอยู่ในตัวคน โดย Tacit Knowledge อาจเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ (Talent) การถ่ายทอดหรือสื่อสารในรูปแบบของตัวเลข หรือตัวอักษร อาจทำได้โดยยาก การสร้างสามารถทำได้โดยการฝึกฝนหรือกระทำ

รูปแบบการจัดการความรู้ ถือเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มีรูปแบบแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับนำไปใช้หรือไปปฏิบัติ โดยต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในทิศทางเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนการเรียนรู้อยู่เสมอทำให้เกิดการพัฒนาและสามารถนำประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และ ประพนธ์ ผาสุกยัต (2550) ได้เสนอรูปแบบการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. การแก้ปัญหาภายในองค์กร ให้สามารถทำได้ทันสถานการณ์และวิธีการแก้ปัญหา
2. การพัฒนาคน (Improvement) เป็นการเตรียมข้อมูลความรู้เพื่อใช้ปรับปรุงองค์กรให้ดียิ่งขึ้น
3. การสร้างนวัตกรรม (Innovation) คือสิ่งที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง

แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร

การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางที่ออกมาเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง เช่นเดียวกับ Herbert A. Simon (1960) กล่าวว่า ถ้าการผลิตใดมีประสิทธิภาพสูงสุด ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลิตผล (Output) ที่ได้รับออกมา ซึ่งสรุปได้ว่าประสิทธิภาพเท่ากับการผลิต

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยการผลิต (Input) และผลผลิต (Output) ของกระบวนการผลิตหนึ่ง ภายใต้การใช้เทคโนโลยีการผลิต (Production Technology) ที่มีอยู่ในขณะนั้น ทฤษฎีการผลิตได้ให้ความหมายความแตกต่างของเวลาในการผลิต (Production Time) ออกเป็นระยะสั้นและระยะยาว โดยการกำหนดจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตทุกชนิดให้เป็นปัจจัยการผลิตแปรผันได้หรือไม่ในกระบวนการผลิต (พิพรธน์ พิเชฐศิริประภา, 2561) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระยะสั้น (Short Run) หมายถึง ระยะเวลาที่สั้นเกินกว่าที่ผู้ผลิตจะสามารถเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตอย่างน้อย 1 ชนิดให้เป็นปัจจัยการผลิตแปรผัน ดังนั้น การผลิตในระยะสั้นจึงต้องใช้ปัจจัยการผลิตที่ประกอบไปด้วยปัจจัยการผลิตคงที่และปัจจัยการผลิตแปรผัน

2. ระยะยาว (Long Run) หมายถึง ระยะเวลาที่มากพอให้ผู้ผลิตเปลี่ยนแปลงการผลิต โดยสามารถใช้ปัจจัยการผลิตทุกชนิดเป็นปัจจัยการผลิตแปรผันได้ทั้งหมด ดังนั้น การผลิตในระยะยาวจึงใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นปัจจัยการผลิตแปรผันทั้งหมด

นอกจากนี้การผลิตจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการทำงานให้มีความสอดคล้องกับการวางแผนการผลิต ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยการผลิตเข้ามาสนับสนุนกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (S. Anil Kumer, N. Suresh, 2008)

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น คน เงิน เครื่องจักร อุปกรณ์ เทคนิควิธีการ การตลาด แรงจูงใจ การจัดการ และอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการต้นทางที่องค์การจะต้องสรรหาทรัพยากรเหล่านี้เข้ามาบริหารจัดการกระบวนการทำงานต่อไป

2. กระบวนการบริหารจัดการ (Process) เช่น การทำงานร่วมกัน การดำเนินการผลิต การประกอบชิ้นส่วน การลงทุนประกอบธุรกิจ การนำเครื่องจักรและอุปกรณ์มาใช้ในการผลิตและดำเนินการ การวางแผนทางการตลาด การสร้างแรงจูงใจให้กับลูกค้าและบุคลากรในองค์การให้มีประสิทธิภาพ

3. ปัจจัยนำออก (Output) คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากปัจจัยนำเข้าและกระบวนการให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เช่น กำไรจากการดำเนินงาน จำนวนลูกค้ามากขึ้น บุคลากรมีความจงรักภักดีต่อองค์การ มียอดขายเพิ่มขึ้น ขยายกิจการได้มากขึ้น องค์การมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือหัวใจที่สำคัญของการผลิต หากกลุ่มเกษตรกรมีระบบการบริหารจัดการการผลิตไม่ได้มาตรฐานเกิดความผิดพลาดหรือกระบวนการผลิตไม่ได้คุณภาพ สินค้าผิดรูปแบบ หรือการบริการลูกค้าไม่ประทับใจ จึงทำให้องค์การต้องมีข้อมูลย้อนกลับ

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) เพื่อนำมาพิจารณาทบทวนหาแนวทางในการแก้ไขหรือปรับปรุงอีกครั้ง แล้วจึงจะดำเนินงานไปสู่ปัจจัยกระบวนการอื่น ๆ ได้ตามลำดับ

แนวคิดเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร

การผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนจะประกอบด้วยความหลากหลายของวัตถุดิบ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในการที่จะนำไปแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรชนิดอื่นให้มีมูลค่าสามารถจัดแหล่งวัตถุดิบที่เกษตรกรปลูกได้อย่างปลอดภัยจากสารพิษ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2542) ดังนี้

1. ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของวัตถุดิบ
2. การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยี การผลิต จะศึกษาโดยกลุ่มฯ ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร
3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต
4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิตได้จากการให้ข้อมูลของหน่วยประกอบการแต่ละราย
5. ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในการที่จะนำไปแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรชนิดอื่น

แนวทางการแปรรูปผลผลิตผักปลอดภัยทางเภสัชภัณฑ์ให้กับชุมชนในท้องถิ่นที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาวิธีการแปรรูปให้ผลผลิตสามารถอยู่ได้ยาวนานต้องมีกระบวนการในการถนอมอาหาร การจัดเก็บให้สามารถบริโภคหรือใช้งานได้ยาวนานมากขึ้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การทำให้แห้ง การดอง การใช้ความเย็น การใช้รังสี การใช้ความร้อนและอื่น ๆ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

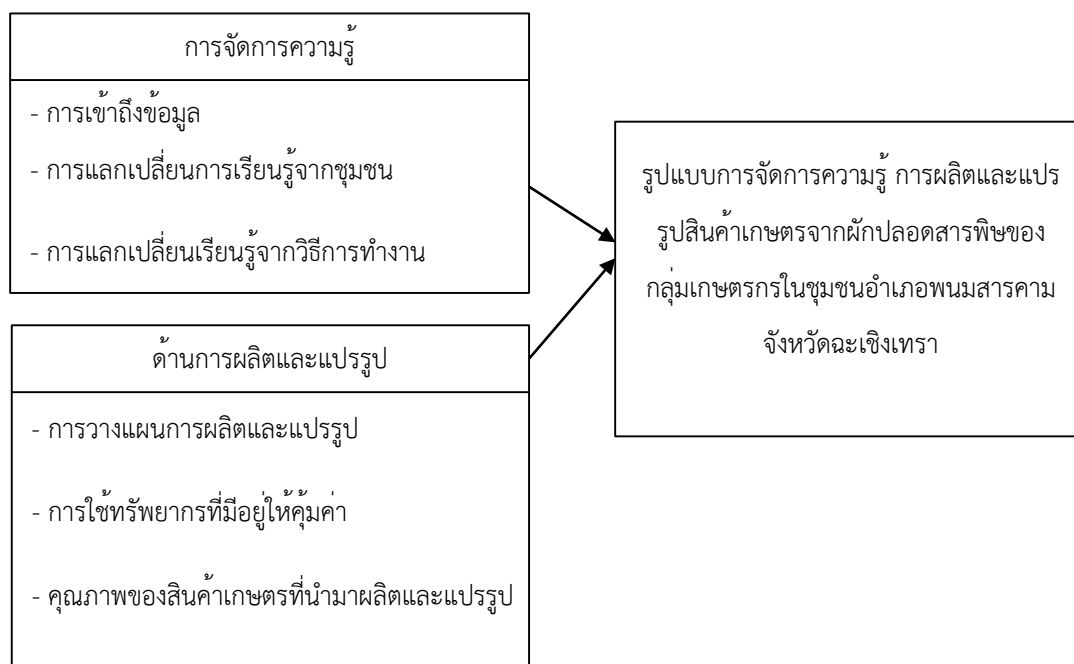
กนกวรรณ อยู่ทอง และโสภภาพร กล่าสกุล (2563) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมและความต้องการในด้านความชอบต่อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นขวดแก้ว 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบด้วยแปรรูปน้ำมะนาวพร้อมดื่มของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและจุดขาย เริ่มจากการออกแบบร่างผลิตภัณฑ์ต้นแบบการแปรรูปผลผลิตโดยใช้แนวคิดในการออกแบบจากการศึกษาพฤติกรรมความต้องการของผู้บริโภค 3) ผลการประเมินผลผลิตภัณฑ์ต้นแบบ มีความสวยงามและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยภาพรวมการประเมินทั้งสองด้านอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำมะนาวพร้อมดื่มเชิงพาณิชย์ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรี

ประภาศรี พงศ์ธนาพาณิช, สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ และเชาว์ ไรจนแสง (2563) พบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการตลาดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน 2) องค์ประกอบด้านความสามารถทางการแข่งขันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการตอบสนองลูกค้า และ 3) สภาพแวดล้อมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแข่งขันในทุกด้าน ทั้งด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ ด้านนวัตกรรม และด้านความสามารถในการตอบสนองลูกค้า โดยผู้วิจัยเสนอแนะให้ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การเจริญเติบโต ในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารระดับตำบลในจังหวัดนนทบุรี

วิลาวรรณ ดรวิชา และสุภาภรณ์ พวงชมภู (2563) พบว่า การจัดการกลุ่มแบ่งรูปแบบการจัดการเป็น 4 ส่วน คือ การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการการผลิตและการควบคุมคุณภาพ การตลาดและการกำหนดราคา และการจัดการด้านการเงิน ส่วนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพบปัญหาเรื่องการผลิตและการขาดแคลนปัจจัยการผลิต ความพึงพอใจพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 3) การให้ความรู้ 4) การตลาดและราคาข้าว 5) การให้บริการด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตร

สุพร หมกทอง, ยุทธชัย ฮารีบิน, อัญชิสา ลิขิตอิทธิรักษ์, กานต์กนก หนูคง, พุทธชาติ ทองแก้ว และศศิธร ปูนยัง (2565) พบว่า 1) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ ปลุกผักเหมียงด้วยวิธีเกษตรอินทรีย์ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ซึ่งปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จำหน่ายในรูปแบบผักเหมียงสด จากการที่บางช่วงจำหน่ายผักเหมียงสดไม่หมดทำให้ประสบปัญหาการเก็บรักษา กลุ่มวิสาหกิจฯ จึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวข้าวเกรียบผักเหมียงแบบแห้งไร้น้ำมัน พัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการสร้างความแตกต่างทางด้านรสชาติ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของผู้บริโภค 2) การปรับปรุงภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากการเปลี่ยนชื่อแบรนด์ให้สั้น จดจำได้ง่าย มีความหมายที่ดี สื่อถึงธุรกิจที่ทำ การออกแบบโลโก้แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยโดดเด่น ตลอดจนการสื่อสารทางการตลาด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาภาพรวมของการแปรรูปผักแผ่นของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. ขั้นตอนการกำหนดปัญหา คือ (1) ความสำคัญของภาพรวมของการแปรรูปผักแผ่นของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปัจจุบันมีลักษณะการดำเนินงานอย่างไร (2) มีปัญหาแนวทางการผลิตแปรรูปผักแผ่นและอุปสรรคอะไรบ้าง อย่างไร

3. ขั้นตอนการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย คือ การจัดทำขั้นการปฏิบัติงานวิจัยรวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในแต่ละส่วนอย่างไรบ้าง พร้อมทำแผนปรับปรุงหรือพัฒนา มีลักษณะดำเนินการคือ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) (2) การประชุมระดมสมองระหว่างทีมงานวิจัยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (3) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) และ (4) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มเกษตรกรที่สนใจแปรรูปผักแผ่น ส่วนผู้วิจัยจะเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมสมอง และการสัมภาษณ์ โดยติดตามทุกขั้นตอน ให้คำปรึกษา

และตรวจสอบผลของการดำเนินงานทุกขั้นตอน ติดตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และกลุ่มเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติตามแผนและตรวจสอบความพึงพอใจ

4. ขั้นการติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง รวมทั้งแก้ไขระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานวิจัย โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยและกลุ่มเกษตรกรในชุมชน ร่วมทำการพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม แล้วมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

5. ขั้นการสรุปผลการวิจัย เป็นการนำผลการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมาสรุปผลวิจัย และเรียบเรียงเป็นการรายงานผลการวิจัยและนำข้อมูลคืนลงพื้นที่อีกครั้ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาตามแนวทางเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ด้วยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเจาะจง (Specific purposive simply) และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง คือ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ ที่มีอายุระหว่าง 35-75 ปี มีความรู้และความเข้าใจในการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษ มีความสนใจที่จะผลิตแปรรูปผักแผ่นและมีความยินยอมสมัครในการเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนั้นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกและอาสาสมัครจำนวน 20 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (2) การสัมภาษณ์แบบระดมสมอง มีลักษณะแบบเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน (3) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) จากผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มย่อย และการประชุมระดมสมอง มาเรียบเรียง ทำการตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ ได้แก่ การจำแนกข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การเชื่อมโยงแนวคิดที่สัมพันธ์กัน และการสรุปตีความด้วยการบรรยายผล และนำเสนอผลการวิจัยว่าได้ค้นพบความจริงเพื่อยืนยันความรู้ที่มีมาแต่เดิมหรือได้ความรู้ใหม่ประการใด เพื่อสรุปรายละเอียดเนื้อหาตามประเด็นต่าง ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การประชุมระดมสมอง การสนทนากลุ่มย่อย โดยได้ประสานกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มอาสาสมัครในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเป็นส่วนบุคคลและเป็นกลุ่มในการดำเนินงานเป็นการปกปิดความลับทุกส่วน และขออนุญาตทุกครั้งในการเก็บข้อมูลทั้งบันทึกภาพ บันทึกเสียง และได้ทำการบันทึกข้อมูลทุกอย่างลงในคอมพิวเตอร์มีรหัสการเข้ารหัสทุกครั้ง

ผลการวิจัย

การวิจัยการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

ตอนที่ 1 การจัดการความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มเกษตรกรในชุมชนที่มีการปลูกผักปลอดสารพิษกันเป็นจำนวนมากและเป็นที่นิยมในกลุ่มลูกค้าที่สนใจทานผักปลอดสารพิษจำนวนมาก ทางกลุ่มเกษตรกรจะเน้นการมีส่วนร่วมในแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปลูกผัก รวมทั้งการแปรรูปผักให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรยังช่วยกันวางแผนการเพาะปลูกในแต่ละช่วงฤดูกาลให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าสามารถจำหน่ายได้ทันตามที่ต้องการ จึงทำให้ทีมวิจัยและกลุ่มเกษตรกรอาสาสมัครมารวมกลุ่มช่วยกันคิดว่าจะต่อยอดการแปรรูปผักปลอดสารพิษให้เพิ่มมูลค่าอีกจึงช่วยกันระดมสมองหาวิธีการผลิตแปรรูปผักปลอดสารพิษเป็นผักแผ่น ซึ่งมีกระบวนการผลิตแปรรูปที่สามารถทำได้ง่าย จึงช่วยการศึกษาข้อมูลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำลองผิดลองถูกเพื่อให้ผักแผ่นทอดออกมาสวยงามและไม่แตกหักง่าย

ตอนที่ 2 ด้านการผลิตการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มเกษตรกรในชุมชนได้ดำเนินการวางแผนการแปรรูปจากการหาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนที่มีการเพาะปลูกอยู่แล้วนำไปจำหน่ายแล้วยังเหลือใช้จึงนำมาแปรรูปเป็นผักแผ่น เริ่มตั้งแต่การหาผักที่ทุกคนทานได้ เช่น ผักคะน้าเคล ตำลึง ผักโขม เป็นต้น ซึ่งมีปริมาณการเพาะปลูกในชุมชนเป็นจำนวนมากนำมาแปรรูป ขั้นตอนการแปรรูป นำผักที่ปลูก เช่น ผักคะน้าเคล ตำลึง ผักโขม จำนวน 2 กิโลกรัม แบ่งสำหรับ 500 กรัม แกล้ม 15 กรัม น้ำตาลทราย 70 กรัม วิธีการแปรรูป นำผักมาล้างให้สะอาดเด็ดใบให้เรียบร้อย นำไปนึ่งในซึ้งประมาณ 3 นาที รอให้เย็นไปใส่เครื่องปั่นให้ละเอียด ผสมแบ่ง แกล้ม น้ำตาล คนให้เข้ากัน แล้วนำมาเทลงในภาชนะที่เป็นถาดสี่เหลี่ยม เกลี่ยให้เต็มถาดไม่หนาเกินไป แล้วนำไปนึ่งในซึ้งอีก 5 นาที ลอกออกเป็นแผ่น แล้วนำไปผึ่งแดดจัด ๆ ประมาณ 1 ชั่วโมงหรือเข้าเตาอบอุณหภูมิประมาณ 40-45 องศาเซลเซียส ประมาณ 1 ชั่วโมงจนแห้งดี นำมาทอดในน้ำมันร้อน ไฟปานกลางจนกรอบสีน้ำตาลรับประทานแล้ว ตักพักสะเด็ดน้ำมันจนเย็นก็บรรจุลงในถุงบรรจุภัณฑ์ได้ ซึ่งจากที่ดำเนินการแปรรูปผักแผ่นทำให้กลุ่มเกษตรกรในชุมชนสนใจนำไปต่อยอดและปรับปรุงสูตรการผลิตให้มีรสชาติที่ดีขึ้นและมีสีสันทันรับประทานมากขึ้น เช่น การใส่ผงขมิ้นลงไป การผสมรสชาติเผ็ด เป็นต้น ทำให้มีความหลากหลายรสชาติเพิ่มมากขึ้นและทำให้กลุ่มผู้บริโภคได้เลือกซื้อรับประทานกัน และกลุ่มเกษตรกรในชุมชนช่วยกันหาบรรจุภัณฑ์ที่เก็บความชื้นและมีถุงซิปล็อคไม่ให้มีอากาศเพื่อรักษาความกรอบของผักแผ่นไว้ได้

ตอนที่ 3 รูปแบบการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มเกษตรกรสามารถนำความรู้จากการแปรรูปสินค้าเกษตรไปต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่นได้ และทำให้กลุ่มเกษตรกรหันมาสนใจเพาะปลูกพืชเพิ่มมากขึ้น เน้นการปลูกที่ได้มาตรฐาน GAP เพื่อให้ปลอดภัยทั้งเกษตรกรเองและลูกค้าที่สนใจบริโภคผักปลอดสารพิษด้วย ทำให้เกิดรายได้ให้กับชุมชนและครอบครัว รูปแบบที่กลุ่มเกษตรกรได้รับคือ 1. การนำหลักภูมิปัญญา

ท้องถิ่นมาดัดแปลงให้ทันสมัยต่อกระบวนการผลิตแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จากการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษนำมาแปรรูป และ 3. การควบคุมคุณภาพการผลิตให้มีมาตรฐานตั้งแต่การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การผลิตและแปรรูปจนถึงบรรจุภัณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การจัดการความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มเกษตรกรในชุมชนจะเน้นการมีส่วนร่วมในแลกเปลี่ยนการรู้ในการปลูกผักให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น และช่วยกันหาวิธีการผลิตแปรรูปผักปลอดสารพิษเป็นผักแผ่น ซึ่งมีกระบวนการผลิตแปรรูปที่สามารถทำได้ง่าย เช่นเดียวกับ วิลาวรรณ ดรวิชา และสุภาภรณ์ พวงชมพู (2563) พบว่า การจัดการกลุ่มแบ่งรูปแบบการจัดการเป็น 4 ส่วน คือ การจัดการปัจจัยการผลิต การจัดการการผลิตและการควบคุมคุณภาพ การตลาดและการกำหนดราคา และการจัดการด้านการเงิน ส่วนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวพบปัญหาเรื่องการผลิตและการขาดแคลนปัจจัยการผลิต ความพึงพอใจพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 3) การให้ความรู้ 4) การตลาดและราคาข้าว 5) การให้บริการด้านเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่นเดียวกับ สุพร หมกทองและคณะ (2565) พบว่า 1) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ ปลูกผักเหมาด้วยวิธีเกษตรอินทรีย์ ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS ซึ่งปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค จำหน่ายในรูปผักเหมาสด จากการที่บางช่วงจำหน่ายผักเหมาสดไม่หมดทำให้ประสบปัญหาการเก็บรักษา กลุ่มวิสาหกิจฯ จึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวข้าวเกรียบผักเหมาแบบแห้งไร้น้ำมัน พัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการสร้างความแตกต่างทางด้านรสชาติ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของผู้บริโภค 2) การปรับปรุงภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากการเปลี่ยนชื่อแบรนด์ให้สั้น จำจำได้ง่าย มีความหมายที่ดี สื่อถึงธุรกิจที่ทำ การออกแบบโลโก้แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชน ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยโดดเด่น ตลอดจนการสื่อสารทางการตลาด

ตอนที่ 2 ด้านการผลิตการแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มเกษตรกรในชุมชนได้ดำเนินการวางแผนการแปรรูปจากการหาวัตถุดิบที่อยู่ในชุมชนนำมาแปรรูปเป็นผักแผ่นและช่วยกันปรับปรุงสูตรการผลิตให้มีรสชาติที่ดีขึ้นและมีสีสันทนารับประทานมากขึ้น ทำให้มีความหลากหลายรสชาติเพิ่มมากขึ้นและทำให้กลุ่มผู้บริโภคได้เลือกซื้อไปรับประทานกัน เช่นเดียวกับ กนกวรรณ อยู่ทอง และโสภพร กล่าสกุล (2563) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริโภคมีพฤติกรรมและความต้องการในด้านความชอบต่อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นขวดแก้ว 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบด้วยแปรรูปน้ำมะนาวพร้อมดื่มของท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและจุดขาย เริ่มจากการออกแบบร่าง

ผลิตภัณฑ์ต้น การแปรรูปผลผลิตโดยใช้แนวคิดในการออกแบบ จากการศึกษาพฤติกรรม ความต้องการของผู้บริโภค 3) ผลการประเมินผลผลิตภัณฑ์ต้นแบบ มีความสวยงามและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยภาพรวมการประเมินทั้งสองด้านอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำมันาวพร้อมดื่มเชิงพาณิชย์ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 รูปแบบการจัดการความรู้ การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรจากผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกรในชุมชนอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า 1. การนำหลักภูมิปัญญาท้องถิ่นมาดัดแปลงให้ทันสมัยต่อกะบวนการผลิตแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จากการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษนำมาแปรรูป และ 3. การควบคุมคุณภาพการผลิตให้มีมาตรฐานตั้งแต่การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การผลิตและแปรรูปจนถึงบรรจุภัณฑ์ เช่นเดียวกับ ประภาศรี พงศ์นาพาณิช, สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ และเชาว์ โรจนแสง (2563) พบว่า 1) สภาพแวดล้อมทางการตลาดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน 2) องค์ประกอบด้านความสามารถทางการแข่งขันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการตอบสนองลูกค้า และ 3) สภาพแวดล้อมทางการตลาด มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแข่งขันในทุกด้าน ทั้งด้านคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพ ด้านนวัตกรรม และด้านความสามารถในการตอบสนองลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสนับสนุนเกษตรกรในชุมชนมีการพัฒนาตนเองที่เกิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชนในการแปรรูปผักชนิดต่าง ๆ ต่อไปได้
2. การส่งเสริมพื้นที่ในการเพาะปลูกสินค้าทางการเกษตรมีคุณภาพที่ได้มาตรฐานรองรับทางการเกษตร GAP อย่างต่อเนื่องและช่วยกันรณรงค์การรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน
3. การสร้างกลไกช่องทางการตลาดทั้งตลาดภายในชุมชนและตลาดภายนอกพื้นที่ให้มีช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปโดยการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับช่องทางการกระจายสินค้าเกษตรให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้สามารถส่งมอบสินค้าได้ทันเวลา
2. การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรและช่วยการวางแผนการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรให้กับชุมชนให้มีชื่อเสียง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อยู่ทอง และโสภภาพร กล่าสกุล. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำมันมะนาวพร้อมดื่มเชิงพาณิชย์บนฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 10(2), 22-33.
- ประพนธ์ ผาสุกยัต. (2550). *การจัดการความรู้จากหลักคิดสู่การปฏิบัติจริง*. กรุงเทพฯ: ไยไหม.
- ประภาศรี พงศ์นาพาณิช, สุวีณา ตั้งโพธิ์สุวรรณ และเชาว์ โรจนแสง. (2563). ความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระดับตำบล (OTOP) ในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 14(2), 114-127.
- พิพรรธน์ พิเชฐศิริประภา. (2561). *ตำรา วิชา การจัดการการผลิตและการดำเนินงาน* (ปรับปรุงใหม่ 2558-2561). คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- พิพรรธน์ พิเชฐศิริประภา, อติเรก เยาววงศ์, ชุตินา นุตยะสกุล และภาวิณี มาตม้วน. (2565). การเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการช่องทางการตลาดของมะม่วงและผลิตภัณฑ์มะม่วงแปรรูปที่ส่งผลต่อความหลากหลายตามกลุ่มผู้บริโภคให้เกิดการรับรู้และยั่งยืนผ่านระบบสื่อออนไลน์. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 12(1), 144-157.
- วิลาวรรณ ดรวิชา และสุภาภรณ์ พวงชมพู. (2563). การจัดการธุรกิจการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวที่ได้รับรองมาตรฐานการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรนาแปลงใหญ่บ้านถลุงเหล็ก ตำบลใหม่บำเพ็ญ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. *WMS Journal of Management Walailak University*, 9(2), 1-15.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). *องค์การและการจัดการ ฉบับสมบูรณ์ (ปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2567). *ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566 และแนวโน้มปี 2567*. สืบค้น 14 มกราคม 2567. จาก https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/bappdata/files/Infographic_Y_2566_2567.pdf.
- สำนักงานเกษตรอำเภอนมสรวง. (2567). *แบบสรุปข้อมูลพืชเกษตรที่สำคัญ อำเภอนมสรวง จังหวัดฉะเชิงเทรา*.
- สุพร หมกทอง, ยุทธชัย ฮาริบิน, อัญชิสา ลิขิตอิทธิรักษ์, กานต์กนก หนูคง, พุทธชาติ ทองแก้ว และ ศศิธร ปุณย์. (2565). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการปรับภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์ผักเหมียง ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตผักเหมียงแปลงใหญ่ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติภาคีเครือข่ายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มภาคใต้ ครั้งที่ 2* (น.508). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- Simon, Herbert A. (1960). *Administrative Behavior*. New York: The Free Press.

- Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1995). *The knowledge creating company: how Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York, Oxford University Press.
- S. Anil Kumer, N. Suresh. (2008). *Production and operations management*. New Age International

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

Guidelines for Developing the Administration in Accordance with

Good Governance Principles of the Labor Court Office, Region 6

ไพโรจน์ บำรุงศรีวงศ์¹ และ คุณากร กรสิงห์²

Phairoj Bangsriwong¹ and Khunakorn Kornsing²

Received: March 27, 2025

Revised: April 8, 2025

Accepted: April 9, 2025

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์¹
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์²
Student, Master of Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University¹
Assistant Professor Dr., Lecturer, Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University²
E-mail: 238pairroj@gmail.com¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 และ (3) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และวิธีการจัดประชุม สันทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (1.1) หลักนิติธรรม มีการเผยแพร่ ทบทวน ปรับปรุง กฎระเบียบของหน่วยงาน แก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป (1.2) หลักคุณธรรม มีการ กำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและข้าราชการ (1.3) หลักความโปร่งใส มีระบบให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ระบบติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน (1.4) หลักการมี ส่วนร่วม มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน (1.5) หลักความรับผิดชอบ มีการสร้างจิตสำนึกเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง มีมาตรฐานกำกับความประพฤตินักบริหาร (1.6) หลักความ คัมค่า มีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

(2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (2.1) หลักนิติธรรม พื้นฐานความรู้ด้าน กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ไม่เท่ากัน การฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจในหลักนิติธรรมยังดำเนินการไม่ เพียงพอ (2.2) หลักคุณธรรม ปัญหาการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่าง หน่วยงานและกลุ่มงาน (2.3) หลักความโปร่งใส ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกบางกลุ่มงานไม่สามารถเข้าถึงได้ ถูก จำกัดด้วยข้อกฎหมาย (2.4) หลักการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ (2.5) หลักความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการนำหลักธรรมาภิบาลหลักความรับผิดชอบต่อมา ใช้ในการบริหารงานยังไม่ชัดเจน (2.6) หลักความคัมค่า ปัญหาด้านอัตรากำลังที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน การใช้ทรัพยากรที่มีของกลุ่มงานบางกลุ่มงานยังไม่ชัดเจน

(3) แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (3.1) หลักนิติธรรม พัฒนาพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติงาน จัดฝึกอบรมบุคลากรทุกกลุ่มงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ในหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของศาลแรงงาน ภาค 6 (3.2) หลักคุณธรรม เพิ่มการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน (3.3) หลักความโปร่งใส รักษามาตรฐานการดำเนินงานด้านความโปร่งใสและรักษาวินัยธรรมในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล (3.4) หลักการมีส่วนร่วม จัดรูปแบบการดำเนินงานกระจายอำนาจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (3.5) หลักความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับบุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อจัดบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ (3.6) หลักความคุ้มค่า ปรับโครงสร้างและอัตรากำลัง หมุนเวียนงานเพิ่มการวางแผนเชิงระบบ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; การบริหารงาน; หลักธรรมาภิบาล

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract

This research article aims to 1) study of the administration in accordance with good governance principles of the labor court office, region 6, 2) study of the problems and obstacles in the administration in accordance with good governance principles of the labor court office, region 6, and 3) find a guideline for developing the administration in accordance with good governance principles of the labor court office, region 6. This study was a qualitative research method. The instruments used in this study were semi-structured interviews and focus group discussions by using Inductive content analysis for data analysis.

Findings are as follows: (1) The administration in accordance with good governance principles. (1.1) The rule of law: disseminating, reviewing, and improving the agency's regulations to service recipients and the general public. (1.2) The principle of morality: defining the code of ethics for the agency and civil servants. (1.3) The principle of transparency: having a system for the public to access information, a system for monitoring, inspecting, and evaluating, and listening to opinions from all sectors. (1.4) The principle of participation: having a campaign to create awareness of participation among agency officials. (1.5) The principle of responsibility: having a sense of self-responsibility, having standards for monitoring the behavior of administrators. (1.6) The principle of value: having reduced unnecessary steps, and setting goals and standards for performance.

(2) The problems and obstacles in the administration in accordance with good governance principles (2.1) Rule of law: the basic knowledge of laws and regulations of the

officers is not equal, training on knowledge and understanding of the rule of law was not sufficient. (2.2) Morality: the problem of creating a network system and promoting morality and ethics between agencies and work groups. (2.3) Transparency: the problem of accessing in-depth information some work groups cannot access it limited by law (2.4) Participation: the problem of decentralization, promoting public and official participation. (2.5) Responsibility: the problem of applying the principles of good governance and responsibility in the administration was not clear. (2.6) Value for money: the problem of insufficient manpower for work in using of available resources by some work groups was not clear.

(3) The guidelines for developing administration in accordance with good governance principles (3.1) Rule of law: developing a basic knowledge of laws and regulations in operations organizing training for personnel in all work groups to enhance knowledge in good governance principles that were consistent with the intentions of the Labor Court, Region 6. (3.2) Morality principle: increasing the creation of a network system and promote morality and ethics among agencies and work groups. (3.3) Transparency principle: maintain standards of transparency operations and maintain a culture of operations in accordance with the principles of good governance. (3.4) Participation principle: organizing a decentralized operation format promoting public participation. (3.5) Responsibility principle: organize activities that were consistent with personnel, aware of their responsibilities, and arrange personnel who matched their knowledge and abilities. (3.6) Value principle: adjusting the structure and workforce, rotate work, increase systematic planning, and apply innovation and technology in operations.

Keywords: Development Guidelines; Management; Good Governance Principles

Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักธรรมาภิบาลนั้นถือว่ามีสำคัญและความจำเป็นอย่างมากอันก่อให้เกิดการบริหารและการจัดการในภาครัฐรวมถึงภาคเอกชนได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องจากการบริหารและการจัดการทั้งในภาครัฐประสพกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตที่ระบาดออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมหรือส่วนรวม คำนึงแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องอันเป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมการบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐ ทั้งนี้หลักธรรมาภิบาลประกอบไปด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วม (5) หลักความรับผิดชอบ (6) หลักความคุ้มค่า (แสงชัย อภิชาติชนพัฒน์. 2559: 4-8)

ทั้งนี้ สำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 เป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่สำคัญทางด้านทรัพยากรในทางกฎหมาย มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคประชาชน ในการปฏิบัติราชการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีขอบเขตงานตามที่รับผิดชอบและการปฏิบัติราชการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการทรัพยากรที่มีคุณภาพสูงเพื่อทำหน้าที่อันสำคัญ แต่ปัจจุบันพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานบางประการ อาทิ ปัญหาการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ การกระจายอำนาจ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่ จากที่กล่าวมานั้นล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ถ้าการควบคุมย่อหย่อนไม่มีการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไข ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทำให้ความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กรนั้น ๆ ลดลง และนำไปสู่ปัญหาด้านเสถียรภาพขององค์กรในที่สุด

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย มีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนเพื่อผดุงความยุติธรรมและให้ความช่วยเหลือกับประชาชน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้กับบุคลากรของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 ได้รับทราบถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึง ฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้สึกถึงความ

ยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

องค์ประกอบของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม คือ การปกครองโดยยึดหลักกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ประชาชน (2) หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในเรื่องความถูกต้อง ดีงาม การส่งเสริมให้มีจริยธรรมและคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส คือ การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบความถูกต้องได้ (4) หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์กร คำนึงสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (5) หลักความรับผิดชอบ คือ การสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณะและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง (6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม (แสงชัย อภิชาติธนวัฒน์. 2559: 10 - 17)

ความสำคัญและองค์ประกอบของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย (1) ธรรมาภิบาลเป็นหลักการพื้นฐานสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์ให้กับคนทุกระดับ (2) การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในทุกระดับ จะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) ธรรมาภิบาลช่วยลด บรรเทาหรือแก้ปัญหา (4) ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม (5) ธรรมาภิบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง และส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต (6) ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย (7) ธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ (8) ธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากล ที่บ่งชี้ถึงการพัฒนาของประเทศด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง (9) ธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศยากจน (วิรัตน์ รัตนมณี. 2550: 23-25)

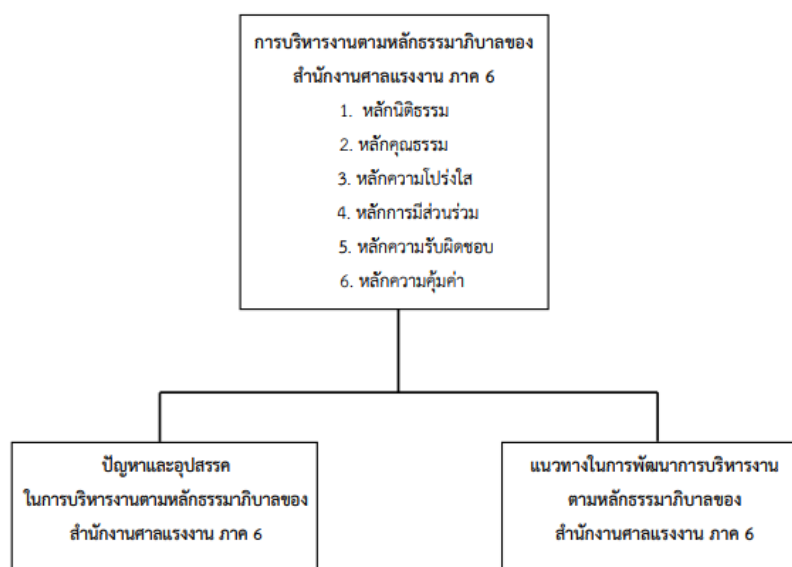
ธรรมาภิบาลองค์การในประเทศไทย โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และวางแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุเมธ ม่วงไม้ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรม ศาลแรงงานกลาง การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมศาลแรงงานกลาง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการปรับปรุงและพัฒนาธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรม ศาลแรงงานกลาง ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรม ศาลแรงงานกลาง คือ ใช้การบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลซึ่งประกอบไปด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในส่วนของการบริหารราชการและประชาชน การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่ดีทั้งต่อตัวผู้ปฏิบัติงานเองและผู้ที่มาติดต่อราชการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) คือ ผู้ที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนองค์กร เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ 1. มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระยะเวลา 5 ปี ขึ้นไป 2. ผ่านการอบรมภายในและภายนอกหน่วยงานตามหลักหลักธรรมาภิบาล 3. มีประสบการณ์ตรง เป็นผู้หลักด้านการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยแบ่งรายละเอียดการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประเด็นการศึกษา คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 และปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 จำนวน 4 กลุ่มงาน คือ 1. กลุ่มงานช่วยอำนวยความสะดวก 2. กลุ่มงานคลัง 3. กลุ่มงานคดี 4. กลุ่มงานนิติการและใกล้เคียงประมาณข้อพิพาท รวมจำนวน 10 คน

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเด็นคำถาม คือ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 โดยแบ่งบุคลากรออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย 1. กลุ่มผู้บริหาร 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน 3. กลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวม จำนวน 15 คน ใช้เวลาในการประชุมสนทนากลุ่มกลุ่มละ 60 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) และการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นคำถามที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) 1) ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) เตรียมการสัมภาษณ์ ก่อนลงสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัย ส่งหนังสือขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์การวิจัย ทำการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ และจัดเตรียมเครื่องมือ 3) การสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยจะใช้คำถามเดียวกันทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) 1) การเตรียมจัดประชุมกลุ่มผู้วิจัย กำหนดประเด็นคำถามในการจัดประชุมกลุ่ม จัดระบบหมวดหมู่และลำดับคำถาม กำหนดผู้ร่วมสนทนากลุ่ม โดยติดต่อประสานงานผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ เพื่อบอกวัน เวลา สถานที่ ในการดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม 2) การเตรียมความพร้อมของทีมงานผู้วิจัย 3) ดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของศาลแรงงาน ภาค 6 4) เมื่อสิ้นสุดการจัดประชุม ผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

วิธีการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) ซึ่งมีการดำเนินการ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูลที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ (1.1) แหล่งเวลา ถ้าเวลาต่างกันข้อมูลที่ได้รับกันหรือไม่ (1.2) แหล่งสถานที่ ถ้าสถานที่ต่างกันข้อมูลที่ได้รับจะเหมือนกันหรือไม่ (1.3) แหล่งถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมอยู่อีกหรือไม่ และ (2) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) เป็นการตรวจสอบโดยการนำแนวคิดหรือทฤษฎีที่แตกต่างกันมาใช้ กล่าวคือ ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อข้อมูลได้รับการตรวจสอบแล้ว จึงเริ่มกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลและตอบคำถามวิจัย โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แบบอุปนัยจากแบบสัมภาษณ์ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ เพื่อทำการตีความหมาย พร้อมกับเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำมาวิเคราะห์ให้เกิดความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงในแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่จัดลำดับวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 จึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานช่วยอำนวยการ กล่าวว่า “การปฏิบัติงานภายในศาลแรงงาน ภาค 6 ได้มีการดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีกระบวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วย (1) หลักนิติธรรม มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงาน แก่ผู้รับบริการและประชาชน ทัวไป ในการใช้กฎระเบียบเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยมีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ระเบียบแบบแผนที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายด้วยวิธีการหลากหลาย (2) หลักคุณธรรม สำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 มีการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการ ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของหน่วยงาน (3) หลักความโปร่งใส มีการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน กระตุ้นและผลักดันให้บุคลากรปฏิบัติตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสาร มีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทัวไป (4) หลักการมีส่วนร่วม มีการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน (5) หลักความรับผิดชอบ มีการสร้างจิตสำนึกเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานข้อกำกับความประพฤติกับบริหาร มีการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน (6) หลักความคุ้มค่า มีการลดขั้นตอนการให้บริการและการทำงาน มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงาน มีการใช้เทคนิคการบริหารงานแบบใหม่สำหรับบางงาน ที่หน่วยงานไม่ต้องทำเอง” เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารกลุ่มงานช่วยอำนวยการและกลุ่มงานบริหารจัดการคดีได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลประกอบไปด้วย (1) หลักนิติธรรม กฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับมีการเปลี่ยนแปลงและเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจึงทำให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ยังขาดเรื่องของพื้นฐานความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามแต่ละกลุ่มงานนั้นไม่เท่ากัน การฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจ ในหลักนิติธรรม ยังดำเนินการไม่เพียงพอ (2) หลักคุณธรรม ปัญหาการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน ยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร (3) หลักความโปร่งใส ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกบางกลุ่มงานไม่สามารถเข้าถึงได้ จึงยากต่อการตรวจสอบอันเนื่องมาจากการถูกจำกัดด้วยข้อกฎหมายบางประการ (4) หลักการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้ในเรื่องขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถรับรู้ได้ภายใต้ขอบเขตของระเบียบปฏิบัติ (5) หลักความรับผิดชอบการบริหารงานยังไม่ชัดเจน ยังขาดการส่งเสริมการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อ (6) หลักความคุ้มค่า ปัญหาด้านอัตรากำลังของบุคลากรปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากตามภารกิจของรัฐและกระทรวงปรับขนาดลดกำลังคนภาครัฐ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กล่าวว่า “ (1) หลักนิติธรรม ต้องมีการพัฒนาพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยการจัดโครงการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในทุกปีงบประมาณ พัฒนาความรู้หลักนิติธรรม หลักประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของศาลแรงงาน ภาค 6 คือ หลักการ หลักเกณฑ์ หลักฐาน (2) หลักคุณธรรม เพิ่มการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน ปลุกฝังการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรภายในองค์กร (3) หลักความโปร่งใส รักษามาตรฐานการดำเนินงานด้านความโปร่งใสให้อยู่ในระดับดีมากอย่างต่อเนื่อง รักษาวัฒนธรรมในการปฏิบัติงาน ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ พันธกิจศาลแรงงานภาค 6 คือ บริการประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจ ด้วยความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม (4) หลักการมีส่วนร่วม ให้มีการจัดรูปแบบการดำเนินงานกระจายอำนาจการบริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนได้รับรู้ขั้นตอนการดำเนินการของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 เปิดช่องทางในการแก้ไขปัญหา เช่น กล้องรับความคิดเห็น ระบบคำร้องออนไลน์ จัดให้มีคลินิกกฎหมายแรงงาน สร้างทัศนคติ การทำงานเป็นทีม เข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน (5) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม จัดบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถตามภารกิจงานและตามหน้าที่รับผิดชอบ และ (6) หลักความคุ้มค่าปรับโครงสร้างและอัตรากำลังการหมุนเวียนงานเพื่อให้การปฏิบัติงานและการพัฒนาบุคลากรเป็นไปมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรรวมถึงบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 หลักนิติธรรม มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงาน แก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป ที่มารับบริการ มีการทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร สอดคล้องกับ แนวคิดของ (ประธาน สุวรรณมงคล. 2558: 61) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่2 การปรับบทบาทภารกิจโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย ยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนแปลง ตามหลักย่อยที่ 3 หลักนิติธรรม คือ การปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล โดยพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับภายในสำนักงานที่มีความซับซ้อนให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ

ประเด็นที่ 2 หลักคุณธรรม มีการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการภายในสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 ยึดถือและเชื่อมั่นในด้านของความถูกต้อง มีการสร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงานภายในสำนักงาน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของหน่วยงาน เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี ปารีชาต เทพอาร์กซ์. และอมรารวรรณ ทิวถนอม. (2550: 12-17) กล่าวว่า หลักคุณธรรม เป็นการพัฒนาให้บุคลากรของภาครัฐยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริต สอดคล้องกับพันธกิจ (Mission) หลักของศาลแรงงาน ภาค 6 บริหารประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจและเป็นธรรม เสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สร้างบุคลากรให้มีคุณภาพเพียบพร้อมทั้งจริยธรรม และคุณธรรมเป็นแหล่งความรู้กฎหมายแรงงานในภูมิภาค เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 หลักความโปร่งใส มีการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงานมีการกระตุ้นและผลักดันให้บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ และมีการจัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการสำหรับประชาชนโดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจนมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป สอดคล้องกับ นัสรีน อับดุลเลาะ (2558: 15 อ้างถึงใน ประเวศ วัชสี, 2542: 4) กล่าวว่า ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความถูกต้องของการดำเนินงานของภาครัฐ และภาคประชาชน นำมาซึ่งการตรวจสอบได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดเห็นว่าประการที่สำคัญในหลักของความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

ประเด็นที่ 4 หลักการมีส่วนร่วม การให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมและมีการณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพล หมายสวัสดิ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานศาลยุติธรรม ศึกษากรณี ศาลจังหวัดพังงา พบว่า กิจกรรมที่ช่วยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแรงร่วมใจ โดยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ สร้างกฎกติกาและการสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานให้มีความตระหนักในการพัฒนา และเห็นคุณค่าในหน่วยงานตนเองในทุกระดับของการมีส่วนร่วม รวมถึงสอดคล้องในประเด็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญขององค์กร อาทิ การแจ้งความเห็นการไต่สวนสอบสวน การประชาสัมพันธ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ เป็นต้น

ประเด็นที่ 5 หลักความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับบุคลากร ให้ตรงกับความรู้ความสามารถตามภารกิจงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับ ปารีชาต เทพอาร์กซ์, อมรารวรรณ ทิวถนอม (2550: 12-17) ความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน (2) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้ออำนวย (3) การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง (4) การมีแผนสำรองติดตามประเมินผลการทำงาน (5) หลักความสำนึกรับผิดชอบ (6) มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม สร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน คิดเป็น ทำเป็น พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น มีจิตสำนึก

ที่ดีขึ้น รู้รักสามัคคี รู้หน้าที่ และมีความรับผิดชอบ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรขณะเดียวกันต้องปรับวิธีการทำงาน โดยให้ความสำคัญต่อระบบบริหารจัดการภาครัฐ

ประเด็นที่ 6 หลักความคุ้มค่า มีการปรับโครงสร้างมีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ใช้ทรัพยากรรวมถึงบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงาน มีความสอดคล้องกับ ประวิทย์ วรธมโม (อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2558: 7) ภาครัฐมีเป้าหมาย คือยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณมีความคุ้มค่ามากขึ้น และสอดคล้องกับ ปาริชาติ เทพอารักษ์ และอมรรววรรณ ทิวถนอม, 2550: 12-17) บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัดคุ้มค่าสร้างสรรค์และบริการที่มีคุณภาพ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนการบริหารราชการตามกฎระเบียบข้อบังคับ กระจายอำนาจการตัดสินใจด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

ประเด็นที่ 1 หลักนิติธรรม พื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่เท่ากัน ระเบียบและขั้นตอนในการปฏิบัติงานบางอย่างไม่สอดคล้องกันซึ่งเกิดจากการตีความที่ต่างกันอย่างเนื่องมาจากวิธีและธรรมเนียมปฏิบัติไม่ได้ยึดหลักข้อบังคับที่มีอยู่ และการฝึกอบรมความรู้ ความเข้าใจ ในหลักนิติธรรมยังดำเนินการไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ กษัตริย์ อ้นยะ (2564: 1-15) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานอัยการสูงสุด กรณีศึกษา : สำนักงานอัยการจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ (1) องค์การขาดการให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอในเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร (2) บุคลากรภายในองค์กรยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดจิตสำนึกในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในประเด็นทางด้านฐานความรู้ด้านกฎหมายของเจ้าหน้าที่

ประเด็นที่ 2 หลักคุณธรรม ปัญหาการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทิวากร แก้วมณี, (2559: 24) สังคมไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันหน่วยงานภาครัฐ จะต้องปรับแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในด้านความเป็นเอกภาพและความสามัคคีในหมู่ข้าราชการ เพื่อให้การประสานงานราชการระหว่างหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะต้องมีการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนในการพัฒนาและลดปัญหาในด้านของหลักคุณธรรม ตลอดจนสอดคล้องกับสาระสำคัญของแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 – 2565 การให้ความสำคัญกับการทำงานบูรณาการ และสร้างพันธมิตรกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนผู้รับบริการ (Professional Collaborator)

ประเด็นที่ 3 หลักความโปร่งใส ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลในเชิงลึกยากต่อการตรวจสอบอันเนื่องมาจากการถูกจำกัดด้วยข้อกฎหมาย สอดคล้องกับ ศิริพร สุเมธรัตน์ (2556) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในส่วนของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย สอดคล้อง เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2556: 10-14) ในประเด็นการขยายการตรวจสอบ ทั้งทางด้านการเงินและวิชาชีพ ยึดมั่นวิธีวัดผลงานที่โปร่งใส กำหนดมาตรฐานและจุดเปรียบเทียบ มีแม่แบบประเมินผลงานวิชาชีพแต่ละด้าน ปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 หลักการมีส่วนร่วม ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ การบริหารในหน่วยงาน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างทัศนคติ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ สอดคล้อง ประธาน สุวรรณมงคล (2558: 61) กล่าวว่า ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีหลักการที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิดไปจนถึงการร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ อย่างกว้างขวางและครอบคลุมในทุกระดับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นต่อการตัดสินใจขององค์การ คำนึงสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐ และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ลดปัญหาการเกิดอคติ และปัญหาการทำงานที่ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นที่ 5 หลักความรับผิดชอบ ปัญหาด้านการนำหลักธรรมาภิบาลหลักความรับผิดชอบมาใช้ในการบริหารงานยังไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ ปาริชาติ เทพอารักษ์ และ อมรรววรรณ ทิวถนอม (2550: 12-17) กล่าวว่าความสำนึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจนทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ (2) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการรับผิดชอบ (3) การทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง (4) การมีแผนสำรอง การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ให้ (5) หลักความสำนึกรับผิดชอบเป็นกระบวนการการทำงานที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพ (6) การทำงานให้ดีขึ้น เนื่องจากภาครัฐเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกิจการของรัฐใน ดังนั้นจึงต้องการสร้างเครื่องมือ และวัฒนธรรมสำนึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่ออำนาจหน้าที่ในการบริหาร และการเงิน การบังคับให้เกิดความรับผิดชอบและการตรวจสอบได้จะเป็นการตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของข้าราชการให้รับผิดชอบภารกิจต่อสังคม กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของประชาชน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลดีผลเสียจากการกระทำของตนเองสำหรับการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็ง

ประเด็นที่ 6 หลักความคุ้มค่า ปัญหาด้านอัตรากำลังที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานปัญหาการควบคุมภายในเรื่องการใช้ทรัพยากรที่มีของกลุ่มงานบางกลุ่มงานยังไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ (คู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. 2563 – 2565: 6-8 ในมิติของบริการทรัพยากรบุคคลภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) ประเด็นปัญหาที่เร่งด่วนที่ต้องมีการปฏิรูประบบการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปภาครัฐ โดยเฉพาะประเด็นที่สำคัญ อาทิ ขนาดอัตรากำลังและต้นทุนค่าใช้จ่ายของบุคลากรที่สูง รูปแบบการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับรูปแบบวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐที่ไม่ทันต่อรูปแบบใหม่ของการทำงาน และระบบการบริหารงานทรัพยากรบุคคลที่แข็งตัว ไม่ยืดหยุ่น ไม่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนระบบราชการในอนาคต

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6

ประเด็นที่ 1. หลักนิติธรรม ต้องมีการพัฒนาพื้นฐานความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบต่างๆของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยการจัดโครงการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร คือ หลักการ หลักเกณฑ์ หลักฐาน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กชัญญ์ อ้นยะ (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานอัยการสูงสุด

กรณีศึกษา : สำนักงานอัยการจังหวัดน่าน องค์การต้องมีการดำเนินการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยบุคลากรจะต้องปรับแนวคิดและทัศนคติที่ดีและองค์การจะต้องมีการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ประเด็นที่ 2. หลักคุณธรรม เพิ่มการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรม ระหว่างหน่วยงานและกลุ่มงาน โดยปลูกฝังการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรภายในองค์กร สอดคล้องกับ เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2556: 10 - 14) กล่าวว่า การบริหารจัดการภาครัฐเปลี่ยนจากการจัดการที่สั่งการและควบคุม ตามตัวแบบที่หนึ่งเป็นการจัดการแนวใหม่ เช่น จัดการ โดยการโน้มน้าว สร้างองค์การเครือข่าย และสร้างพันธมิตร เชิงกลยุทธ์ระหว่างองค์กร รวมถึงเปลี่ยนจากการบริการที่มีมาตรฐานเดียวเป็นระบบบริการที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย

ประเด็นที่ 3. หลักความโปร่งใส รักษามาตรฐานการดำเนินงานด้านความโปร่งใสให้อยู่ในระดับดีมากอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พันธกิจ ศาลแรงงานภาค 6 คือ บริการประชาชนให้ได้รับความพึงพอใจ ด้วยความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรมาภิบาลงานอย่างเป็นระบบ และสอดคล้อง เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2556: 10 - 14) ในประเด็นการขยายการตรวจสอบ ทั้งทางด้านการเงินและวิชาชีพ ยึดมั่นวิธีวัดผลงานที่โปร่งใส กำหนดมาตรฐานและจุดเปรียบเทียบ มีแม่แบบประเมินผลงานวิชาชีพแต่ละด้าน ปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ประเด็นที่ 4. หลักการมีส่วนร่วม ให้มีการจัดรูปแบบการดำเนินงานกระจายอำนาจ การบริหารในหน่วยงานการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เปิดช่องทางในการแก้ไขปัญหา เช่น กล้องรับความคิดเห็น และระบบคำร้องออนไลน์เพิ่มเติมและจัดให้มีคลินิกกฎหมายแรงงาน สอดคล้องกับ ปาริชาติ เทพอารักษ์และอมรรารณ ทิพนอม (2550: 12-17) การมีส่วนร่วมคือแนวทางและปัจจัยที่ทวีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมือง เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมรับรู้กับ กระบวนการตัดสินใจ มีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร ในลักษณะของการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ไปจนถึงให้ บุคลากรเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ให้ความสำคัญกับทุกความเห็นของผู้เกี่ยวข้องเข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการสื่อสารกันอยู่เสมอ ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจที่ดีต่อกัน

ประเด็นที่ 5. หลักความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับบุคลากรให้มีความตระหนักในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในสิ่งที่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากองค์กร จัดบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถตามภารกิจงานและตามหน้าที่รับผิดชอบ เพิ่มการสร้างจิตสำนึกและสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้กับบุคลากรเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ รักต่อหน้าที่ สอดคล้องกับ มติคณะรัฐมนตรี (อ้างถึงในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2563:3 - 8) ประเด็นการพัฒนา ที่ 3 ปลูกฝังบุคลากรภาครัฐให้มีความรอบคอบคิดในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง การมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม ประยุกต์หลักสากลอย่างเหมาะสม และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้บุคลากรภาครัฐมีคุณลักษณะในการเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม ทำงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรม และมีทัศนคติแบบสากลที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล

ประเด็นที่ 6. หลักความคุ้มค่า ปรับโครงสร้างและอัตราค่าจ้างการหมุนเวียนงานเพื่อให้ การปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรเป็นไปมีประสิทธิภาพเพื่อให้บุคลากรได้เรียนรู้และฝึกการแก้ไขปัญหาในกรณีจำเป็นเร่งด่วน เพิ่มการวางแผนเชิงระบบเพื่อวิเคราะห์ เป้าหมาย และให้มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน ใช้ทรัพยากรรวมถึงบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงาน สอดคล้องกับ พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม (อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล. 2558: 5) แนวทางในหลักความคุ้มค่า ในภาคบริบทของมิติของภาครัฐโดยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐ มีเป้าหมายอยู่ที่การยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหาร ภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้นโดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณมีความคุ้มค่ามากขึ้นซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ส่งเสริมและจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎระเบียบข้อบังคับ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและตระหนักถึง ความสำคัญในการปฏิบัติงาน
2. ควรปลูกฝังให้มีการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรภายในองค์กร ให้เพิ่มการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น
3. เพิ่มช่องทางในการแก้ไขปัญหา เช่น กล่องรับความคิดเห็น และระบบคำร้องออนไลน์เพิ่มเติมพร้อม จัดให้มีคลินิกกฎหมายแรงงานให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลของการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน
4. ผู้บริหารควรต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความขวัญกำลังใจ ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมใน กิจกรรม ของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากร
5. ควรหาวิธีการที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกที่บางประการที่ง่ายต่อการตรวจสอบ และไม่ขัดต่อข้อระเบียบกฎหมายที่มีกรอบแนวทางไว้
6. สนับสนุนให้มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ให้ตอบรับกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6
2. ควรมีการศึกษาปัญหาการสร้างระบบเครือข่ายและการส่งเสริมหลักคุณธรรม จริยธรรมระหว่าง หน่วยงานของศาลในจังหวัดนครสวรรค์
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน เพื่อนำผล การศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานศาลแรงงาน ภาค 6 ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กชัญญ์ อ้นยะ. (2564). การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานอัยการสูงสุด กรณีศึกษา สำนักงานอัยการจังหวัดน่าน. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2566 จาก https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2563_1629861064_6214832035.pdf
- ทิวากร แก้วมณี. (2559). *ธรรมาภิบาล = Good governance*. สยามปริทัศน์.
- นัสรีน อับดุลเลาะ. (2558). การใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประธาน สุวรรณมงคล. (2558). *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเวศ วะสี. (2542). *ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). *การจัดการภาครัฐแนวใหม่*. บพิธการพิมพ์.
- ศิริพร สุขเมธารัตน์. (2556). *ประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่*. โอเดียนสโตร์.
- สุเมธ ม่วงไม้. (2560). *ธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมศาลแรงงานกลาง*. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2566. จาก https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2560_1561118931_6014830035.pdf.
- แสงชัย อภิชาติชนพัฒน์. (2559). *หลักธรรมาภิบาลในการบริหารองค์กร*. วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). *การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อวัสดุ
ในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Improving Processes Operational Material Procurement in Electronic
Government Procurement System of the Faculty of Management Sciences,
Nakhon Sawan Rajabhat University

วรวิทย์ บุญสิน¹

Worawe Bunsin¹

Received: March 27,2025

Revised: April 23,2025

Accepted: April 26,2025

สำนักงานคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์¹

Dean's Office Faculty of Management Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University¹

E-mail: miniv0809@gmail.com¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน 30 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (86.67%) การศึกษาระดับปริญญาโท (50.00%) อย่างไรก็ตาม พบข้อจำกัดด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมีเพียง 33.33% ที่มีความรู้ในระดับมากและมากที่สุด ขณะที่ 36.67% มีความรู้น้อยและน้อยที่สุด นอกจากนี้ ความเข้าใจในระบบ e-GP ยังอยู่ในระดับต่ำ โดยมีเพียง 26.67% ที่มีความรู้สูงสุด และบุคลากรส่วนใหญ่ (60.00%) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านพัสดุ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ

(2) ปัญหาหลักที่พบในการดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วย e-GP ได้แก่ (2.1) ขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (2.2) การจัดทำทะเบียนประวัติผู้ขายยังไม่ได้รับการดำเนินการอย่างเป็นระบบ (2.3) ความซับซ้อนของระบบ e-GP และปัญหาการเชื่อมต่อระบบ e-GP (2.4) การบันทึกบัญชีวัสดุและการจัดเก็บข้อมูลไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน (2.5) การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน และ (2.6)) การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ใช้งบประมาณและผู้ปฏิบัติงานจัดซื้อยังไม่มีประสิทธิภาพ

(3) แนวทางการพัฒนาควรใช้หลัก PDCA และ 5R เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบ การปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อ การตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการจัดซื้อ และการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อพัฒนาต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการเลือกวัสดุที่มีคุณภาพเหมาะสม การจัดซื้อในเวลาที่เหมาะสม การกำหนดราคาที่เหมาะสม ผลการสั่งซื้อในปริมาณที่พอดี และการเลือกผู้ขายที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบ e-GP ของคณะวิทยาการจัดการยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้าน ทั้งด้านองค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยี และการบริหารงบประมาณ แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการ และพัฒนาทักษะบุคลากรผ่านการฝึกอบรม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; การปรับปรุงกระบวนการ; การจัดซื้อวัสดุ; ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract

This study aims to examine the problems and obstacles in the procurement process of materials through the electronic government procurement (e-GP) system at the Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University. Additionally, it seeks to explore approaches for improving the material procurement process within the e-GP system. Data were collected from 30 personnel involved in procurement and supply management, selected through purposive sampling. The research instrument was a questionnaire, and the data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings reveal that: (1) The majority of the sample were female (86.67%) and held a master's degree (50.00%). However, there were limitations in knowledge regarding procurement laws and regulations, with only 33.33% possessing a high level of understanding, while 36.67% had low or minimal knowledge. Additionally, understanding of the e-GP system was relatively low, with only 26.67% demonstrating high proficiency. Furthermore, 60.00% of the personnel had never received procurement training, leading to inefficiencies in operations.

(2) The main problems encountered in the implementation of government procurement through the e-GP system include: (2.1) a lack of knowledge regarding relevant laws, regulations, and directives (2.2) the vendor registration process has not been systematically implemented (2.3) the complexity of the e-GP system and issues with system connectivity (2.4) the lack of standardized procedures for inventory accounting and data storage (2.5) budget allocations that do not align with the actual needs of agencies and (2.6) ineffective coordination between budget users and procurement personnel in planning.

(3) To enhance the procurement process, the study suggests adopting the PDCA (Plan-Do-Check-Act) cycle and the 5R principles (Right Quality, Right Time, Right Price, Right Quantity, Right Vendor) Key recommendations include systematic planning, process improvement, monitoring and evaluation, and continuous corrective actions. Furthermore, emphasis should be placed on selecting quality materials, purchasing at appropriate times, setting reasonable prices, ensuring optimal order quantities, and choosing reliable vendors.

In conclusion, the e-GP procurement system at the Faculty of Management Science still faces multiple challenges related to knowledge, technology, and budget management. Development strategies should focus on modernizing technology, enhancing transparency, and improving personnel skills through training programs to increase operational efficiency.

Keyword: Development Guidelines; Process Improvement; Material Procurement, E- Government Procurement system

Type of Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นกระบวนการสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ ต้องดำเนินการภายใต้กรอบนโยบายที่โปร่งใส คุ่มค่า และตรวจสอบได้ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรของรัฐเกิดประโยชน์สูงสุด (กรมบัญชีกลาง, 2560) การจัดซื้อจัดจ้างถือเป็นกลไกเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในด้านการบริหารงบประมาณ และการส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมักเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ความซับซ้อนของกฎระเบียบ การขาดข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจ และภาระงานที่ไม่สมดุลกับจำนวนบุคลากร ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการโดยรวม (OECD, 2022)

โดยทั่วไป การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมุ่งเน้นการปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยขาดการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการ ปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน เช่น การคัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุดโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของสินค้าและบริการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ขององค์กรในระยะยาว เพื่อแก้ไขปัญหานี้ รัฐบาลไทยได้ดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบและแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างให้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความคุ้มค่าและความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (กรมบัญชีกลาง, 2560)

การนำระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Procurement: e-GP) มาใช้เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบ e-GP ช่วยลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน ลดความผิดพลาดของข้อมูล ลดต้นทุนในการดำเนินการ และเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการทั้งหมด รวมถึงการสร้าง ความคุ้มค่าและความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (จักรพันธ์ ระเบียบวรกร, 2560) อย่างไรก็ตาม การ

นาระบบ e-GP มาใช้ยังคงมีความท้าทายในหลายด้าน เช่น ความสามารถในการใช้งานของบุคลากร ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการใช้งานระบบ (UNDP, 2023)

สำหรับกรณีศึกษาการดำเนินงานของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการศึกษาและวิจัย มีความจำเป็นต้องจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะและสาขาวิชา จากการสำรวจพบว่ากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างยังคงมีข้อจำกัดในด้านความรวดเร็ว ความคุ้มค่า และความโปร่งใส แม้ว่าจะมีการนำระบบ e-GP มาใช้แล้ว แต่บุคลากรบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการ ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เป็นระบบ ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการอนุมัติและตรวจสอบเอกสาร นอกจากนี้ ยังพบข้อจำกัดในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ความเร็วของเครือข่ายและความสามารถของซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล ซึ่งส่งผลต่อความคล่องตัวของการใช้งานระบบ e-GP (กลุ่มงานพัสดุและการเงิน สำนักงานอธิการบดี, 2566) เพื่อลดข้อจำกัดและพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้น การศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-GP ในครั้งนี้ จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนางานประจำสู่งานการศึกษา (Routine to Research: R2R) ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความคล่องตัว ลดความล่าช้า ลดข้อผิดพลาดในการดำเนินการ และทำให้สามารถบริหารจัดการพัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การศึกษานี้จะวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการใช้งานระบบ e-GP ของคณะวิทยาการจัดการ และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของคณะและสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการจัดซื้อจัดจ้างในระดับคณะและสามารถเป็นต้นแบบสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาและสาเหตุหลักที่เป็นอุปสรรคในการทำงานของเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยในการศึกษานี้จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดซื้อวัสดุ เช่น การจัดการเอกสารที่ไม่เหมาะสม การใช้งานระบบ e-GP ที่มีข้อจำกัด หรือการขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการหาทางแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการในระยะยาว

2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานการจัดซื้อวัสดุที่เหมาะสม ซึ่งผลการศึกษาจะช่วยนำเสนอแนวทางในการฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้งานระบบ e-GP อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อวัสดุให้สอดคล้องกับระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

3. สามารถใช้ข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวข้องไปเป็นแนวทางและการปรับปรุงกระบวนการที่ในสถานการณ์อื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และปรับใช้ในองค์กรอื่น ๆ ที่ใช้ระบบ e-GP เพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้มีการประกาศใช้ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้มี การประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2560 สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดขอบเขตการใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง การจัดซื้อจัดจ้างต้องก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและมีหลักการ คือ คุ่มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้ เน้นเรื่องการ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต โดยเป็นการยกเลิก บทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ ข้อกำหนดต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งหน่วยงานที่ต้องอยู่ภายใต้การ ใช้บังคับของกฎหมายฉบับดังกล่าว ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การอิสระ องค์การที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ หน่วยธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แต่ถึงอย่างไรเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัวในการทำงานหากหน่วยงานใดต้องการที่จะให้มีข้อระเบียบขึ้นมาเองก็สามารถกระทำได้อยู่เพียงแต่ต้องดำเนินการ สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างตามแนวทางในพระราชบัญญัติฉบับนี้ (วาริ แวนแก้ว, 2561 อ้างถึงใน กร กษ อ่อนน้อมและฉาน เรื่องธรรมสังสิทธิ์, 2562) แบ่งโครงสร้างของพระราชบัญญัติดังกล่าวออกเป็น 15 หมวด 132 มาตรา มีการ เพิ่มเติมภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยส่งเสริมให้ภาคประชาชนและผู้ประกอบการมีส่วนร่วม ใน การป้องกันการทุจริต ในรูปแบบของข้อตกลงคุณธรรมตามโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริตใน การ จัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นการทำข้อตกลงระหว่าง 3 ฝ่าย ได้แก่ หน่วยงานของรัฐที่จะทำการจัดซื้อ จัดจ้าง ผู้ประกอบการที่จะเข้าเสนอราคาในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้นและผู้สังเกตการณ์ว่าจะไม่ทำการทุจริตใน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ๆ โดยเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การจัดทำร่าง TOR จนสิ้นสุด โครงการกำหนดให้มี คณะกรรมการ จำนวน 5 คณะ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดใน พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. 2560 กำหนดประเภทการจัดซื้อจัดจ้างหลักๆ ไว้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การจัดซื้อจัดจ้างทั่วไป มีวิธีการจัดซื้อจัด จ้างไว้ 3 วิธี คือ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง 2) การจ้างที่ปรึกษา มีวิธีการจัดซื้อ จัดจ้างไว้ 3 วิธี คือ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือกและวิธีเฉพาะเจาะจง และ 3) การจ้างออกแบบหรือ

ควบคุมงาน มีวิธีการจัดซื้อจัดจ้างไว้ 4 วิธี คือ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง และวิธีประกวดแบบ

อย่างไรก็ตามในการจัดซื้อจัดจ้างแต่ละวิธีมุ่งเน้นให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐ เกิดความโปร่งใส คุ่มค่า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและตรวจสอบได้ กำหนดเรื่องการทำสัญญา ซึ่งหน่วยงานของรัฐต้อง จัดทำสัญญาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. 2560 ฉบับนี้ กำหนดเรื่องการบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับไว้อย่างชัดเจน กำหนดเพิ่มเติมในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ กำหนดเรื่องการทำงาน กำหนด เรื่องการบริหารพัสดุ รวมถึงกำหนดเพิ่มเติมเรื่องสิทธิในการอุทธรณ์ เพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับ เจ้าหน้าที่ หรือผู้มีอำนาจซึ่งปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. 2560 เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตลอดจนมีบทลงโทษสำหรับผู้ทำการสนับสนุนให้ทำ ความผิดด้วย เมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แล้วนั้น ก็ได้มีการประกาศระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ตามมา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัด จ้างเพื่อให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเกิดความเหมาะสมไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงได้แบ่งโครงสร้างของระเบียบกระทรวงการคลังฯ ดังกล่าว ออกเป็น 223 ข้อ 10 หมวด (กรกช อ่อนน้อม และฉาน เรื่องธรรมสังห์, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดซื้อจัดจ้าง

การจัดซื้อ (Purchasing) หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าและบริการที่องค์กรต้องการการจัดซื้อ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดหา (Procurement) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสั่งซื้อ เปรียบราคา รับ สินค้าเข้าคลัง และชำระเงินให้ซัพพลายเออร์ โดยการจัดซื้อเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการเพื่อ สนับสนุนกระบวนการผลิตและกระบวนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ขององค์กร ซึ่งกระบวนการจัดซื้อนั้นประกอบ ไปด้วย 3 ส่วน อ้างถึงใน จักรพันธ์ ธีรวิทย์วรกร (2560) ดังนี้

1. การวางแผนการจัดซื้อ (Planning) การจัดซื้อนั้นควรครอบคลุมการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำระบบ และการจัด พังงาน โดยมีการแยกแยะและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การคัดเลือกบุคลากร การจัดทำขั้นตอน การปฏิบัติงานและแบบฟอร์มต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดแผนงานและงบประมาณ

2. ดำเนินงานการจัดซื้อ (Doing) ในการดำเนินงานการจัดซื้อนั้น สิ่งแรกที่ต้องทำคือการกำหนดกลยุทธ์ที่จะทำ ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งประกอบไปด้วยกลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategies) และกลยุทธ์ทั่วไป (Generic Strategies) เมื่อกำหนดกลยุทธ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงกำหนดวิธีปฏิบัติต่าง ๆ เช่น การประเมินผู้ขาย การต่อรองราคา การรับมอบสินค้า ตลอดจนการ ติดตามและการตรวจสอบคุณภาพ

3. การควบคุม (Checking) ในการควบคุมการจัดซื้อนั้นต้องมีการกำหนดขอบเขตภาระหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานจัดซื้อให้ชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและประเมินผล ซึ่งการ ติดตามและ ตรวจสอบนี้ครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานมุ่งสู่เป้าหมาย ขององค์การอย่างแท้จริงโดยเกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด นอกจากแนวคิดด้านองค์ประกอบแบบกว้างทั้ง 3 ส่วน

ข้างต้นแล้ว การจัดซื้อ ยัง ถือว่าเป็นหนึ่งในกิจกรรมทางการบริหารที่ส่งผลให้องค์การบรรลุตามแผนการดำเนินงาน ด้านอื่น ๆ เช่น แผนงานการผลิต หรือแผนงานการขาย เป็นต้น โดยการจัดซื้อที่ดีต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงความเหมาะสม ซึ่งจะมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายระยะสั้น 5 เป้าหมาย (หลัก 5R) ดังนี้

1. ผู้ส่งสินค้าที่เหมาะสม (Right Vendor) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกในการบริหารการจัดซื้อคือการเลือกผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการที่ถูกต้องเหมาะสม พิจารณาคัดเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ อย่างรอบด้าน ซึ่งนอกจากจะส่งผลทางตรงต่อกระบวนการจัดซื้อแล้ว ยังส่งผลทางอ้อมคือเป็นการสร้างโอกาสและความสัมพันธ์ในการดำเนินธุรกิจด้วยกันในระยะยาวอีกด้วย

2. คุณภาพที่เหมาะสม (Right Quality) คุณภาพของสินค้าและบริการที่เหมาะสมกับการใช้งานมีความสำคัญและส่งผลต่อองค์การเป็นอย่างยิ่ง สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงเกินกว่าความจำเป็นหรือความต้องการ นั้นนอกจากจะเป็นการทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นแล้วยังเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเนื่องจากการใช้งาน ไม่คุ้มค่ากับคุณสมบัติ

3. เวลาที่เหมาะสม (Right Time) การสั่งซื้อสินค้าและบริการต้องไม่เร็วหรือช้าเกินไป การสั่งซื้อสินค้าเร็วเกินไปความต้องการเป็นจำนวนมากนำไปสู่ปัญหาสินค้าคงคลังทับถม สิ้นเปลืองพื้นที่และทรัพยากรในการเก็บรักษา ทั้งยังมีโอกาสที่สินค้าจะเสื่อมสภาพหรือมีสภาพที่ไม่สมบูรณ์เมื่อไม่ได้ถูกใช้งานในทันทีอีกด้วย ในทางตรงกันข้าม การสั่งซื้อสินค้าช้าเกินไปเป็นการทำให้กระบวนการผลิตหรือการดำเนินการขององค์การขาดช่วง เนื่องมาจากวัตถุดิบเข้ามาล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้องค์การขาดรายได้หรือเสียโอกาสทางธุรกิจได้

4. ราคาที่เหมาะสม (Right Price) ไม่ควรจัดซื้อสินค้าและบริการในราคาที่สูงหรือต่ำจนเกินไป เพราะการจัดซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาสูงจะทำให้องค์การต้องแบกรับภาระต้นทุนสูงเกินความจำเป็น เป็นการเสียเปรียบในเชิงการแข่งขัน ส่วนการจัดซื้อสินค้าและบริการที่มีราคาต่ำนั้นมีโอกาสสูงที่ผู้ซื้อจะได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพต่ำไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการใช้งานได้ เนื่องจากผู้ประกอบการหรือผู้ขายนั้นจำเป็นต้องลดคุณภาพของสินค้าและบริการลงเพื่อให้สามารถขายได้ในราคาที่ต่ำ นอกจากนั้น องค์การอาจสูญเสียแหล่งซื้อ สินค้าและบริการจากผู้ประกอบการรายนี้ไป เนื่องด้วยผู้ประกอบการไม่สามารถแบกรับราคาที่ต่ำ ซึ่งทำให้มีกำไรน้อยได้อย่างต่อเนื่อง

5. จำนวนที่เหมาะสม (Right Quantity) จำนวนของสินค้าที่จัดซื้อในแต่ละครั้งนั้นต้องไม่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป การซื้อสินค้าในปริมาณที่มากเกินไปจนความจำเป็นทำให้สินค้าคงคลังล้นสต็อกหรือสินค้านั้นล้าสมัยทำให้เมื่อถึงเวลานำมาใช้จึงไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้งานได้อย่างครอบคลุม ในขณะที่ หากสั่งซื้อสินค้าน้อยเกินไปนั้น นอกจากจะทำให้้องค์การผู้ซื้อเสียโอกาสทางธุรกิจแล้ว ยังอาจเป็นการ เพิ่มต้นทุนค่าใช้จ่ายในการซื้อครั้งนั้นอีกด้วย เพราะการจัดซื้อในปริมาณที่น้อยลงอาจทำให้ราคาต่อหน่วยสูงขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานตามหลัก PDCA

กระบวนการการปฏิบัติงานตามหลัก PDCA (Plan-Do-Check-Action) ของศาสตราจารย์เดมมิง (Deming's cycle) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. การวางแผน (Plan :P) ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุง

เปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน การวางแผนยังช่วยให้เราสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปการวางแผนมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

ประเภทที่ 1 การวางแผนเพื่ออนาคต เป็นการวางแผนสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือกำลังจะเกิดขึ้น บางอย่างเราไม่สามารถควบคุมสิ่งนั้นได้เลย แต่เป็นการเตรียมความพร้อมของเราสำหรับสิ่งนั้น

ประเภทที่ 2 การวางแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เป็นการวางแผนเพื่อ เปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อสภาพที่ดีขึ้น ซึ่งเราสามารถควบคุมผลที่เกิดในอนาคตได้ ด้วยการเริ่มต้นเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปัจจุบัน

2. ปฏิบัติ (Do: D) ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจ หรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย ไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหราย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน เพื่อจะได้มั่นใจว่าโครงการเกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

3. ตรวจสอบ (Check : C) ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การตรวจสอบทำให้ทราบว่า การปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ ต้องรู้ว่าตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

4. ปรับปรุงการดำเนินการ (Act: A) ขั้นตอนการปรับปรุงดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุง ให้ดียิ่งขึ้นไปอีก แต่ถ้าหากเป็นกรณีที่สอง ซึ่งก็คือผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ ก็ควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา นิลประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้ e-GP ในภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้งานระบบ e-GP ในภาครัฐ การศึกษาใช้วิธีการสำรวจและสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการใช้ระบบ e-GP เพื่อตรวจสอบปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จ ผลการศึกษา พบว่า ความสำเร็จของการใช้ระบบ e-GP ขึ้นอยู่กับสองปัจจัยหลัก ได้แก่ ความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการใช้ระบบ และความสามารถของระบบในการรองรับการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการให้การฝึกอบรมที่เพียงพอเพื่อให้บุคลากรสามารถใช้งานระบบได้อย่างถูกต้องและเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้การพัฒนาระบบให้มีความเสถียรและสามารถรองรับการใช้งานได้ดีจะช่วยเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จ

ภาคภูมิ สุขสวัสดิ์ (2563) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของ e-GP ต่อการลดต้นทุนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้ระบบ e-GP ต่อการลดต้นทุนในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยใช้วิธีการสำรวจและสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่มีการใช้ระบบ e-GP เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการ

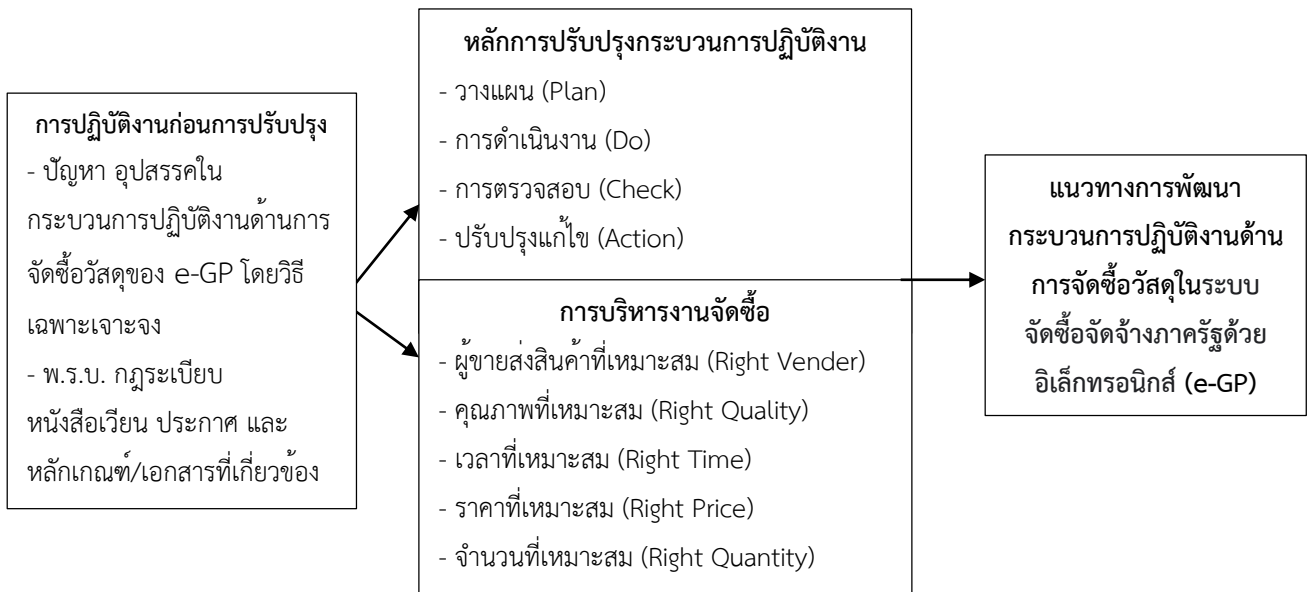
ดำเนินงานก่อนและหลังการใช้ระบบ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบข้อมูลต้นทุน ผลการศึกษา พบว่า การใช้ e-GP ช่วยลดต้นทุนในการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในรูปแบบดั้งเดิม เช่น ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์เอกสาร ค่าการเดินทางของเจ้าหน้าที่ และค่าใช้จ่ายในการจัดการระบบเอกสารที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้ยังพบว่า e-GP ช่วยลดความซับซ้อนในการบริหารจัดการ ส่งผลให้มีการประหยัดทรัพยากรในกระบวนการต่าง ๆ

สุภาพร แก้วใส (2563) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) การศึกษานี้มุ่งสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้ระบบ e-GP ในภาครัฐ โดยมุ่งเน้นที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางเทคโนโลยี การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการฝึกอบรมบุคลากร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีการแจกแบบสอบถามให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐที่มีการใช้ระบบ e-GP เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้ระบบ e-GP เช่น ความพร้อมทางเทคโนโลยี การสนับสนุนจากผู้บริหาร และการอบรมที่ได้รับ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการยอมรับระบบ e-GP คือความพร้อมทางเทคโนโลยีและการสนับสนุนจากผู้บริหาร โดยเฉพาะการลงทุนในเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการสร้างเงื่อนไขที่เอื้อให้บุคลากรสามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า การอบรมบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มความเข้าใจและความมั่นใจในการใช้ระบบ จึงเสนอแนะให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีทักษะที่เหมาะสมในการใช้ระบบอย่างเต็มประสิทธิภาพ

อนุชา ประภาศิริ (2564) ได้ทำการศึกษาแนวทางปรับปรุงระบบ e-GP เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงระบบ e-GP เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษาและความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบ รวมถึงการสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลและความโปร่งใส ผลการศึกษา พบว่า การวิจัยแนะนำว่าควรปรับปรุงระบบโดยการเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประมูลและการตัดสินใจทางธุรกิจอย่างโปร่งใส นอกจากนี้ ควรมีมาตรการเพื่อป้องกันและตรวจสอบการทุจริตในการใช้งานระบบ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชนและหน่วยงานภายนอก

ราวรรณ สุนาโพธิ์(2565) ได้ทำการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผลการวิจัย พบว่า ระดับของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก รองลงมา ได้แก่ด้านวัตถุดิบ/ปัจจัยนำเข้า ด้านผู้ปฏิบัติงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และลำดับสุดท้ายด้านวิธีการทำงาน/กระบวนการทำงาน ตามลำดับ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่สังกัดในหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ทั้งในด้านการบริหารจัดการงบประมาณและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อวัสดุ รวมถึงการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในงบประมาณรายได้และงบประมาณแผ่นดิน โดยแบ่งเป็นบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 49 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน (กลุ่มงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี, 2567) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรทั้งหมด โดยพิจารณาตามหลักการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย หากประชากรมีจำนวนไม่มากหรืออยู่ในหลักร้อย ควรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้เป็นร้อยละ 15-30 ของประชากรทั้งหมด จึงถือว่าเหมาะสมและอยู่ในเกณฑ์ที่แนะนำสำหรับการวิจัยที่มีประชากรจำนวนน้อย (เพ็ญภา เอื้อเกตุ, 2560) และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการจัดซื้อวัสดุในระบบ e-GP โดยพิจารณาจากหน้าที่และบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้งและตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาพัสดุของสาขาวิชาและสำนักงานคณบดีสังกัดคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ หลังจากผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบกลับมาแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive static) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standardization)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรคและปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จากการศึกษาพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (86.67%) และมีเพศชายเพียง (13.33%) ซึ่งอาจสะท้อนถึงแนวโน้มการกระจายตัวของบุคลากรในสายงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุ และส่วนใหญ่มัการศึกษาระดับปริญญาโท (50.00%) รองลงมาคือระดับปริญญาเอก (36.67%) และปริญญาตรี (13.33%) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุมัการศึกษาระดับสูง ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าใจและปฏิบัติงานด้านพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา

เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11-15 ปี (50.00%) รองลงมาคือมากกว่า 15 ปี (36.67%) และ 5-10 ปี (13.33%) ข้อมูลนี้สะท้อนว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างมีประสบการณ์ในระดับสูง ซึ่งสามารถนำความรู้และทักษะที่สะสมมาปรับใช้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ระดับมากและมากที่สุดมีเพียง 33.33% ในขณะที่กลุ่มที่มีรู้น้อยและน้อยที่สุดรวมกันถึง 36.67% ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรบางส่วนยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบ โดยเฉพาะด้านความรู้เกี่ยวกับระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) พบว่ามีบุคลากรที่มีรู้น้อยระดับมากและมากที่สุดเพียง 26.67% เท่านั้น ในขณะที่กลุ่มที่มีรู้น้อยที่สุดหรือน้อยรวมกันสูงถึง 36.67% ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการใช้ระบบ e-GP และอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องอาศัยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) จากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดและอุปสรรคหลายประการ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นหนึ่งในปัญหาหลักของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กฎกระทรวงและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ระบบ e-GP และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังการขาดความรู้ในด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับนี้ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน เช่น การเลือกใช้วิธีการจัดซื้อจัดจ้างผิดประเภท การกำหนดรายละเอียดของสัญญาจัดซื้อจัดจ้างไม่ครบถ้วน รวมถึงการเบิกจ่ายงบประมาณผิดเงื่อนไข ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่าย

1.2 การจัดทำทะเบียนประวัติผู้ขายยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ จากการศึกษาพบว่า การจัดทำทะเบียนประวัติผู้ขายยังไม่มีระบบที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้การบริหารจัดการผู้ขาย (Vendor Management) ขาดประสิทธิภาพ และอาจนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างกับผู้ขายที่ไม่มีคุณสมบัติตาม

ข้อกำหนด การไม่สามารถเปรียบเทียบราคาและคุณภาพของผู้ขายรายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและการไม่มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดปัญหาการจัดซื้อจากผู้ขายที่ไม่ผ่านมาตรฐาน

1.3 ความซับซ้อนของระบบ e-GP และปัญหาการเชื่อมต่อระบบ e-GP ถือเป็นแพลตฟอร์มสำคัญที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ แต่จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการใช้งาน ได้แก่ ระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ซับซ้อน ทำให้บุคลากรที่ไม่มีความเชี่ยวชาญพบอุปสรรคในการใช้งานระบบ e-GP มีการอัปเดตและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาความเข้ากันได้กับซอฟต์แวร์และฐานข้อมูลของหน่วยงาน รวมถึง ปัญหาด้านเครือข่ายและการเชื่อมต่อระบบ ทำให้การทำงานเกิดความล่าช้า

1.4 การบันทึกบัญชีวัสดุและการจัดเก็บข้อมูลไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน การบันทึกบัญชีวัสดุและการจัดเก็บข้อมูลเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของระบบงานพัสดุ จากการศึกษพบว่า ระบบบัญชีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลยังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการบันทึกข้อมูล มีปัญหาการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลัง เนื่องจากไม่มีระบบที่สามารถแสดงข้อมูลแบบเรียลไทม์ ซึ่งในการบันทึกภาษีมูลค่าเพิ่มในระบบบัญชีบางครั้งไม่ถูกต้อง ทำให้ต้องทำการแก้ไขข้อมูลย้อนหลัง ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน

1.5 การจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่พบจากการศึกษา คือ การจัดสรรงบประมาณยังไม่เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงาน ส่งผลให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณสำหรับการจัดซื้อวัสดุที่จำเป็น ส่งผลให้กระบวนการดำเนินงานติดขัด การจัดสรรงบประมาณที่ไม่สมดุล ทำให้บางหน่วยงานได้รับงบประมาณมากเกินไป ในขณะที่บางหน่วยงานขาดงบประมาณการต้องเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณช่วงปลายปีงบประมาณ เนื่องจากมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเบิกจ่าย ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดซื้อที่ไม่จำเป็น

1.6 การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ใช้งบประมาณและผู้ปฏิบัติงานจัดซื้อยังไม่มีประสิทธิภาพ อีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในการจัดซื้อจัดจ้างคือ การขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ใช้งบประมาณ (หน่วยงานต้นสังกัด) กับผู้ปฏิบัติงานจัดซื้อ (ฝ่ายพัสดุ) ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น การไม่สามารถจัดซื้อวัสดุได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเกิดความล่าช้าเนื่องจากต้องรอการอนุมัติหลายขั้นตอนและการสื่อสารที่ไม่ชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหารงบประมาณและฝ่ายพัสดุ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการดำเนินงาน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านการจัดซื้อวัสดุในระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่า การดำเนินงานด้านพัสดุของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านองค์ความรู้ของบุคลากร ความซับซ้อนของระบบเทคโนโลยี ความไม่สอดคล้องของการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงปัญหาการบริหารงานพัสดุที่ยังขาดมาตรฐานที่เป็นระบบ ดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan) จัดทำแนวทางการดำเนินงานให้เป็นระบบ และการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นจากการวางแผนที่ดี โดยต้องมีการกำหนดความต้องการของหน่วยงาน ผ่านการสำรวจข้อมูลสถิติการใช้พัสดุในปีที่ผ่านมา อีกทั้งกำหนดแผนงบประมาณที่สอดคล้องกับความต้องการจริง เพื่อลดปัญหาการใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และจัดทำแนวปฏิบัติและคู่มือการทำงาน ที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

2.2 การดำเนินการ (Do) ปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น คณะวิทยาการจัดการได้ปรับปรุง กระบวนการจัดซื้อโดยแบ่งเป็น 3 ระดับวงเงิน ได้แก่ วงเงิน 1 – 4,999 บาท (ใช้วิธีเฉพาะเจาะจง และจัดทำเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนด) วงเงิน 5,000 – 99,999 บาท (ต้องดำเนินการผ่านระบบ e-GP และแนบใบเสนอราคา) และวงเงิน 100,000 – 499,999 บาท (ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาราคาและตรวจรับพัสดุ) นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงระบบพัสดุ โดยใช้ บัญชีอิเล็กทรอนิกส์ (NAGA และ Acct 3D) เพื่อลดความซับซ้อนของงานเอกสาร

2.3 การตรวจสอบ (Check) ประเมินผลกระบวนการจัดซื้อ โดยติดตามผลการจัดซื้อ เพื่อประเมินว่า กระบวนการเป็นไปตามแผนหรือไม่ และสำรวจความพึงพอใจของบุคลากร เกี่ยวกับการใช้งานระบบ e-GP และ กระบวนการพัสดุ รวมถึงวิเคราะห์ปัญหาที่พบ เช่น ความล่าช้าในการอนุมัติหรือข้อผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล

2.4 การปรับปรุง (Act) แก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาต่อเนื่อง โดยการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติงาน เช่น ออกคู่มือที่ชัดเจนขึ้น หรือพัฒนาระบบบัญชีให้ใช้งานง่ายขึ้น จัดอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบ e-GP และระเบียบจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงเพิ่มช่องทางให้บุคลากรสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานจัดซื้อวัสดุ คณะ

2.5 Right Quality (คุณภาพที่เหมาะสม) คุณภาพของวัสดุที่จัดซื้อเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานภายในคณะวิทยาการจัดการ วัสดุที่มีคุณภาพต่ำอาจก่อให้เกิดปัญหาในการใช้งานในระยะยาว เช่น การชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันควร ส่งผลให้ต้องมีการซ่อมแซมหรือจัดซื้อซ้ำ ซึ่งอาจทำให้เกิดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในระยะยาว แนวทางสำคัญในการพิจารณาคุณภาพวัสดุ คือ การเลือกวัสดุที่ตรงกับความต้องการใช้งานจริง โดยเฉพาะวัสดุที่ใช้ในงานการศึกษาและการปฏิบัติงานของคณะ โดยการใช้การทดสอบวัสดุ หรือ สอบถามข้อมูลจากผู้ใช้งานจริง เพื่อให้แน่ใจว่าวัสดุที่จัดซื้อนั้นสามารถตอบสนองต่อการใช้งานได้ หรือขอใบรับรองจากผู้ผลิตเพื่อรับประกันคุณภาพของวัสดุ ช่วยลดความเสี่ยงในการจัดซื้อวัสดุที่ไม่ได้มาตรฐาน และการให้ความสำคัญกับคุณภาพของวัสดุจะช่วยลดต้นทุนในระยะยาวและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

2.6 Right Time (เวลาที่เหมาะสม) การจัดซื้อวัสดุต้องดำเนินการภายในเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถรองรับการใช้งานได้ตามกำหนดเวลา การได้รับวัสดุล่าช้าอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของคณะ เช่น ความล่าช้าในการเรียนการสอน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่ช่วยให้การจัดซื้อมีความตรงเวลา ได้แก่ กำหนดตารางเวลาการจัดซื้อที่ชัดเจน และตรวจสอบได้เพื่อป้องกันความล่าช้า การใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตามสถานะของคำสั่งซื้อ ทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าวัสดุที่สั่งซื้อนั้นอยู่ในกระบวนการใด และจะมาถึงเมื่อใด รวมถึงการคัดเลือกผู้จำหน่ายที่มีประวัติการจัดส่งตรงเวลาและเชื่อถือได้ เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าจะได้รับภายในระยะเวลาที่กำหนดและ การบริหารจัดการเวลาที่เหมาะสมจะช่วยลดปัญหาความล่าช้าและเพิ่มความต่อเนื่องในการทำงาน

2.7 Right Price (ราคาที่เหมาะสม) การเลือกซื้อวัสดุในราคาที่สมเหตุสมผลเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการควบคุมงบประมาณของคณะ การตั้งงบประมาณให้เหมาะสมและการเลือกซื้อในราคาที่ดีที่สุดโดยไม่กระทบต่อคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น แนวทางสำคัญที่ช่วยให้การจัดซื้อ มีราคาที่เหมาะสม ได้แก่ การเปรียบเทียบราคาจากผู้จำหน่ายหลายราย เพื่อให้ได้ราคาที่เหมาะสมที่สุดโดยไม่ลดคุณภาพของสินค้า โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เช่น ค่าขนส่ง ค่าบริการหลังการขาย เพื่อป้องกันการใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดและการตรวจสอบเงื่อนไขทางการเงินของแต่ละ

ข้อตกลง เพื่อให้มั่นใจว่าราคาที่ได้รับนั้นเป็นราคาที่ยุติธรรมและสมเหตุสมผล นอกจากนี้ในการเลือกซื้อวัสดุในราคาที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันปัญหาการใช้งบประมาณเกินกำหนด

2.8 Right Quantity (จำนวนที่เหมาะสม) การกำหนดจำนวนวัสดุที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างเพียงพอและลดการเก็บวัสดุเกินความจำเป็น หากมีการจัดซื้อวัสดุในปริมาณมากเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาการเก็บรักษาและการเสื่อมสภาพของวัสดุ แต่หากมีการสั่งซื้อน้อยเกินไป อาจส่งผลให้ขาดแคลนวัสดุที่จำเป็นในการดำเนินงาน แนวทางที่ช่วยให้การจัดซื้อที่มีปริมาณที่เหมาะสม ได้แก่ ตรวจสอบการใช้วัสดุในปีที่ผ่านมา และคาดการณ์ความต้องการในอนาคต การกำหนดปริมาณการสั่งซื้อที่เหมาะสม กับช่วงเวลาที่ใช้งานจริง เพื่อให้มีวัสดุเพียงพอในแต่ละภาคการศึกษา และจัดทำระบบบริหารคลังพัสดุ เพื่อตรวจสอบปริมาณวัสดุที่มีอยู่ และป้องกันการจัดซื้อเกินความจำเป็น รวมถึงการจัดซื้อวัสดุในปริมาณที่เหมาะสมจะช่วยลดภาระในการจัดเก็บ ลดการสูญเสีย และทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

2.9 Right Vendor (ผู้ขายที่เหมาะสม) การเลือกผู้จำหน่ายที่ดีเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ได้รับนั้นมีคุณภาพสูง มีบริการหลังการขายที่ดี และสามารถจัดส่งสินค้าได้ตรงเวลา การเลือกผู้ขายที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ปัญหาหลายประการ เช่น การได้รับสินค้าล่าช้า สินค้าชำรุด หรือไม่มีการรับประกันคุณภาพ แนวทางที่ช่วยให้การเลือกผู้จำหน่ายมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เลือกผู้จำหน่ายที่มีประวัติการจัดส่งสินค้าตรงเวลา และมีความน่าเชื่อถือ การพิจารณาบริการหลังการขาย เช่น การรับประกันคุณภาพพัสดุ หรือการคืนสินค้าในกรณีที่มีปัญหา โดยมีการประเมินผลการทำงานของผู้จำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ขายที่เลือกยังคงรักษามาตรฐานที่ดี ตลอดจนการเลือกผู้จำหน่ายที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงในการจัดซื้อ และทำให้มั่นใจได้ว่าวัสดุที่ได้รับนั้นตรงตามมาตรฐานที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็น ข้อจำกัดด้านองค์ความรู้ ของบุคลากรที่ยังขาดความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ที่ระบบ e-GP มีความซับซ้อนและขาดมาตรฐานในการบันทึกข้อมูล และ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและการวางแผน ที่การจัดสรรงบประมาณยังไม่ตอบโจทย์ความต้องการของหน่วยงาน พบว่า วิทยา รัตนกุล (2561) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบ e-GP ต่อการบริหารจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยพบว่าระบบดังกล่าวช่วยลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและการเดินทางของเจ้าหน้าที่รัฐ อีกทั้งยังช่วยให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างโปร่งใสมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการใช้ e-GP มีประโยชน์ในแง่ของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่ามีความท้าทายในเรื่องของการปรับปรุงระบบให้ใช้งานได้ง่ายขึ้น ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่พบว่าความซับซ้อนของระบบ e-GP เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้บุคลากรบางส่วนไม่สามารถใช้งานระบบได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกัน รววรรณ สุนาโพธิ์ (2565) ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานระบบ e-GP ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และพบว่าบุคลากรยังขาดทักษะในการใช้งาน

ระบบ ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานยังไม่รองรับการใช้งานอย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการดำเนินงาน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะวิทยาการจัดการ ที่พบว่าขั้นตอนการใช้ e-GP ยังมีความซับซ้อน และต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง ซึ่งบุคลากรบางส่วนยังไม่มี ความเชี่ยวชาญเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาทั้งในกระบวนการจัดซื้อและการบันทึกข้อมูลในระบบบัญชีพัสดุ

นอกจากนี้ กาญจนา นิลประเสริฐ (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้ e-GP ในภาครัฐ และพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลมากที่สุดคือ ความพร้อมของบุคลากรและความสามารถของระบบในการรองรับการดำเนินงาน หากไม่มีการฝึกอบรมที่เพียงพอ หรือหากระบบไม่สามารถรองรับปริมาณข้อมูลได้ดี จะส่งผลให้การใช้งาน e-GP ไม่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้สะท้อนถึงปัญหาของคณะวิทยาการจัดการ ที่พบว่าบุคลากรยังขาดความรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุและการบันทึกบัญชียังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และอาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้งานระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

อีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือการบริหารความเสี่ยงของระบบ e-GP ซึ่ง อรุณี พิพัฒน์วงศ์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูล และพบว่าหน่วยงานภาครัฐมีความเสี่ยงต่อการโจมตีทางไซเบอร์สูง จึงควรมีมาตรการป้องกันที่รัดกุมขึ้น เช่น การเข้ารหัสข้อมูล และการควบคุมการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของคณะวิทยาการจัดการ ที่พบว่า การเชื่อมต่อกับระบบ e-GP ยังคงมีปัญหา และอาจมีช่องโหว่ในเรื่องของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หากไม่มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีพอ อาจทำให้เกิดปัญหาการรั่วไหลของข้อมูล หรืออาจถูกโจมตีจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

จากการอภิปรายผลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาหลักของการใช้ระบบ e-GP ได้แก่ ความซับซ้อนของระบบ การขาดความรู้และทักษะของบุคลากร ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และปัญหาด้านความปลอดภัยของข้อมูล งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าระบบ e-GP จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง แต่ยังคงต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงในหลายด้าน โดยเฉพาะการออกแบบระบบให้ใช้งานง่ายขึ้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการทำงานของระบบอย่างเต็มรูปแบบ และการฝึกอบรมบุคลากรให้สามารถใช้งานระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. คณะควรจัดฝึกอบรมด้านระเบียบพัสดุและการใช้ระบบ e-GP อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบบรรยายและฝึกปฏิบัติ (Workshop) เพื่อให้บุคลากรได้ทดลองใช้งานจริง นอกจากนี้ ควรจัดทำคู่มือที่เข้าใจง่าย พร้อมตัวอย่างการปฏิบัติที่ชัดเจนของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
2. คณะควรร่วมมือกับฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบอินเทอร์เฟซให้ใช้งานง่าย ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และเพิ่มเครื่องมือช่วยเหลือ ควรกำหนดมาตรฐานการบันทึกข้อมูล เช่น ใบขอซื้อ ใบสั่งจ้าง และใบตรวจรับพัสดุ เพื่อให้มีแนวทางเดียวกัน ลดความคาดเคลื่อน และอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบย้อนหลัง

3. คณะควรปรับปรุงระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตให้เสถียร ลดปัญหาการเชื่อมต่อที่อาจทำให้การดำเนินงานสะดุด นอกจากนี้ ควรมีระบบสำรองและกักเก็บข้อมูล รวมถึงใช้ระบบคลาวด์เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและปลอดภัย

4. คณะควรลดการจัดซื้อแบบเร่งด่วนเพื่อลดข้อผิดพลาดในการพิจารณาราคาและคุณภาพของวัสดุ รวมถึงปรับปรุงระเบียบการลงทะเบียนผู้ค้าให้มีมาตรฐานที่ชัดเจน เพื่อให้การเปรียบเทียบราคาจากผู้ขายเป็นธรรมและโปร่งใส

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังหน่วยงานอื่นเพื่อศึกษาการใช้ e-GP ในองค์กรที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการบริหารจัดการซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ควรศึกษาผลกระทบของ e-GP ต่อประสิทธิภาพขององค์กร โดยพิจารณาปัจจัยสำคัญ เช่น การลดต้นทุน ความรวดเร็วของกระบวนการ และความโปร่งใสในการดำเนินงาน อีกประเด็นที่ควรศึกษา คือ ความพึงพอใจของบุคลากรต่อระบบ e-GP เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงให้เหมาะสมกับการใช้งานและความต้องการของผู้ใช้ ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบ สุดท้าย ควรศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการใช้ e-GP เพื่อประเมินว่าระบบดังกล่าวช่วยลดต้นทุนได้จริงหรือไม่ และให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อองค์กรหรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการใช้งาน e-GP ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง. (2560). พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. สำนักพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา.

กรกช อ่อนน่วม, และผาน เรืองธรรมสิงห์. (2562). ผลกระทบของการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ. วารสารการจัดการภาครัฐ, 14(1), 78–89.

กาญจนา นิลประเสริฐ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 12(2), 59–72.

กระทรวงการคลัง. (2560). ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 210 ง วันที่ 23 สิงหาคม 2560.

กลุ่มงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี. (2567). อัตราค่าจ้างราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยของคณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

กลุ่มงานพัสดุและการเงิน สำนักงานอธิการบดี. (2566). รายงานการจัดซื้อจัดจ้าง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

จักรพันธ์ ระวีวรกร. (2560). การศึกษาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- เพ็ญนภา เอื้อเกตุ. (2560). *การวิจัยทางการบัญชี : บทที่ 4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง*. คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ภาคภูมิ สุขสวัสดิ์. (2563). ผลกระทบของระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อการลดต้นทุนการ
ดำเนินงานของภาครัฐ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 12(3), 157–168.
- ราวรรณ สุนาโพธิ์. (2565). ปัญหาในการปฏิบัติงานระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP). ของ
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. กองกลาง งานพัสดุกลางสำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- วารี แวนแก้ว. (2561). การปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติการ
จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. *วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 12(2), 45–56.
- สุภาพร แก้วใส. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP).
วารสารวิจัยราชภัฏสุรินทร์, 17(1), 89–103.
- อนุชา ประภาศิริ. (2564). แนวทางปรับปรุงระบบ e-GP เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ.
วารสารวิจัยและพัฒนาสังคม, 4(2), 94–107.
- OECD. (2013). *Government procurement and public service delivery: Policy recommendations*. OECD Publishing.
- UNDP. (2023). *Human development report 2023–2024*. United Nations Development Programme Publishing.

การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
Development of an Inventory Management Information System for Small and
Medium Enterprises (SMEs)

ชนะชัย สุรินทร์¹ ธนัชพงษ์ วงศ์คำหาญ² เจษฎา สิงห์ทองชัย³
ไพฑูรย์ ทิพย์สันเทียะ⁴ และ ปณัตตา โพธินาม⁵

Chanachai Surin¹ Tanachapong Wangkhamhan² Jatsada Singthongchai³
Paitoon Thipsanthia⁴ and Panatda Phothinam⁵

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, ประเทศไทย^{1,2,3,4,5}

Department of Computer Science and Information Technology, Faculty of Science and Health Technology,
Kalasin University, Kalasin, Thailand^{1,2,3,4,5}

E-mail: chnachaysurinthr2@gmail.com¹ tanachapong.wa@ksu.ac.th² jatsada.si@ksu.ac.th³
paitoon.th@ksu.ac.th⁴ panatda.ph@ksu.ac.th⁵

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง และประเมินประสิทธิภาพของระบบสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ (1) ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง และ (2) แบบประเมินประสิทธิภาพระบบระบบพัฒนาด้วย Odoo (Open Source) โดยออกแบบให้รองรับการจัดเก็บข้อมูลสินค้าคงคลัง การจัดการคำสั่งซื้อ การติดตามสินค้า และการแจ้งเตือนสถานะ พร้อมจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, $SD = 0.57$) โดยด้านความถูกต้องของระบบมีคะแนนสูงสุด ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.51$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถของระบบ ($\bar{x} = 4.34$, $SD = 0.48$) ด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.84$) และด้านความง่ายในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.45$) สอดคล้องกับแนวคิด SDLC ที่ช่วยให้ระบบมีโครงสร้างที่ชัดเจนและสามารถพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตาม ควรปรับปรุง อินเทอร์เฟซให้ใช้งานง่ายขึ้น และเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เพื่อรองรับการใช้งานระยะยาวและเพิ่มความน่าเชื่อถือของระบบ

คำสำคัญ : ระบบสารสนเทศ; สินค้าคงคลัง; Odoo; วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Received: April 15,2025

Revised: April 26,2025

Accepted: April 27,2025

Abstract

This research article aims to develop an inventory management information system and evaluate its effectiveness for small and medium-sized enterprises (SMEs). A purposive sampling method targeted 15 participants, including information technology experts and SME entrepreneurs. The research instruments consisted of (1) the inventory management information system and (2) the system performance evaluation form. The system was developed using Odoo (Open Source) and was designed to support inventory data storage, order management, product tracking, and status notifications, with PostgreSQL used as the database management system to accommodate business expansion. Data analysis methods included frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation.

Findings are as follows: The system achieved a high level of efficiency ($\bar{x} = 4.28$, $SD = 0.57$). Among the key aspects, system accuracy scored the highest ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.51$), followed by system functionality ($\bar{x} = 4.34$, $SD = 0.48$), security ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.84$), and usability ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.45$). These findings align with the System Development Life Cycle (SDLC) model, which ensures a well-structured and systematically improvable system. However, further improvements are recommended in enhancing the user interface for better usability and strengthening data security measures to support long-term use and increase system reliability.

Keywords : Information System; Inventory Management; Odoo; Small and Medium-sized Enterprises (SMEs)

Type of Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารจัดการสินค้าคงคลังเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยควบคุมปริมาณสินค้าให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าในช่วงเวลาที่กำหนด ทั้งยังมีส่วนช่วยลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ การขนส่ง และการจัดส่งสินค้า อีกทั้งยังส่งเสริมให้ธุรกิจสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงการทำงานร่วมกับคู่ค้าและผู้จัดจำหน่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการควบคุมสินค้าคงคลังที่ดีช่วยให้สามารถกำหนดปริมาณการสั่งซื้อได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนสินค้าที่อาจทำให้สูญเสียลูกค้าและความน่าเชื่อถือขององค์กร ดังนั้น การบริหารสินค้าคงคลังอย่างมีระบบจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) (Heizer, Render, & Munson, 2020)

ธุรกิจ SME (Small and Medium Enterprises) หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ ธุรกิจที่ดำเนินการโดยผู้ประกอบการรายย่อย มีจำนวนรายได้ สิ้นทรัพย์ และจำนวนพนักงานในระดับที่ไม่สูงมาก โดยมักใช้เงินทุนของเจ้าของกิจการเองหรือเงินกู้จากธนาคาร จุดเด่นของ SME คือการบริหารงานอย่างเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้กลุ่มทุนขนาดใหญ่ และดำเนินธุรกิจในสินทรัพย์ที่จับต้องได้ เช่น ธุรกิจการผลิต การค้า และการบริการ ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้กำหนดขนาดของวิสาหกิจออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ วิสาหกิจรายย่อยที่มีรายได้ไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี วิสาหกิจขนาดย่อมที่มีรายได้ไม่เกิน 100 ล้านบาทต่อปี และวิสาหกิจขนาดกลางที่มีรายได้ตั้งแต่ 100 ถึง 500 ล้านบาทต่อปี โดยธุรกิจ SME ครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลากหลาย ทั้งในด้านการผลิต เช่น เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า เช่น ค้าปลีก ค้าส่ง และนำเข้า-ส่งออก รวมถึงบริการต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร การศึกษา การแพทย์ และการขนส่ง ธุรกิจ SME จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เป็นแหล่งสร้างงานกระจายรายได้ และลดการผูกขาดของทุนขนาดใหญ่(สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566)

ปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในเทคโนโลยีและการใช้งาน การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวจึงเป็นท้าทายสำหรับการดำเนินธุรกิจนี้เพื่อสร้าง ปรับปรุงคุณค่า คุณภาพให้สินค้า และการบริการ ของธุรกิจให้มีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืน สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการธุรกิจ SME เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและน่าสนใจในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ในทางกลับกัน ยังมีปัญหาและความท้าทายที่ต้องเผชิญเมื่อมองในแง่ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจ SME และปัญหาหนึ่งที่ SME มักพบเจอคือข้อจำกัดในทรัพยากรที่ในงบประมาณที่จำเป็นในการนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ รวมไปถึงความยากลำบากในการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้การนำเทคโนโลยีไปใช้ให้เกิดความคุ้มค่า และตรงกับความต้องการของธุรกิจได้ (Smith and Doe, 2023)

Odoo เป็นซอฟต์แวร์แบบโอเพ่นซอร์สที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจอย่างครบวงจร โดยมีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับแต่งหรือเพิ่มเติมโมดูลให้สอดคล้องกับกระบวนการทางธุรกิจของแต่ละองค์กรได้อย่างเหมาะสม จุดเด่นของ Odoo คือสามารถรวมกระบวนการหลักทางธุรกิจไว้ในระบบเดียว เช่น การขาย การจัดการคลังสินค้า การผลิต การบัญชี การเงิน และการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) ที่ต้องการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การบริหารจัดการสินค้าคงคลังด้วย Odoo ช่วยให้ติดตามการเคลื่อนไหวของสินค้าได้แบบเรียลไทม์ ลดปัญหาสินค้าเกินหรือขาดแคลน รวมถึงลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและการจัดส่ง นอกจากนี้ระบบยังสามารถเชื่อมโยงกับระบบบัญชี ทำให้สามารถวางแผน ตัดสินใจ และควบคุมกระบวนการทางธุรกิจได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพ (Odoo, 2024)

คณะผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนา รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีการนำเทคโนโลยีที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับธุรกิจ SME ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอันจะส่งผลต่อรากฐานของเศรษฐกิจที่จะเกิดรายได้เพิ่มขึ้น เกิดความมั่นคงแข็งแรง และยั่งยืนให้กับธุรกิจในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ได้ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นต้นแบบพัฒนาด้วย Odoo สำหรับเป็นแนวทางและการอ้างอิงในการพัฒนาระบบสารสนเทศให้แก่ภาครัฐและภาคธุรกิจในภูมิภาคที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และครอบคลุมฟังก์ชันการใช้งานการบริหารสินค้าคงคลังของแต่ละธุรกิจ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) หมายถึง กิจการที่ดำเนินการโดยเอกชน มีการบริหารจัดการอย่างอิสระ และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยครอบคลุมกิจกรรมในภาคการผลิต การให้บริการ และการค้าปลีกค้าส่ง โดยการจัดจำแนกขนาดของ SMEs แบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ วิสาหกิจขนาดกลาง ประกอบด้วย ภาคการผลิตที่มีการจ้างงานไม่เกิน 200 คน สินทรัพย์ไม่เกิน 500 ล้านบาท ภาคบริการและการค้าที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน สินทรัพย์ไม่เกิน 100 ล้านบาท และวิสาหกิจขนาดย่อม ประกอบด้วย ภาคการผลิตที่มีการจ้างงานไม่เกิน 100 คน สินทรัพย์ไม่เกิน 300 ล้านบาท ภาคบริการและการค้าที่มีการจ้างงานไม่เกิน 30 คน สินทรัพย์ไม่เกิน 50 ล้านบาท ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวใช้เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนและแข่งขันได้ทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2565)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในด้านการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาเศรษฐกิจ และการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โดย SMEs เป็นแหล่งจ้างงานสำคัญของประเทศ ช่วยสร้างรายได้จากการผลิต การให้บริการ การค้าส่งและค้าปลีก รวมถึงการส่งออก อีกทั้งยังเอื้อต่อการเกิดขึ้นของผู้ประกอบการรายใหม่ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ำ ใช้เงินลงทุน

น้อยกว่ากิจการขนาดใหญ่ (พิชญานันท์ เณลยบุญ, 2559) ปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้กำหนดเกณฑ์การจำแนก SMEs โดยพิจารณาจากจำนวนการจ้างงานและรายได้ต่อปีเป็นหลัก วิสาหกิจขนาดย่อม หมายถึง กิจการผลิตที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีรายได้ไม่เกิน 100 ล้านบาทต่อปี และกิจการบริการ ค้าส่ง หรือค้าปลีก ที่มีการจ้างงานไม่เกิน 30 คน หรือมีรายได้ไม่เกิน 50 ล้านบาทต่อปี ส่วนวิสาหกิจขนาดกลาง หมายถึง กิจการผลิตที่มีการจ้างงานระหว่าง 51-200 คน หรือมีรายได้ระหว่าง 101-500 ล้านบาทต่อปี และกิจการบริการ ค้าส่ง หรือค้าปลีก ที่มีการจ้างงานระหว่าง 31-100 คน หรือมีรายได้ระหว่าง 51-300 ล้านบาทต่อปี โดยในกรณีที่จำนวนการจ้างงานและรายได้เข้าลักษณะของประเภทที่ต่างกัน ให้ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนดประเภทของวิสาหกิจ

การบริหารจัดการสินค้าคงคลัง

ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการส่วนใหญ่ไม่ต้องการมีสินค้าคงคลังในปริมาณมาก เนื่องจากส่งผลต่อสภาพคล่องขององค์กรและเพิ่มต้นทุนด้านโลจิสติกส์ หากการวางแผนเส้นทางและระยะเวลาการจัดส่งไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ขาย ผู้ผลิต และผู้ซื้ออยู่ห่างไกลกัน ย่อมนำไปสู่ช่วงเวลารอคอยที่ยาวนาน หรือที่เรียกว่า ระยะเวลานำ (Lead Time) ซึ่งทำให้ต้องจัดเตรียมสินค้าคงคลังไว้ล่วงหน้า การบริหารสินค้าคงคลังจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการโลจิสติกส์ เนื่องจากต้นทุนโลจิสติกส์คิดเป็นสัดส่วนถึงประมาณร้อยละ 45 ของต้นทุนรวมทั้งหมด โดยเฉพาะต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปที่จัดเก็บในคลังสินค้า การบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพจะช่วยควบคุมต้นทุนดังกล่าวได้ ส่งผลให้การหมุนเวียนของสินค้าคงคลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และสร้างผลกำไรที่สูงขึ้นให้กับองค์กร (วิจารณ์ พานิช, 2562)

แนวคิดในการกระจายสินค้าในปัจจุบันนี้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางและ รวดเร็ว มักจะถูกเรียกว่า Cross Docking โดยศูนย์กระจายสินค้าจะเก็บสินค้าและต้องคำนึงว่า จะต้องใช้เวลาสั้นที่สุดหน้าที่ คือ ทำการคัดแยก บรรจุสินค้า การขนถ่ายสินค้า และทำการถ่ายสินค้าจากรถรับส่ง ซึ่งหัวใจสำคัญคือต้องไม่มีกิจกรรมของการนำไปเก็บ (Put - Away) ศูนย์กระจายสินค้าแบบ Cross Dock ต้องมีการวางแผนที่ดีประสิทธิภาพในการทำงานจะได้ผลดีนั้นจะต้องมีระบบซอฟต์แวร์เข้ามาช่วยใน การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบคำสั่งต่าง ๆ และการทำงานที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ช่วยลดต้นทุน ขององค์กรและยังสามารถจัดส่งสินค้าถึงมือลูกค้าได้ทันเวลามากขึ้น (กรภัทร์ บุญเรืองพาณิชย์, 2565)

วิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศ

ระบบสารสนเทศ (Information System: IS) เป็นระบบที่รวมกระบวนการเทคโนโลยี บุคคล และข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน การจัดการ และการตัดสินใจในองค์กร ระบบสารสนเทศมีหน้าที่หลักในการรวบรวม เก็บรักษา การจัดการ และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้กับ ผู้ใช้งานในองค์กร ซึ่ง วงจรชีวิตการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) คือ กระบวนการที่มีขั้นตอนในการพัฒนาระบบ สารสนเทศตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การออกแบบ การพัฒนา การทดสอบ การใช้งาน และการบำรุงรักษา (Satzinger, Jackson & Burd, 2016) และ ภูรินทร์ ปวงละคร (2562) ได้อธิบาย 7 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การกำหนดความต้องการของระบบ (Requirement Definition) ขั้นตอนนี้นักวิเคราะห์ระบบจะต้องค้นหา

ปัญหาและศึกษาทำความเข้าใจปัญหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น 2) การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ขั้นตอนนี้หลังจากผู้บริหารได้ทำ การตัดสินใจที่พัฒนาระบบงานหรือปรับปรุงระบบงานเดิม นักวิเคราะห์ระบบ จะต้องดำเนินการ วิเคราะห์ ระบบปัญหา (Current System) เพื่อนำมาพัฒนาแนวคิดสำหรับระบบใหม่ 3) การออกแบบ (Design) ขั้นตอนนี้ นักวิเคราะห์ระบบต้องออกแบบระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาให้สอดคล้อง กับความต้องการที่ต้องการวิเคราะห์ที่เป็นแบบจำลองเชิงตรรกะ มาพัฒนาเป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ 4) การพัฒนา (Development) ขั้นตอนนี้มีการนำเอาระบบที่ออกแบบ ไว้จาก ขั้นตอน ออกแบบมาทบทวนเพื่อ กำหนดการจัดทำซอฟต์แวร์ การออกแบบซอฟต์แวร์ การ เขียนโปรแกรม และการทดสอบโปรแกรม 5) การ ทดสอบ (System Testing) ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องดำเนินการทดสอบระบบก่อนที่จะนำระบบไปใช้งานจริง การ ทดสอบเบื้องต้นโดยการสร้างข้อมูลจำลองขึ้นมา เพื่อตรวจสอบการทำงานของระบบ หากพบข้อผิดพลาดก็ทำ การปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง 6) การนำระบบไปใช้ (System Implement) ขั้นตอนนี้เป็นการเปลี่ยนการ ทำงานจากระบบเดิมไปเป็นระบบใหม่ ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ใช้งานบางกลุ่มที่ยังคุ้นเคยกับวิธีการดำเนินงาน แบบเก่า รวมทั้งข้อจำกัด และความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง 7) การบำรุงรักษา (Maintenance) ขั้นตอนนี้ หากพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องจากการทำงานของระบบงาน ใหม่ จำเป็นต้องดำเนินการติดตามและแก้ไข ให้ถูกต้อง รวมถึงการวิเคราะห์การขยายระบบเครือข่ายเพื่อรองรับการข้อมูลที่มีปริมาณมากและจำนวนผู้ใช้ที่ เพิ่มขึ้น

ซอฟต์แวร์ ERP : Odoo

Enterprise Resource Planning (ERP) คือ ซอฟต์แวร์สำหรับการวางแผนการ จัดการ โดยจะมีการ รวมข้อมูลทุกอย่างบันทึกไว้ใน Database หลัก ทำให้ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายอื่น ๆ ที่ ต้องการใช้ข้อมูลสามารถดึง ข้อมูลที่ต้องการออกมาได้ทันที และทำให้องค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักของ ERP คือการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กรให้เป็นไปอย่าง เรียบร้อยมากที่สุด สามารถดูแลทุกส่วนของ องค์กรได้อย่างครบวงจร โดย ERP มีระบบหลัก ๆ อยู่ 5 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบบริหารทรัพยากรการผลิต 2) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล 3) ระบบบริหารการจัดการทรัพยากรทางการเงิน 4) ระบบบริหาร จัดการความสัมพันธ์ลูกค้า 5) ระบบบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน

Odoo เป็นโปรแกรมบริหารจัดการธุรกิจแบบโอเพ่นซอร์ส (Open Source ERP) ที่ครอบคลุมการ ดำเนินงานในหลาย ๆ ด้านของธุรกิจ เช่น การขาย การจัดซื้อ การคลัง การ ผลิต การจัดการสินค้าคงคลัง การตลาด การบริการลูกค้า การบริหารทรัพยากรบุคคล และอื่น ๆ Odoo มีโมดูล (Modules) ที่สามารถ ปรับแต่งและเพิ่มเติมได้ตามความต้องการของธุรกิจทำให้สามารถใช้งานได้ทั้งในธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้วยความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่นนี้ Odoo จึงเป็นที่นิยมในหมู่ผู้ประกอบการ ที่ต้องการระบบ ERP ที่สามารถเติบโตและปรับตัวไปพร้อมกับธุรกิจ โดย ERP Odoo มีระบบการทำงานหลัก ๆ ได้แก่ 1) ระบบการขาย 2) ระบบการจัดซื้อ 3) ระบบการเงินและการบัญชี 4) ระบบการจัดการสินค้าคงคลัง 5) ระบบการผลิต และ 6) ระบบการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า

การจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL

การจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL คือกระบวนการในการใช้ PostgreSQL ซึ่งเป็นระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (RDBMS) ที่เป็นโอเพ่นซอร์สในการสร้าง จัดเก็บ และจัดการข้อมูลในรูปแบบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดย PostgreSQL ได้รับความนิยมในฐานะระบบที่รองรับความต้องการของการจัดการข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ และการทำงานที่ซับซ้อน พร้อมทั้งมีความสามารถในการขยายขีดความสามารถของระบบให้รองรับการเติบโตของข้อมูลในอนาคต

PostgreSQL เป็นฐานข้อมูลที่มีความยืดหยุ่นสูงและรองรับการทำงานกับข้อมูลที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง (Structured and Unstructured Data) สามารถจัดการกับข้อมูลที่ซับซ้อนได้ด้วยฟังก์ชันที่ครอบคลุม เช่น การรองรับการทำงานในลักษณะหลายผู้ใช้งาน (multi-user) การทำงานร่วมกับข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (big data) และสามารถปรับแต่งการทำงานได้ตามความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งการจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL มักจะเกี่ยวข้องกับการออกแบบฐานข้อมูล การสร้างตาราง การกำหนดคีย์หลักและคีย์รอง (Primary & Foreign Keys) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตาราง การจัดการข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เช่น การค้นหาข้อมูล การแก้ไข การเพิ่ม และการลบข้อมูล (CRUD operations) รวมถึงการใช้คำสั่ง SQL เพื่อจัดการข้อมูลและทำการ query ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ PostgreSQL ยังมีคุณสมบัติที่โดดเด่นในเรื่องของการสนับสนุน transactions ที่มีความปลอดภัยสูง การรองรับการเข้ารหัสข้อมูล (encryption) และการใช้มาตรฐาน SQL อย่างสมบูรณ์ การจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL จึงเหมาะสำหรับธุรกิจที่ต้องการระบบฐานข้อมูลที่มีความเสถียรและสามารถรองรับการทำงานที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ PostgreSQL จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการจัดการข้อมูลทั้งในภาคธุรกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในการพัฒนาแอปพลิเคชันที่ต้องการการจัดการข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีความสามารถในการปรับขยายระบบให้รองรับการเติบโตในอนาคตได้อย่างราบรื่น.

การประเมินประสิทธิภาพ

การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ คือ การวัดความสามารถในการทำงาน ของระบบตามคุณลักษณะด้านการวิจัยของ ศุภกฤษฎี นิวัฒนากุล (2556) และ วุฒิภัทร หนูยอด, เจษฎา สิงห์ทองชัย และมานิตย์ สิงห์ทองชัย (2565) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินประสิทธิภาพด้านการทำงานตามความต้องการ (Function Requirement Test) เป็นการประเมินความสามารถของระบบว่าทำงานได้ตรงตามความต้องการ มากน้อยเพียงใด โดยนำผลที่ระบบสามารถดำเนินการได้เปรียบเทียบกับความต้องการของหน่วยงานที่เกิดจากการสำรวจและเก็บรวบรวมไว้ในขั้นตอนการศึกษาเบื้องต้นของการพัฒนาระบบ 2) การประเมินประสิทธิภาพด้านหน้าที่ของระบบ (Function Test) เป็นการประเมินความถูกต้องในการทำงานของระบบตามหน้าที่ที่ระบุไว้โดยพิจารณาความถูกต้องในประเด็น ต่าง ๆ ได้แก่ ความถูกต้องในการจัดเก็บข้อมูล ความถูกต้องของการค้นหาข้อมูล ความถูกต้องในการ ปรับแก้ไขข้อมูล ความถูกต้องในการลบข้อมูล ความถูกต้องของการสรุปรายงานต่าง ๆ และ ความ ถูกต้องของการทำงานในภาพรวม 3) การประเมินประสิทธิภาพด้านการใช้งานระบบ (Usability Test) เป็นการประเมินลักษณะในการใช้งานระบบว่ามีความสะดวกและมีความ

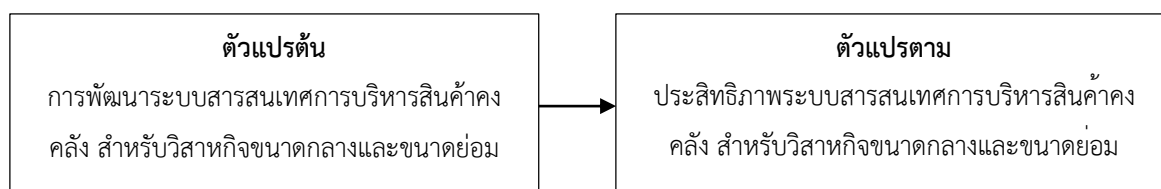
ยากง่ายมากน้อยเพียงใด เช่น ความเหมาะสมของการออกแบบหน้าจอโดยภาพรวม ความชัดเจนของข้อความที่แสดงบนจอ ความเหมาะสมของการใช้สี การใช้สีของตัวอักษรและรูปภาพที่เหมาะสม ความง่ายในการใช้งานระบบ ขั้นตอนในการใช้งานระบบมีความรวดเร็วไม่ซับซ้อน ผู้ใช้สามารถเรียนรู้การใช้งานระบบได้ด้วยตนเอง ระบบสามารถสื่อความหมายให้ผู้ใช้งานเข้าใจได้ง่าย เป็นต้น 4) การประเมินประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยของระบบ (Security Test) เป็นการประเมินระบบในด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลว่ามีหรือไม่เพียงใด โดยพิจารณาการรักษาความปลอดภัยของระบบ เช่น การกำหนดรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านในการตรวจสอบผู้เข้าใช้ระบบ การแจ้งเตือนเมื่อพบข้อผิดพลาดในการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ การสำรองข้อมูล เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และกรณีเกิดความเสียหายกับแฟ้มข้อมูล เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูรินทร์ ปวงละคร (2562) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารสินค้าคงคลัง: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแม่สอดซานนทร์ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาระบบตามแนวคิดวงจรการพัฒนาระบบ (System Development Life Cycle : SDLC) จากการประเมินผลการใช้งานระบบมีความสามารถใช้งานที่ง่าย ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน รวมถึงมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารและผู้ที่มีความพึงพอใจในระบบสามารถประมวลผลได้รวดเร็ว และแม่นยำมากกว่าระบบเดิม ส่งผลให้สามารถใช้ข้อมูลจากระบบวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อขายได้อย่างทันเวลา

กรภัทร์ บุญเรืองพาณิชย์ (2565) ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคโนโลยี BARCODE กรณีศึกษาบริษัท ดีเอฟพี ยูนิฟอร์ม จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการ คลังสินค้าด้วยเทคโนโลยี BARCODE โดยใช้โปรแกรม POS ONE กรณีศึกษา บริษัท ดีเอฟพี ยูนิฟอร์ม จำกัด เพื่อเข้ามาช่วยปรับปรุงและลดความผิดพลาดในการหยิบสินค้า พบว่าการปฏิบัติงานการจัดการคลังสินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในปี 2563 มีการเบิกสินค้าทั้งสิ้น 5,157 ครั้ง ความผิดพลาดการหยิบสินค้า 753 ครั้ง 2564 มีการเบิกสินค้าทั้งสิ้น 4,257 ครั้ง ความผิดพลาดการหยิบ สินค้า 448 ครั้ง และหลังจากใช้เทคโนโลยีBARCODE ด้วยโปรแกรม POS ONE ในปี 2565 มีการเบิก สินค้าทั้งสิ้น 5,632 ครั้ง ความผิดพลาดการหยิบสินค้า 96 ครั้ง ทำให้ทราบว่าการทำงานของระบบ BARCODE มีความถูกต้องแม่นยำในการหยิบสินค้าระหว่างเบิก - จ่าย และทำให้สินค้าคงคลังมีความ ถูกต้องมากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พิจารณาจากคุณสมบัติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งต้องการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น อีกทั้งเน้นกลุ่มผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสินค้าคงคลังหรือมีประสบการณ์ตรงในการบริหารจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ และสามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิคเกี่ยวกับโครงสร้างและฟังก์ชันของระบบ และ 2) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านสินค้าเกษตร จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจจริง และเป็นผู้ใช้งานเป้าหมายของระบบ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 15 คน ซึ่งการใช้กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวทางของ Nielsen, Jakob, & Mack, Robert L. (Eds.).(1994) ซึ่งระบุว่า การทดสอบการใช้งานระบบ (Usability Testing) สามารถใช้ผู้ใช้งานจำนวนน้อยเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและประเมินประสิทธิภาพของระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้ความสำคัญกับคุณภาพของข้อมูลเชิงลึกมากกว่าการอนุมานเชิงปริมาณและสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาระบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทการใช้งานจริงของกลุ่มผู้ใช้งานเป้าหมาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง และแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีวิธีดำเนินการสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลบริบทและสินค้าคงคลัง และศึกษาหลักการและทฤษฎีรวมทั้งเครื่องมือที่จะนำมาใช้สำหรับการพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1.2 วิเคราะห์และออกแบบระบบออกเป็น 2 ระดับคือ ขั้นต้น และขั้นสูง ดังนี้

1.2.1. ขั้นต้น (Basic System Analysis) ได้แก่ (1) System Requirement เป็นการรับทราบปัญหา หรือความต้องการของผู้ใช้ (2) Context Description เป็นการกำหนดบริบท ประกอบด้วย List of Entities, List of Data และ List of Process (3) แผนภาพโครงสร้างบริบท (Context Diagram) (4) Process Hierarchy Chart เป็นการเขียนผังการไหลของข้อมูลในระดับต่าง ๆ (5) Data Flow Diagram : DFD เป็นการเขียนผังการไหลของข้อมูลในระดับต่าง ๆ (6) Process Description เป็นการอธิบายรายละเอียด Process ให้ชัดเจนขึ้น โดยทั่วไปนิยมอธิบายใน End Process ของแต่ละ Root (7) Data Modeling เป็นขั้นตอนการกำหนด Cardinality เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของ Entities ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในระบบ ซึ่งใช้ Data Storage ที่ได้ในขั้นตอน DFD (8) Data Dictionary เป็นขั้นตอนกำหนด Attribute ที่อ้างอิงใน Data Modeling เพื่อกำหนดรายละเอียดที่จะเป็นเบื้องต้นสำหรับใช้ในระบบ

1.2.2 ขั้นสูง (Advance System Analysis) ได้แก่ (1) Database Design เป็นขั้นตอนการออกแบบฐานข้อมูล ใช้วิธีการ Normalization หรือ Entity Relationship Model (2) Data Table Description เป็นขั้นตอนกำหนดรายละเอียด Attribute ที่มีในแต่ละ Table (3) Output Design หรือ การออกแบบส่วนแสดงผล แยกออกเป็น รายงาน เอกสาร และข้อความ (4) แสดงผลโดยตรงจากข้อมูลนำเข้า (Input to Output : I2O) โดยสามารถแสดงผลได้ทั้งกระดาษ และจอภาพ การออกแบบ Output Design ควรกระทำก่อนการออกแบบอื่น ๆ ทั้งหมด เพราะจะช่วยตรวจสอบว่า มี Attribute ที่ออกแบบไว้ ครบถ้วนหรือไม่ (5) Input Design หรือ การออกแบบส่วนนำข้อมูลเข้าวัตถุประสงค์เป็นการออกแบบเพื่อนำข้อมูลเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ จึงถูกออกแบบให้มีรูปแบบสอดคล้องกับการแสดงผลทางจอภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสนของผู้ใช้ แบ่งออกเป็น 2 พฤติกรรม คือ 1) ออกแบบฟอร์มเอกสารกรอกข้อมูล และ 2) ออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้ ซึ่งมี 3 ชนิด คือ ส่วนติดต่อกับผู้ใช้ด้วยเมนู ด้วยคำสั่ง และด้วยกราฟิก (6) Output Design หรือ การออกแบบส่วนแสดงผล แยกออกเป็น รายงาน เอกสาร และข้อความ เป็นการแสดงผลโดยตรงจากข้อมูลนำเข้า (Input to Output : I2O) โดยสามารถแสดงผลได้ทั้งกระดาษ และจอภาพ

1.2.3 นำระบบเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบ เนื้อหาตรวจสอบความถูกต้องรูปแบบของความครบถ้วนของข้อมูล จำนวน 5 ท่าน จากนั้นพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลังตามที่ได้วิเคราะห์และออกแบบ สำหรับการศึกษาได้พัฒนาโดยใช้ พัฒนาด้วย Odoo แพลตฟอร์มเป็นซอฟต์แวร์ Open Source โดยเน้นพัฒนาในส่วนของการบริหารสินค้าคงคลังและเป็นส่วนต่อประสานงานการจัดการฐานข้อมูลด้วย PostgreSQL

1.2.4 ทดสอบการใช้งานเบื้องต้นเพื่อหาข้อผิดพลาดของระบบสารสนเทศ และทดลองใช้กับกลุ่มประชากร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.5 ทำการติดตั้งใช้ระบบสารสนเทศ และสรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศสินค้าคงคลัง

2. แบบประเมินประสิทธิภาพ

2.1 สร้างแบบประเมิน ซึ่งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของระบบ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ตามวิธีการของ ลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งการศึกษานี้ประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง จำนวน 35 ข้อ ใน 4 ด้าน โดยประยุกต์การประเมินมาจาก ศุภกฤษฎี นิวัฒนากุล (2556) และ วุฒิกัทร หนุຍอด เจษฎา สิงห์ทองชัย และ มานิตย์ สิงห์ทองชัย (2565) โดยครอบคลุมข้อมูลประเมินความสามารถของระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านความสามารถของระบบ (Function requirement test) จำนวน 10 ข้อ (2) ด้านความถูกต้องของระบบ (Functional test) จำนวน 10 ข้อ (3) ด้านความง่ายในการใช้งาน (Usability test) จำนวน 10 ข้อ และ (4) ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security Test) จำนวน 5 ข้อ

2.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการประเมิน โดยประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective

Congruence Index : IOC) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อความของแบบประเมินกับจุดประสงค์ในการประเมินความสามารถของระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.3 นำแบบประเมินที่ผ่านการประเมินค่า IOC แล้วไปทดลอง (Try Out) กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha-Coefficient ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด , 2560) ซึ่งได้ค่าความสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.728

2.4 ขั้นสรุป จัดพิมพ์แบบประเมินเป็นฉบับสมบูรณ์

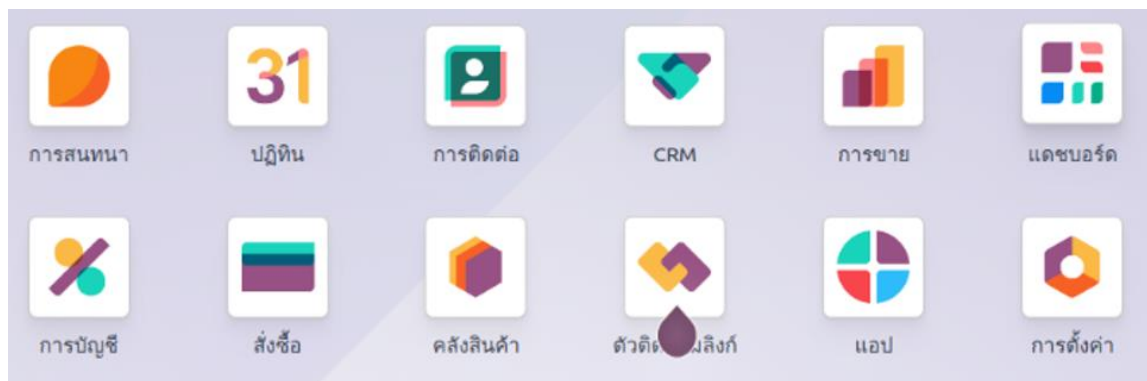
ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ พัฒนาการระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง

1.1 แผนภาพโครงสร้างบริบท (Context Diagram) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบคลังสินค้าและหน่วยงาน/ผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ใช้ทั่วไป และผู้ดูแลระบบ (Admin) โดยแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานมีการส่งข้อมูลเข้าและรับข้อมูลออกจากระบบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการสินค้าคงคลัง ดังนี้ 1) ผู้ใช้ทั่วไป (User) มีหน้าที่นำข้อมูลเข้า เช่น ข้อมูลการเข้าสู่ระบบ, ข้อมูลการรับและเบิกสินค้า, การกรอกข้อมูลลูกค้า/ผู้ขาย/สินค้า และมีหน้าที่รับข้อมูลจากระบบ เช่น รายละเอียดการลือกอิน, รายงานสินค้า, แบบฟอร์มการรับ-เบิกสินค้า, รายงานยอดคงเหลือ เป็นต้น 2) ผู้ดูแลระบบ (Admin) มีหน้าที่นำข้อมูลเข้า เช่น ข้อมูลตรวจสอบการรับและเบิกสินค้า, การกรอกข้อมูลสินค้าต่าง ๆ และข้อมูลผู้ใช้งาน และมีหน้าที่รับข้อมูลจากระบบ เช่น รายงานการลือกอิน, รายงานการขาย-การซื้อ, ข้อมูลลูกค้า, ข้อมูลผู้ขาย และสถานะสินค้า เป็นต้น

1.2 ออกแบบฐานข้อมูลพจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary) ของการพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับเผยแพร่ข้อมูลระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลในตาราง เช่น ตารางการขาย (sale_order) ทีมขาย (crm_team) ข้อมูลที่จะขาย (sale_order_line) การโอน (stock_picking) บริษัท (res_company) ข้อมูลสินค้าที่โอน (stock_move) ลูกค้า/ผู้จำหน่าย (res_partner) พนักงาน (res_users) การซื้อ (purchase_order) ข้อมูลสินค้าที่จะซื้อ (purchase_order_line) สินค้า(product_product) และ หมวดหมู่สินค้า(product_categort) เป็นต้น

1.3 Input-Output

ภาพที่ 2 ตัวอย่างหน้าต่างการจัดการข้อมูลเมื่อ Login สำเร็จ

CRM การขาย คำสั่ง ออกใบแจ้งหนี้ สินค้า การรายงาน การกำหนดค่า

ใหม่ ใบเสนอราคา

ค้นหา... ใบเสนอราคาของสินค้า ค้นหา...

1-7/7

ข้อมูลบริษัท
ส่งคำขออนุญาตบริษัทของคุณสำหรับส่วนต่างๆ / ส่วนต่างๆของคุณ

วันที่เริ่ม

เอกสารเอกสาร
ปรับแต่งรูปแบบเอกสารของคุณ

ปรับแก้ไข

ยืนยันคำสั่งซื้อ
เลือกพาร์ทเนอร์ซึ่งมีเอกสารอิเล็กทรอนิกส์หรือการชำระเงินออนไลน์

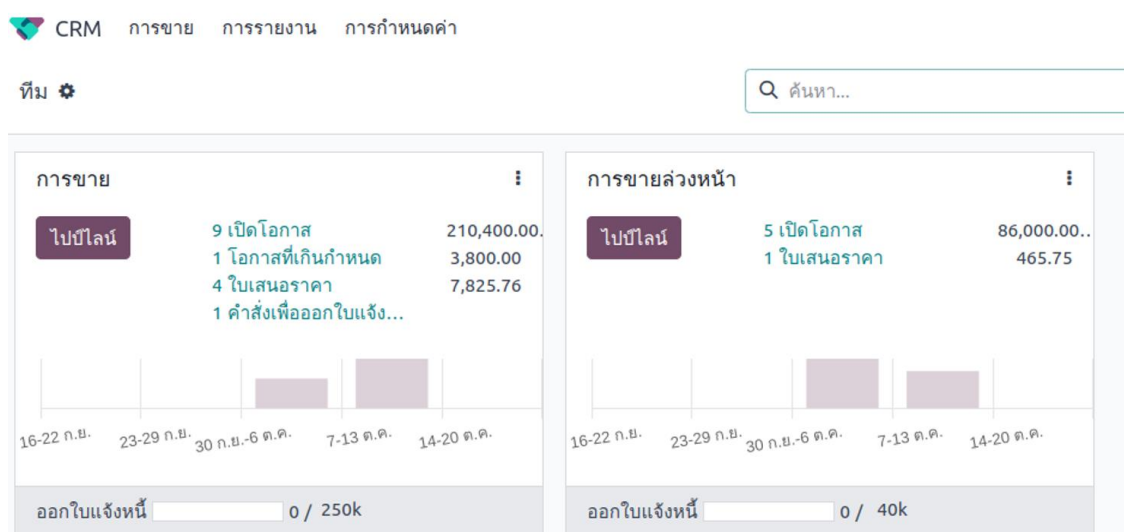
ส่งการชำระเงิน

ตัวอย่างใบเสนอราคา
ส่งใบเสนอราคาหรือเอกสารใบเสนอราคา

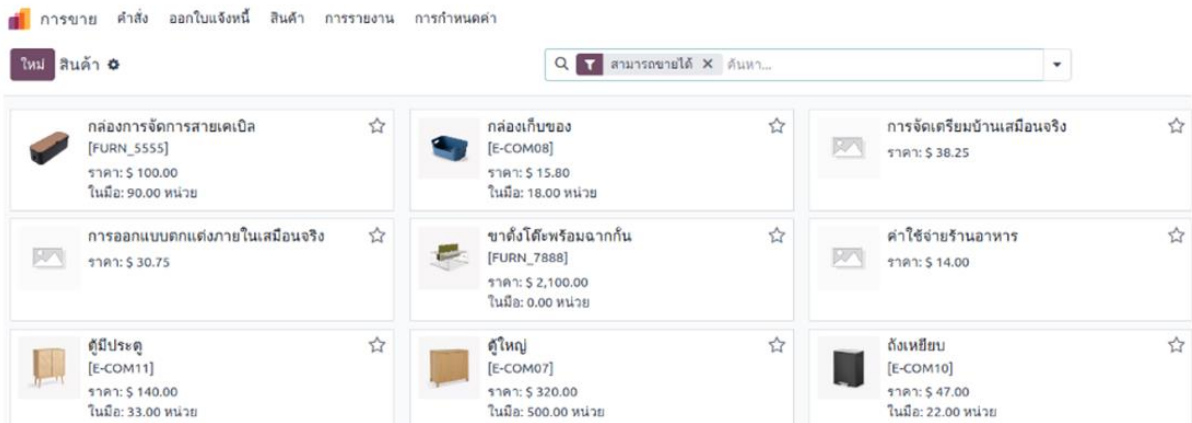
ส่งตัวอย่าง

จำนวน	วันที่สร้าง	ลูกค้า	พนักงานขาย	กิจกรรม	บริษัท	รวม สถานะ
500007	12/10/2024 14:49:56	Gemini Furniture	Mitchell Admin	Check delivery requirements	My Company (San Francisco)	\$ 1,961.90 คำสั่งซื้อ
500006	12/10/2024 14:49:56	Lumber Inc	Mitchell Admin		My Company (San Francisco)	\$ 862.50 คำสั่งซื้อ
500004	12/10/2024 14:49:56	Gemini Furniture	Mitchell Admin	คำสั่งซื้อเพิ่มยอด	My Company (San Francisco)	\$ 2,576.00 คำสั่งซื้อ
500003	12/10/2024 14:49:56	Ready Mat	Mitchell Admin	Answer questions	My Company (San Francisco)	\$ 434.13 ใบเสนอราคา
500020	12/10/2024 14:49:56	YourCompany, Joel Willis	Mitchell Admin		My Company (San Francisco)	\$ 3,389.63 คำสั่งซื้อ
500019	12/10/2024 14:49:56	YourCompany, Joel Willis	Mitchell Admin	Get quote confirmation	My Company (San Francisco)	\$ 2,001.00 คำสั่งซื้อ
500002	12/10/2024 14:49:56	Ready Mat	Mitchell Admin		My Company (San Francisco)	\$ 3,389.63 ใบเสนอราคา
						\$ 14,614.79

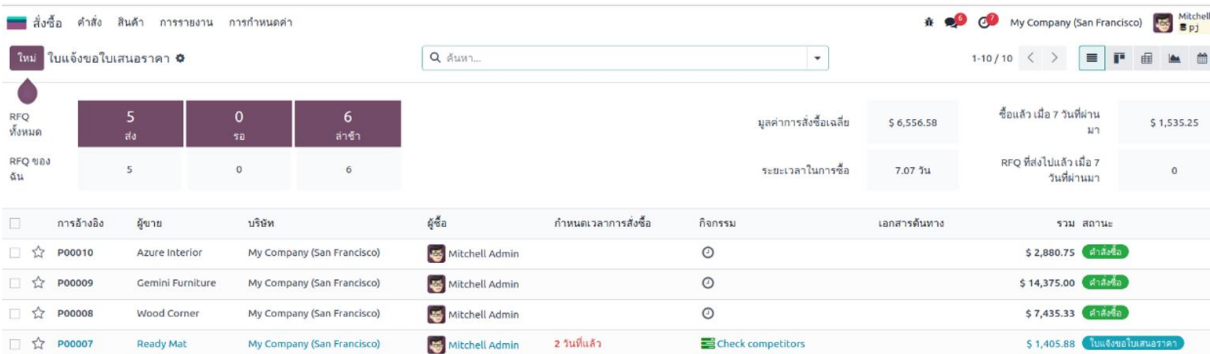
ภาพที่ 3 ตัวอย่างหน้าต่างเมื่อเข้าสู่เมนูการขาย

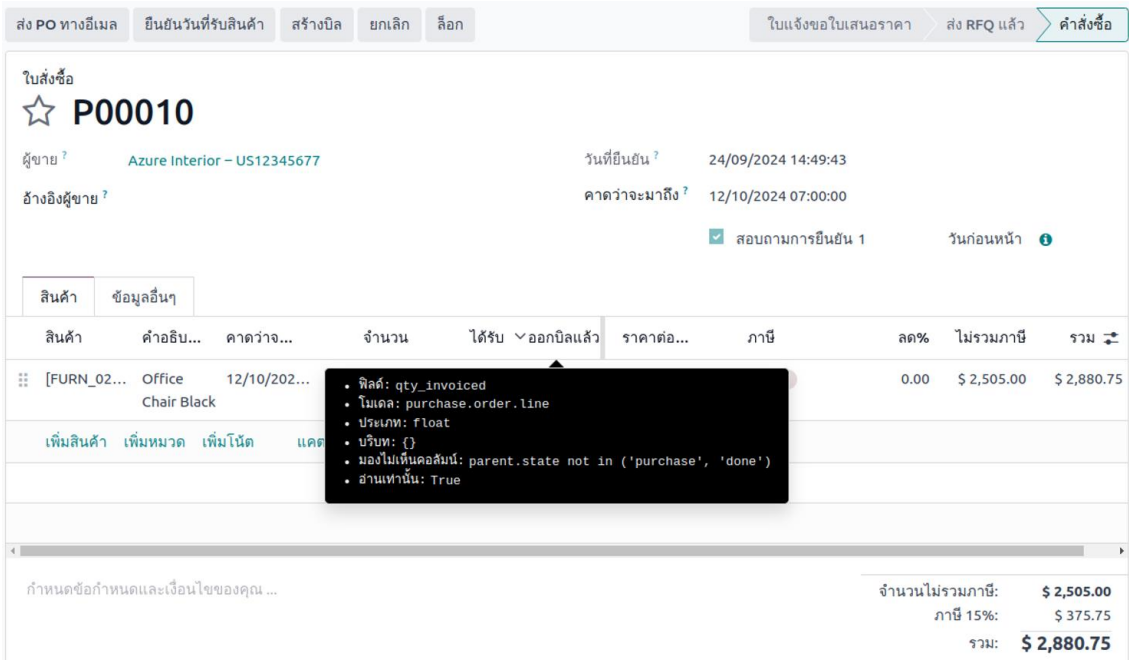
ภาพที่ 4 ตัวอย่างหน้าต่างเมื่อเข้าสู่เมนู CRM เพื่อดูทีมขาย

ภาพที่ 5 ตัวอย่างหน้าต่างแสดงสินค้า

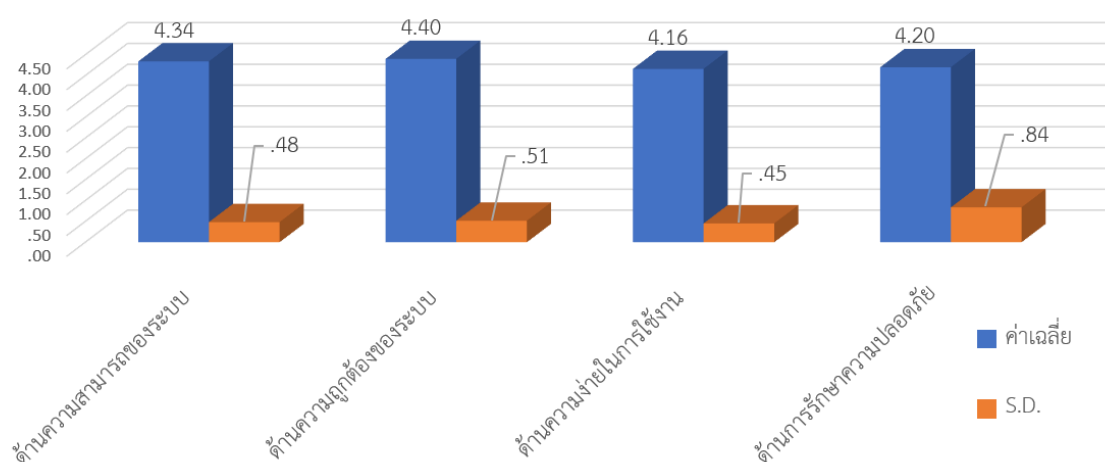

ภาพที่ 6 ตัวอย่างเมนูการสั่งซื้อ

ภาพที่ 7 ตัวอย่างรายละเอียดการสั่งซื้อ

2. ผลการวิเคราะห์ประเมินผลการประเมินประสิทธิภาพระบบ

ภาพที่ 8 ภาพรวมการประเมินประสิทธิภาพใน 4 ด้าน

จากภาพที่ 8 พบว่าระบบโดยรวมมีประสิทธิภาพในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, $SD = 0.57$) เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านความถูกต้องของระบบ ($\bar{x} = 4.40$, $SD = 0.51$) ด้าน ความสามารถของระบบ ($\bar{x} = 4.34$, $SD = 0.48$) ด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.84$) และ ด้านความง่ายในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.16$, $SD = 0.45$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระบบสามารถทำงานได้ถูกต้องและ รองรับฟังก์ชันที่จำเป็นได้ดี อย่างไรก็ตาม ด้านการรักษาความปลอดภัยและความง่ายในการใช้งาน แม้จะอยู่ใน ระดับมาก แต่ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น แสดงให้เห็นว่ามีโอกาสในการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความมั่นใจและ ประสิทธิภาพที่ดีของผู้ใช้งานมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลังสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจาก การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง พบว่าระบบสามารถ รองรับการจัดเก็บข้อมูลสินค้าคงคลัง การจัดการคำสั่งซื้อ การติดตามสินค้า และการแจ้งเตือนสถานะสินค้าได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นผลมาจากการ ใช้ กระบวนการพัฒนาระบบตามแนวคิด System Development Life Cycle (SDLC) ที่ช่วยให้สามารถ พัฒนาระบบได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของภูรินทร์ ปวงละคร (2562) ที่ ศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง โดยพบว่าการใช้ SDLC ช่วยให้ระบบสามารถใช้งาน ได้ง่าย ลดความซ้ำซ้อนของการทำงาน และมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารจัดการสินค้า คงคลังมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ระบบที่พัฒนาขึ้นยังรองรับการขยายตัวของธุรกิจและสามารถ ปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการขององค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ กรภัทร์ บุญเรืองพาณิชย์ (2565) ที่พบว่า การนำ เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบ BARCODE และโปรแกรมบริหารจัดการสินค้าคงคลัง ช่วยลดข้อผิดพลาดในการหยิบ

สินค้า และทำให้ข้อมูลสินค้าคงคลังมีความแม่นยำมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสินค้าคงคลังเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความถูกต้องของข้อมูล

การประเมินประสิทธิภาพระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลังสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ระบบมีประสิทธิภาพในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, $SD = 0.57$) โดยพิจารณาใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านความสามารถของระบบ ($\bar{x} = 4.34$) ด้านความถูกต้องของระบบ ($\bar{x} = 4.40$), ด้านความง่ายในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.16$), และด้านการรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.20$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าระบบสามารถรองรับการทำงานที่จำเป็นได้อย่างดี โดยเฉพาะ ด้านความถูกต้องของระบบที่ได้รับคะแนนสูงสุด แสดงให้เห็นว่าระบบสามารถบันทึกและประมวลผลข้อมูลสินค้าคงคลังได้อย่างแม่นยำ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภูรินทร์ ปวงละคร (2562) ที่พบว่า การนำระบบสารสนเทศมาช่วยจัดการสินค้าคงคลังทำให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดปัญหาความผิดพลาดในการจัดการข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจต่อความสามารถของระบบที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อขายได้รวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านความง่ายในการใช้งาน ($\bar{x} = 4.16$) ซึ่งอาจเป็นเพราะระบบยังต้องการ การเรียนรู้และปรับตัวของผู้ใช้งาน ดังนั้นควรมีการพัฒนาฟีเจอร์ที่ช่วยให้การใช้งานง่ายขึ้น เช่น การออกแบบอินเทอร์เฟซให้เป็นมิตรกับผู้ใช้ และการเพิ่มคู่มือหรือการอบรมการใช้งานระบบ นอกจากนี้ ด้านการรักษาความปลอดภัยของระบบ ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.84$) แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่ยังสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เนื่องจากมีความเห็นที่หลากหลายในหมู่ผู้ประเมิน ซึ่งอาจสะท้อนถึง ข้อกังวลเกี่ยวกับการป้องกันข้อมูลและการเข้าถึงของผู้ใช้ ดังนั้น ควรมีการพัฒนา มาตรการรักษาความปลอดภัยเพิ่มเติม เช่น การยืนยันตัวตนแบบสองขั้นตอน (Two-Factor Authentication) และการเข้ารหัสข้อมูล (Data Encryption) เพื่อให้ระบบมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลังที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะด้านความถูกต้องและความสามารถในการทำงาน แต่ยังมีพื้นที่ในการปรับปรุงในด้านความง่ายในการใช้งานและความปลอดภัยของระบบ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรให้ความสำคัญกับการอบรมผู้ใช้งานอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถใช้ระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาอินเทอร์เฟซให้ใช้งานง่ายและเป็นมิตรกับผู้ใช้ อีกทั้งควรปรับปรุงระบบความปลอดภัย เช่น การสำรองข้อมูล การตั้งสิทธิ์การเข้าถึง และการยืนยันตัวตน เพื่อให้ระบบปลอดภัยยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงเทคนิค

ระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลังควรถูกออกแบบให้รองรับการขยายตัวของธุรกิจ โดยรองรับปริมาณข้อมูลที่เพิ่มขึ้น จำนวนผู้ใช้งานที่มากขึ้น และการเชื่อมต่อกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบบัญชี ระบบการจัดซื้อ หรือระบบซัพพลายเชน การปรับปรุงระบบให้มีความสามารถในการขยายตัวนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าคงคลังในภาพรวม

ข้อเสนอแนะเชิงการวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) มาใช้ร่วมกับระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง เพื่อช่วยในการคาดการณ์แนวโน้มสินค้าและปริมาณสินค้าคงคลังที่เหมาะสม รวมถึงการวางแผนการดำเนินงานที่แม่นยำยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรทดสอบระบบกับกลุ่มธุรกิจที่หลากหลาย และติดตามผลการใช้งานในระยะยาวเพื่อปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในบริบทของผู้ใช้งานจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร์ บุญเรืองพาณิชย์. (2565). *การเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการคลังสินค้าด้วยเทคโนโลยี BARCODE: กรณีศึกษาบริษัท ดีเอฟพี ยูนิฟอร์ม จำกัด*. การศึกษารายบุคคล, วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม, วิทยาลัยนวัตกรรมการเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พิรญาณ์ เฉลยบุญ. (2559). *การจัดการปัญหาธุรกิจและคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออก*. งานนิพนธ์, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีบริหาร, วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูรินทร์ ปวงละคร. (2562). *การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารสินค้าคงคลัง: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแม่สอดชานนทร์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2565). *รายงานสถานภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2565*. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). *รายงานสถานภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2566*. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.).
- วุฒิภัทร หนูยอด, เกษฎา สิงห์ทองชัยและมานิตย์ สิงห์ทองชัย. (2565). การพัฒนาแอปพลิเคชันแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 14(19), 96-106.
- วิจารณ์ พานิช. (2562). *การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภกฤษฎี นิวัฒนากุล. (2556). *การเข้าถึงความรู้ทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีเว็บเชิงความหมาย*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, คณะเทคโนโลยีสังคม, สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ.
- Heizer, J., Render, B., & Munson, C. (2020). *Operations management* (13th ed.). Pearson Education.
- Nielsen, Jakob, & Mack, Robert L. (Eds.). (1994). *Usability inspection methods*. John Wiley & Sons.
- Odoo. (2024). *All-in-one management software*. Retrieved from <https://www.odoo.com>

Satzinger, J. W., Jackson, R. B., & Burd, S. D. (2016). Systems analysis and design in a changing world (7th ed.). Cengage Learning.

Smith, J., & Doe, A. (2023). Challenges Faced by SMEs and Cooperatives in Implementing Digital Technology: A Literature Review. *Journal of Business Research*, 45(2), 123-145.

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

ชื่อเรื่อง

Title

- ชื่อเรื่อง ภาษาไทยขึ้นต้นก่อน กรณีชื่อเรื่องยาวมากกว่า 1 บรรทัด ให้เขียนแบบสามเหลี่ยมหัวกลับ
- ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษให้ขึ้นต้นคำด้วยตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และตามด้วยตัวอักษรพิมพ์เล็กในทุก ๆ คำ

ผู้เขียน¹, ผู้เขียน² และ ผู้เขียน³

Author¹, Author² and Author³

สังกัด¹

สังกัด²

สังกัด³

Affiliation¹

Affiliation²

Affiliation³

E-mail: ¹; ²; ³

Tel.....

บทคัดย่อ (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

.....
.....

คำสำคัญ (16 Point Bold) : 16 Point

นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

Abstract (16 Point Bold) ภาษาอังกฤษ

.....16 Point

- นำเสนอให้กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยสรุปสาระสำคัญของบทความตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์ หรืออคติ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาบทความให้พบได้ง่ายที่สุด ความยาวประมาณ 250 คำ

Keywords (16 Point Bold) : 16 Point

นำเสนอโดยเลือกใช้คำที่มีอยู่ในวัตถุประสงค์ของบทความที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องของบทความ และเป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านที่สนใจค้นพบบทความ จำนวน 3-5 คำ

บทนำ (16 Point Bold)

.....16 Point

นำเสนอเนื้อหาเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านสู่เนื้อเรื่อง ให้เห็นความสำคัญ และสร้างบรรยากาศให้น่าติดตามต่อไป ควรเขียนให้กระชับตรงประเด็น ไม่ยืดเยื้อ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง โดยจับประเด็นจากชื่อเรื่องแล้วนำไปสู่บริบท เนื้อหา ในส่วนนี้สามารถกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของบทความ ที่มาของบทความ ขอบเขตของบทความ อาจมีคำจำกัดความหรือนิยามที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (16 Point Bold)

.....
.....16 Point

นำเสนอให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือประเด็นที่เขียน จัดวางโครงสร้างเนื้อหาและจัดลำดับให้เหมาะสม
เนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล และอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

กรอบในการวิเคราะห์ (16 Point Bold)

.....
.....16 Point

นำเสนอกรอบในการวิเคราะห์ที่ได้จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในรูปแบบภาพ หรือข้อความอันเป็น
ใจความสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ (16 Point Bold)

.....
.....16 Point

นำเสนอให้เป็นไปตามหลักการ ทฤษฎี ตามกรอบในการวิเคราะห์ มีหลักฐานการอ้างอิงอย่างถูกต้องตาม
หลักวิชาการ มีความเป็นเหตุเป็นผล

บทสรุป (16 Point Bold)

.....
.....16 Point

นำเสนอสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความ โดยการเลือกประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้นมาเขียน รวมไว้
อย่างสั้น ๆ ทำย่อบท หรืออาจใช้วิธีการบอกผลลัพธ์ว่าสิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสำคัญอย่างไร สามารถ
นำไปใช้อะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรือ อาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้ง ทำยกระตุ้น
ให้ผู้อ่านไปแสวงหาความรู้เพื่อคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ (16 Point Bold)

.....16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิเคราะห์สำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิงใช้ตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับรายการอ้างอิง รายการอ้างอิงที่เป็นภาษาไทยให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ
- รายการอ้างอิงที่เป็นภาษาอังกฤษให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ A-Z เรียงลำดับตามอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรก หากตัวแรกซ้ำกันหรือมีส่วนแรกเหมือนกัน ให้เรียงตามตัวอักษรตัวถัด ๆ ไป
- การอ้างอิงในเนื้อหา เรียงลำดับตามอักษรตัวแรกของชื่อ-สกุลของผู้แต่งคนแรก โดยให้ชื่อผู้แต่งที่เป็นอักษรภาษาไทยขึ้นต้นก่อนเรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ และตามด้วยชื่อสกุลของผู้แต่งคนแรกอักษรภาษาอังกฤษเรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ A-Z

- การใช้คำย่อในการอ้างอิงภาษาอังกฤษ ใช้แนวทางตามรูปแบบ APA Style (7th ed.)
- การใช้คำย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติ ใช้แนวทางตามรูปแบบ APA Style (7th ed.)
- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย

ของบทความ.

- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

ชื่อเรื่อง

Title

ผู้เขียน¹, ผู้เขียน² และ ผู้เขียน³

Author¹, Author² and Author³

สังกัด¹

สังกัด²

สังกัด³

Affiliation¹

Affiliation²

Affiliation³

E-mail: ¹; ²; ³

Tel.....

บทคัดย่อ (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

- นำเสนอภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด ครอบคลุมสาระสำคัญของผลการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอ้างอิง และดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม ใช้ข้อเท็จจริง
- ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย และคุณค่าของการวิจัย
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์หรืออคติไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

.....
.....
คำสำคัญ (16 Point Bold) : 16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้ตัวแปรที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย หรือคำที่เป็นชื่อเรื่องการวิจัย เป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อให้ผู้สนใจงานวิจัยสืบค้นเจอ จำนวน 3-5 คำ

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

Abstract (16 Point Bold) ภาษาอังกฤษ

.....16 Point

- นำเสนอภาพรวมของเนื้อหาทั้งหมด ครอบคลุมสาระสำคัญของผลการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอ้างอิง และดึงดูดให้ผู้อ่านอยากอ่านเนื้อหาฉบับเต็ม ใช้ข้อเท็จจริง
- ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย และคุณค่าของการวิจัย
- ใช้ภาษาแบบทางการ แสดงเฉพาะเนื้อหา ไม่แสดงความรู้สึก อารมณ์หรืออคติไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย ควรใช้ “เทคนิคของการใช้คำ” เพื่อประโยชน์ในการค้นหาคำย่อให้พบได้ง่ายที่สุด
- ความยาวประมาณ 250 คำ

Keywords (16 Point Bold) : 16 Point

- นำเสนอโดยเลือกใช้ตัวแปรที่ศึกษาที่เกี่ยวข้องกันกับงานวิจัย หรือคำที่เป็นชื่อเรื่องการวิจัย เป็นคำที่นิยมใช้ เพื่อให้ผู้สนใจงานวิจัยสืบค้นเจอ จำนวน 3-5 คำ

Type of Article: Research Article

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (16 Point Bold)

.....16 Point

นำเสนอโดยใช้ภาษาแบบทางการ เป็นแบบแผน เลือกใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาและค่านิยมของคำ ใช้คำให้เกิดความหมายตรงประเด็น ไม่ซับซ้อน อ่านแล้วเข้าใจทันที การแปลคำศัพท์จากต่างประเทศควรตรวจสอบความนิยมและใช้ความหมายเดียวกันตลอดบทความ เช่น Organization พบ แปลเป็นไทยว่า องค์กรหรือองค์การ เป็นต้น และภายในหนึ่งย่อหน้าควรมีใจความสำคัญประเด็นเดียว เป็นเอกภาพ และต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

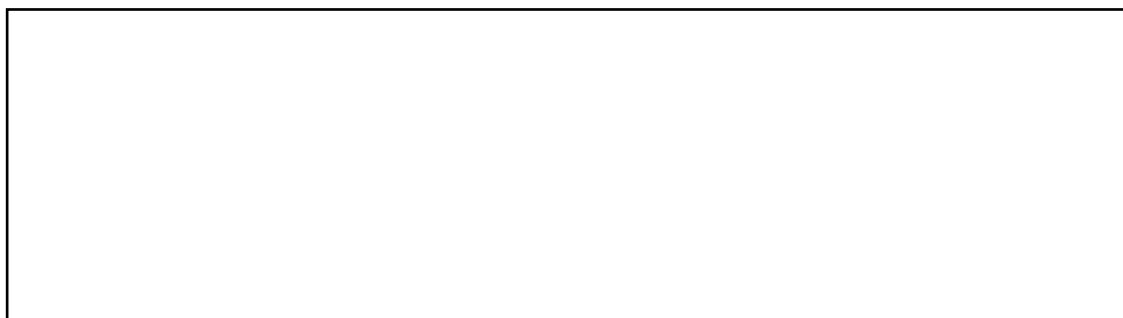
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

- นำเสนอแนวคิดและทฤษฎีให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยพอสังเขปของตัวแปรทุกตัว และ จำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้หลีกเลี่ยงการ "อ้างอิงใน" หรือการอ้างอิงต่อ ๆ กันมา ควรใช้ต้นฉบับมาอ้างอิง
- นำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการอภิปรายผล
- นำเสนอให้มีความสัมพันธ์กันทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่กรอบแนวความคิด ที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

ระเบียบวิธีวิจัย (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

นำเสนอโดยอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล ควรอ้างอิงเจ้าของทฤษฎีที่ผู้เขียนอ้างอิงโดยตรง หลีกเลี่ยง การอ้างอิงต่อ ๆ กันมา เขียนให้กระชับ นำเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทความ

.....
.....
.....

ผลการวิจัย (16 Point Bold)

.....
.....16 Point
.....

นำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์โดยอาจจะมีการนำเสนอในรูปแบบ ตาราง และการ แปลความหมายอย่างกะทัดรัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตัวอย่างการนำเสนอในรูปแบบตาราง

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อความ	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย

อภิปรายผลการวิจัย (16 Point Bold)

.....16 Point

- สรุปสาระประเด็นสำคัญ และอภิปรายผลในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยให้ครอบคลุมตาม วัตถุประสงค์ หากมีสมมุติฐานของการวิจัยควรอภิปรายรายชื่อ ข้อค้นพบที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกับ งานวิจัยของงาน
- อภิปรายข้อจำกัดและข้อบกพร่องในการวิจัย รวมถึงการอภิปรายคุณประโยชน์ของงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ (16 Point Bold)

.....16 Point

นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยสำหรับนำไปใช้ในเชิงทฤษฎีและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิงใช้ตามรูปแบบ APA Style (7th ed.) มีวิธีการ ดังนี้

- การเรียงลำดับ ให้เรียงลำดับตามตัวอักษร ตั้งแต่ ก-ฮ แล้วตามด้วย A-Z
- การเขียนอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

- การเขียนอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรกถึงหน้าสุดท้าย

ของบทความ.

- การเขียนอ้างอิงประเภท ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ นามสกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย.

ชมรม นวัตกรรมแห่งสหวิทยาการ

อาคารคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ 9 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000
โทรศัพท์ 056-219100 ต่อ 2400 โทรสาร 056-882707
Email: fmsnsru@nsru.ac.th
<https://ms.nsr.ac.th>

